

BEGROTING 2027

INHOUDSOPGAVE

Inleiding	3
Leeswijzer	4
Infographic.....	5
Programmabegroting.....	6
Programma's	6
P1 Een levendig Wassenaar	6
P2 Een gezond Wassenaar.....	12
P3 Een bruisend Wassenaar.....	18
P4 Een lonend Wassenaar	27
P5 Een daadkrachtig Wassenaar.....	31
Beleidsindicatoren	37
Recapitulatie.....	38
Paragrafen	39
Paragraaf Lokale heffingen	39
Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing	45
Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen.....	51
Paragraaf Financiering	54
Paragraaf Bedrijfsvoering	58
Paragraaf Verbonden partijen	60
Paragraaf Openbaarheid	63
Paragraaf Grondbeleid	64
Financiële begroting	65
Uitgangspunten.....	65
Meerjarenbeeld 2027-2030.....	66
Toelichting meerjarenperspectief.....	68
Incidentele baten en lasten	69
Mutaties reserves per programma	71
Overzicht baten en lasten per taakveld	72
Bijlagen	75
Totaaloverzicht investeringen	76
Reserves en voorzieningen	78
Overzicht begrotingssubsidies	80

Inleiding

Beste Wassenaarders,

Met trots presenteer ik u, namens het college, de Begroting 2027. Het is de eerste begroting van ons nieuwe college en daarmee ook het moment waarop we de afspraken uit het Samenwerkingsakkoord 2026–2030 voor het eerst echt in de praktijk gaan brengen.

Een begroting gaat wat mij betreft niet alleen over cijfers en euro's. Het gaat over Wassenaar: de straat waarin u woont, de school, de sportvereniging, het centrum, onze buitengebieden en de voorzieningen die we samen gebruiken. Juist daarin willen we in 2027 zichtbaar stappen zetten.

We gaan aan de slag met woningbouw en ruimtelijke ontwikkeling, onder meer met de Omgevingsvisie. Ook willen we het vergunningsproces versnellen, zodat inwoners en ondernemers sneller duidelijkheid krijgen. We investeren in de openbare ruimte, verkeersveiligheid rond scholen en belangrijke ontmoetingsplekken zoals De Paauw en theater Warenar. Tegelijk blijven we investeren in jeugd, sport, gezondheid, preventieve schuldhulpverlening en een sterke sociale basis. Ook de energietransitie zetten we voort.

Een veilige en leefbare gemeente vraagt blijvende aandacht. Daarom werken we verder aan de aanpak van ondermijning en versterken we waar nodig handhaving, de inzet van boa's, vergunningverlening en dienstverlening. Ook kijken we naar de ontwikkeling van het mobilisatiecomplex Maaldrift en de gevolgen daarvan voor mobiliteit en bereikbaarheid.

We kunnen deze stappen zetten omdat Wassenaar er financieel goed voor staat. Dat is iets om zuinig op te zijn. We blijven daarom zorgvuldig omgaan met gemeenschapsgeld en kijken waar we efficiënter kunnen werken en waar ombuigingen nodig zijn. Daarbij kijken we ook kritisch naar externe inhuur. Tegelijk kiezen we ervoor de OZB niet verder te verhogen dan de inflatiecorrectie. Zo willen we blijven investeren in ons dorp, zonder de lasten onnodig verder te laten oplopen. We gaan de slag met een efficiëntere planning- en controlcyclus. Daarmee maken we duidelijker wat we willen bereiken, welke resultaten daarbij horen en hoe we het beschikbare geld inzetten. De eerste verbeteringen zijn daarbij al doorgevoerd, met als doel om de begroting overzichtelijker en compacter te maken. Zo kunnen we beter volgen of we doen wat we met elkaar hebben afgesproken. Minder papier en minder micromanagement, maar wel beter te sturen.

Ik kijk ernaar uit om de komende jaren samen met de mensen in Wassenaar, ondernemers, gemeenteraad en maatschappelijke organisaties onze plannen verder te brengen. Want een mooi Wassenaar maken we niet alleen vanuit het gemeentehuis. Dat doen we met elkaar. Ik wens u veel leesplezier en vooral: blijf ons vertellen wat er goed gaat, wat beter kan en waar u kansen ziet. Dat gesprek voeren we graag met u.

Namens het college van burgemeester en wethouders,
Met hartelijke groet,

Laurens van Doeveren

Wethouder Ruimtelijke Opdraken, Financiën & Economie en Sport

In deze leeswijzer wordt u meegenomen in de opbouw van de Begroting 2027. De begroting bestaat uit de beleidsbegroting en de financiële begroting. Daarnaast bevat de begroting de verplichte paragrafen en een aantal bijlagen. De begroting begint met een inleiding waarin het college de belangrijkste beleidsmatige en financiële ontwikkelingen en de plannen voor het komende jaar op hoofdlijnen toelicht.

Programma's

De beleidsbegroting bestaat uit vijf programma's die aansluiten bij de indeling van en de ambities uit het Samenwerkingsakkoord 2026–2030. Binnen deze programma's zijn de gemeentelijke taken en activiteiten ondergebracht. De collegeleden zijn vanuit hun portefeuille verantwoordelijk voor onderdelen die binnen verschillende programma's kunnen vallen.

Opbouw van de programma's

Ieder programma begint met een visie op de belangrijkste onderwerpen binnen het programma. Vervolgens wordt onder **'Wat willen we bereiken in de komende vier jaar?'** beschreven welke doelen het college in deze bestuursperiode wil realiseren. Deze doelen worden uitgewerkt in concrete resultaten. Per resultaat wordt toegelicht wat de gemeente in 2027 gaat doen en, waar van toepassing, hoe dit bijdraagt aan de uitvoering van het programma (CUP). De nummering van de resultaten laat zien bij welke doelstelling zij horen. Daarna wordt per programma aandacht besteed aan de relevante verbonden partijen en samenwerkingsverbanden. Voor de algemene en financiële aspecten wordt verwezen naar de paragraaf Verbonden partijen. Vervolgens worden de belangrijkste projecten en investeringen binnen het programma toegelicht.

Elk programma wordt afgesloten met een financieel overzicht van de baten en lasten en een toelichting op de financiële mutaties ten opzichte van de Voorjaarsnota 2026. De Begroting 2027 bouwt voort op eerder door de raad vastgestelde uitgangspunten en besluiten. Daarom richten de financiële toelichtingen zich op de mutaties uit de Kaderbrief 2027 en nagekomen ontwikkelingen, zoals de uitwerking van het CUP, de verwerking van ombuigingsmaatregelen en overige ontwikkelingen na vaststelling van de Kaderbrief.

Daarnaast zijn de landelijk verplichte beleidsindicatoren afzonderlijk opgenomen in het overzicht 'Beleidsindicatoren'.

Paragrafen en financiële begroting

Na de programma's volgen de wettelijk verplichte paragrafen. Hierin wordt ingegaan op onderwerpen die meerdere programma's raken. De financiële begroting bevat het meerjarige financiële beeld, de uitgangspunten, de incidentele baten en lasten, de mutaties in de reserves en het overzicht van baten en lasten per taakveld en in de bijlagen het investeringsoverzicht, de reserves en voorzieningen.

BEGROTING 2027 IN EEN OOGOPSLAG

Gemeente Wassenaar

HOE KOMT DE GEMEENTE AAN HAAR GELD?

Het Rijk

€ 59.631.000

Algemene uitkering en specifieke uitkeringen

Uit reserves

€ 1.785.000

Inzet algemene- en bestemmingsreserves

Overige inkomsten

€ 8.495.000

O.a. huur, rente, dividend en overige uitkeringen

Lokale heffingen

€ 31.417.000

Toeristenbelasting	€ 2.464.000
Hondenbelasting	€ 227.000
Begrafenisrechten	€ 59.000
Precariobelasting	€ 151.000
Leges omgevingswet	€ 2.095.000
Overige leges en rechten	€ 1.014.000
Rioolheffing	€ 3.149.000
Onroerendezaakbelasting	€ 15.110.000
Afvalstoffenheffing	€ 6.923.000
Overige belastingen	€ 225.000

TOTALE INKOMSTEN
€ 101.328.000

WAAR GAAT DE GEMEENTE WASSENAAR HAAR GELD AAN UITGEVEN?

P1 Een levendig Wassenaar

- Beheer gebouwen en gronden
- Verduurzamen eigen panden
- Ruimtelijke ordening en omgevingsplannen
- Omgevingswet / omgevingsvisie
- Wonen, bouwen en omgevingskwaliteit

€ 4.141.000

P5 Een daadkrachtig Wassenaar

- Crisisbeheersing en brandweer
- Openbare orde en Veiligheid
- Handhaving
- Ondermijning
- Wassenaarse Reddingsbrigade
- Financiën
- Bedrijfsvoering / organisatie
- Personeel
- Informatievoorziening / ICT
- Juridische ondersteuning
- Huisvesting
- Bestuur
- Klantcontactcentrum (KCC) en burgerzaken
- Treasury
- Belastingen

€ 30.217.000

Begrotingssaldo 2027

€ 11.000

P2 Een gezond Wassenaar

- Onderwijsbeleid en leerlingzaken
- Leerlingenvervoer
- Leer- en kwalificatieplicht
- Voor- en vroegschoolse opvang
- Preventief jeugdbeleid
- Sport- en scoutingbeleid
- Jeugdzorg
- Jeugdgezondheidszorg
- GGD en Veilig Thuis
- Maatschappelijke ondersteuning
- Onderwijshuisvesting

€ 24.320.000

P3 Een bruisend Wassenaar

- Kunst en cultuur
- Bibliotheek en media
- Begraafplaatsen
- Cultureel erfgoed
- Verduurzamen monumenten, scholen en huizen
- Verkeer en Vervoer
- Parkeren
- Verkeersveiligheid
- Onderhoud wegen, openbare verlichting, straatmeubilair en bruggen
- Straatreiniging en zwerfafval
- Economische ontwikkeling en promotie
- Riolering
- Afval
- Milieubeheer en Omgevingsdienst Haaglanden
- Openbaar groen en recreatie
- Energie- en warmtetransitie

€ 23.549.000

P4 Een lonend Wassenaar

- Samenkracht en Burgerparticipatie
- Wijkteams
- Inkomensregelingen (bijstand, Participatie en re-integratie)

€ 18.625.000

Reservemutaties

- Toevoeging aan het vermogen van de gemeente

€ 465.000

UITGAVEN VAN
€ 101.317.000

verdeeld naar de programma's

MEER WETEN? KIJK OP WWW.WASSENAAR.NL

Programmabegroting

Programma's

P1 Een levendig Wassenaar

Wat willen we bereiken?

Visie

Wassenaar staat voor belangrijke keuzes in wonen, ruimte en leefbaarheid. We bouwen gericht aan een toekomstbestendig dorp, met meer aandacht voor passende woningen, duurzame ontwikkeling en een sterke leefomgeving. Daarbij houden we vast aan het unieke karakter van Wassenaar, terwijl we ruimte bieden aan initiatieven en vernieuwing. Heldere kaders, zichtbaar bestuur en samenwerking met inwoners en ondernemers staan centraal.

Wat willen we bereiken de komende 4 jaar?

- 1.1 Meer betaalbare woningen, met focus op starters, gezinnen en senioren
- 1.2 Slim bouwen, met behoud van groen en het dorpse karakter
- 1.3 Minder ingewikkelde regels, meer ruimte voor initiatieven
- 1.4 Duurzaam en passend vastgoed
- 1.5 Ruimtelijke projecten professioneel en samenhangend uitvoeren

Wat gaan we daarvoor doen?

1.1.1 Proces urgentieaanvragen woningzoekenden

In 2027 richten we het proces voor urgentieaanvragen opnieuw in. Omdat de gemeente niet zelf beschikt over specialistische capaciteit en expertise die nodig zijn voor een onafhankelijke en zorgvuldige beoordeling van aanvragen, beleggen we de uitvoering bij een deskundige externe partij. Hiermee borgen we de kwaliteit, objectiviteit en transparantie van het urgentieproces vergroten we de juridische houdbaarheid van besluiten en ontzorgen we de gemeente en woningcorporaties.

1.1.2 Volkshuisvestingsprogramma

Voor 1 juli 2027 stellen we in lijn met de Wet versterking regie volkshuisvesting een Volkshuisvestingsprogramma op. Dit programma is één van de verplichte programma's onder de Omgevingsvisie. Hierin leggen wij vast hoe we invulling geven aan de lokale woningbehoefte en bijdragen aan de regionale en landelijke woningbouwopgave. We sturen daarbij op hoeveel woningen we bouwen, waar we bouwen en voor wie we bouwen. Dit is belangrijk om regie te voeren op de toekomstige ontwikkeling van de woningvoorraad en ervoor te zorgen dat vraag en aanbod beter op elkaar aansluiten. Zo kunnen we gericht bijdragen aan voldoende, passende en betaalbare woningen voor inwoners van Wassenaar.

1.1.3 Opstellen uitvoeringsprogramma wonen en zorg

In 2027 stellen we samen met de woningcorporaties, zorg- en welzijnsorganisaties het uitvoeringsprogramma wonen en zorg op. In het uitvoeringsprogramma wonen en zorg vertalen we de lokale woonzorgvisie naar concrete projecten, maatregelen en samenwerkingsafspraken voor de komende jaren. Dat is nodig om tijdig in te spelen op de toenemende woonzorgopgave als gevolg van vergrijzing, het langer zelfstandig wonen en de groeiende druk op de woning- en zorgmarkt.

1.1.4 Uitbreiding woonwagenstandplaatsen

In het eerste kwartaal van 2027 leggen we een voorstel voor de uitbreiding van woonwagenstandplaatsen voor aan de gemeenteraad. Hiervoor voeren we ruimtelijke onderzoeken uit en bepalen we op welke wijze de standplaatsen het beste beschikbaar kunnen worden gesteld.

1.2.1 Vaststellen Omgevingsvisie

De Omgevingsvisie is één van de instrumenten van de Omgevingswet en beschrijft de ambities en doelen voor de fysieke leefomgeving op de lange termijn. In het eerste kwartaal van 2027 leggen we de Omgevingsvisie ter vaststelling voor aan de gemeenteraad. De Omgevingsvisie geeft richting aan de ontwikkeling van de fysieke leefomgeving. De ambities worden verder uitgewerkt in programma's. Het Omgevingsplan bevat de juridisch bindende regels waarmee uitvoering wordt gegeven aan deze ambities. Na vaststelling wordt de Omgevingsvisie periodiek herzien, zodat zij een actueel strategisch kader blijft voor ruimtelijke keuzes en initiatieven in Wassenaar.

1.2.2 Opstellen/herijken Nota Grondbeleid en vaststellen grondprijnsbrief

In 2027 leggen wij een geactualiseerde Nota Grondbeleid voor. Daarmee stemmen we het grondbeleid, de grondprijzen en de prijsbepalingsmethodieken af op actuele marktontwikkelingen, bestuurlijke ambities en ruimtelijke opgaven.

1.3.1 Vereenvoudiging handboek OKW

In het kader van deregulering en het verbeteren van het vergunningverleningsproces wordt het Handboek Omgevingskwaliteit Wassenaar (OKW) vereenvoudigd. Hiermee wordt beoogd aanvragen voor omgevingsvergunningen sneller af te handelen en de dienstverlening te verbeteren.

1.3.2 Tijdige en zorgvuldige afhandeling van vergunningaanvragen

De capaciteit voor vergunningverlening en bouwtoezicht staat al langere tijd onder druk. Aanvragen worden steeds complexer. Ze moeten bovendien worden beoordeeld aan de hand van verouderde ruimtelijke kaders, zolang het nieuwe Omgevingsplan nog niet is vastgesteld. Hierdoor is meer tijd nodig om initiatieven mogelijk te maken en zorgvuldig te beoordelen. Wettelijke termijnen kunnen hierdoor niet altijd worden gehaald. Ook is er onvoldoende ruimte om inwoners en ondernemers bij vragen persoonlijk en tijdig te helpen.

In 2027 versterken we daarom de formatie voor vergunningverlening.

1.4.1 Vastgoed- en accommodatiebeleid

De gemeente beschikt momenteel niet over een integraal vastgoed- en accommodatiebeleid. In 2027 ontwikkelen we daarom een nieuw beleid waarmee we de gemeentelijke vastgoedportefeuille doelmatig, toekomstbestendig en financieel beheersbaar kunnen beheren. Hiermee maken we de omslag van voornamelijk reactief beheer naar actief en strategisch vastgoedmanagement.

1.5.1 Het Projectenbureau Leefomgeving Fysiek is ingericht en operationeel

De uitwerking van dit doel is opgenomen onder 'Projecten en investeringen'.

Projecten en investeringen

Haalbaarheidsonderzoek ruimtelijke en financiële mogelijkheden voor ondergronds parkeren op Kloosterland

Om inzicht te krijgen in de mogelijkheden voor ondergronds parkeren op Kloosterland wordt een haalbaarheidsonderzoek uitgevoerd. In dit onderzoek worden zowel de ruimtelijke inpasbaarheid als de financiële haalbaarheid van een ondergrondse parkeervoorziening onderzocht.

Het Projectenbureau Leefomgeving Fysiek is ingericht en operationeel

In 2027 richten we het Projectenbureau Leefomgeving Fysiek (PB LOF) in en maken we het operationeel. Het projectenbureau zorgt voor integrale prioritering, planning, sturing, beheersing en realisatie van ruimtelijke projecten.

Herontwikkeling voormalige Den Deijlschool en start van het woningbouwproject de Tuynen van Den Deyl

In 2027 wordt het woningbouwproject de Tuynen van Den Deyl afgerond door de ontwikkelaar en wordt de openbare ruimte naar de gemeente overgedragen. Het verduurzamen/renoveren van het buurthuis wordt door de gemeente zelf opgepakt. Hiermee versterken we zowel het woningaanbod als de maatschappelijke voorzieningen in de wijk.

Herontwikkeling ANWB-locatie en start van het woningbouwproject Residentie Parkzicht

Het plan omvat 425 woningen, waarvan ongeveer 25% in het sociale segment (minimaal 80% sociale huur en maximaal 20% sociale koop) en levert een substantiële bijdrage aan de woningbouwambitie. De Raad van State doet naar verwachting rond het einde van 2026 uitspraak over het bestemmingsplan. Bij een positieve uitspraak kan het plan verder worden uitgewerkt. Afhankelijk van het moment en de uitkomst van de uitspraak streeft de initiatiefnemer naar start van de bouw in 2028.

Woningbouw en de ontwikkeling van een Multifunctioneel complex (MFC) in Het Kerkehout

In 2027 wordt het stedenbouwkundigplan en de randvoorwaarden aan de gemeenteraad voorgelegd om in Het Kerkehout 95 woningen te realiseren. Daarnaast wordt een nieuw buurthuis gerealiseerd met ruimte voor sportverenigingen, maatschappelijke functies, noodopvang en naschoolse opvang voor kinderen.

Woningbouw Van Rechterenstraat en Heemstraweg

Het plan omvat 48 sociale huurwoningen in een appartementencomplex, dat vanuit de bouwstroom Haaglanden wordt geleverd. De gemeente vervult een faciliterende rol; de Wassenarese Bouwstichting voert de ontwikkeling uit. De oplevering van de gronden en het bouwrijp maken zijn voorzien in 2027, waarna de bouw kan starten.

Toekomstmogelijkheden Hoge Klei

In 2027 onderzoeken we de toekomstmogelijkheden van de Hoge Klei. Daarbij verkennen we de ruimtelijke, financiële en juridische haalbaarheid van mogelijke woningbouw.

Herontwikkeling Sint Jozefschool naar woningbouw

In 2027 verkennen we de ruimtelijke, financiële en juridische haalbaarheid van ontwikkeling van woningbouw op deze locatie die vrijkomt omdat de school verplaatst wordt. De resultaten van het onderzoek vormen de basis voor een integraal afwegingskader en een collegevoorstel over de toekomstige ontwikkeling van de locatie.

Effectindicatoren

Tabel 1.1 - Effectindicatoren P1 een levendig Wassenaar

Effectindicator	Peilwaarde (2024)*	Streefwaarde Begroting 2027	Streefwaarde Begroting 2028	Streefwaarde Begroting 2029	Streefwaarde Begroting 2030
Aantal woningen (plus nieuw) toegevoegde woningen obv Woonvisie 2030, gesaldeerd met gesloopte woningen)	12.460	12.602 (plus 142)	12.641 (plus 39)	12.641 (plus 0)	12.818 (plus 177)

* Bron: CBS-Statine, voorraad woningen; overige toevoegingen en onttrekkingen, regio.

Opgeleverde woningen:

- 2025: 0
- 2026: 101 (Rozenstein)
- 2027: 41 (Tuynen van der Deyl)

Bij de streefwaarde in 2027 zijn de jaren 2026 en 2027 samengevoegd.

- 2028: 48 woningen Van Rechterenstraat en 9 woningen sloop
- 2029: Geen opleveringen
- 2030: 275 woningen minus 98 sloop = 177 woningen
- ANWB gefaseerd 106 woningen
- Oostdorp/Kerkehout woningcorporatie gefaseerd 100 woningen en 98 woningen sloop
- Rijksstraatweg 334 69 woningen

Bovenstaande is gebaseerd op het woningbouwprogramma van 1 september 2026.

Wat gaat het kosten?

Tabel 1.2

Programma: P1 Een levendig Wassenaar ("-"= nadeel / "+"= voordeel) bedragen x € 1.000	Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Baten	2.649	4.928	2.438	2.438	2.438	2.438
Lasten	-4.907	-8.011	-4.141	-3.634	-3.616	-3.585
Saldo van baten en lasten	-2.258	-3.083	-1.703	-1.196	-1.178	-1.147
Onttrekking reserves	1.856	6.278	368	103	3	3
Toevoeging reserves	-260	-2.307	0	0	0	0
Mutaties reserves	1.596	3.971	368	103	3	3
Geraamde resultaat	-662	887	-1.335	-1.093	-1.175	-1.144

Toelichting actualisatie begrotingsbeeld 2027

Tijdelijk beleidscapaciteit Wonen

(neutraal, nadeel hogere lasten in 2027 € 90.000 en in 2028 € 45.000, dekking algemene reserve)

De opgaven op het gebied van wonen nemen toe. Voor een periode van 1,5 jaar zal extra beleidscapaciteit worden ingezet voor het invullen van verschillende beleidsopgaven op het gebied van wonen (volkshuisvestingsprogramma en lokale Woonzorgvisie).

Invoering Omgevingswet

(neutraal, nadeel hogere lasten 2027 tot en met 2030 € 375.000, voordeel hogere baten 2027 tot en met 2030 € 375.000)

Bij het vaststellen van de Jaarstukken 2025 is een bedrag van € 1,6 miljoen gestort in de reserve Omgevingswet. Hiermee worden in de periode 2027 tot en met 2030 de jaarlijkse lasten van afgerond € 375.000 gedekt. Hiervoor is formatieve ruimte gecreëerd voor een projectleider, programmamanager en jurist om de Omgevingswet in te voeren.

Versterking uitvoeringskracht ruimtelijke projecten

(nadeel hogere lasten vanaf 2027 € 431.000, voordeel hogere baten vanaf 2027 € 171.000)

Voor de versterking van de uitvoeringskracht is vanaf 2027 structureel € 431.000 nodig. Hiertegenover staan structureel € 171.000 hogere baten.

Inzet planbegeleider Ruimtelijke Ontwikkeling

(neutraal, hogere baten en lasten vanaf 2027 € 106.000)

Voor de inzet van een planbegeleider is vanaf 2027 € 106.000 nodig. De kosten worden voor de helft gedekt uit intentie- en anterieure overeenkomsten en voor de helft uit de legesopbrengsten van omgevingsvergunningen.

Ontwikkeling Maaldrift

(neutraal, nadeel hogere lasten in 2027 € 90.000, 2028-2030 € 89.500, dekking uit reserve grote projecten)

Voor de opstart- en implementatiefase is in 2027 € 90.000 nodig voor expertise en onderzoek. Voor de jaren 2028 tot en met 2030 is jaarlijks € 89.500 nodig voor een programmamanager.

Onderzoek naar woningbouw Hoge Klei

(neutraal, nadeel hogere lasten in 2027 € 100.000, dekking uit reserve volkshuisvesting en duurzaamheid)

De voorbereidingskosten naar de haalbaarheid- en initiatieffase van het project worden ingeschat op € 100.000 voor interne en externe kosten.

Vastgoed- en accommodatiebeleid

(nadeel hogere lasten vanaf 2027 € 119.000)

Voor de uitvoering van het vastgoed- en accommodatiebeleid is vanaf 2027 structureel € 119.000 nodig voor uitbreiding van de ambtelijke capaciteit.

Vereenvoudiging handboek OKW

(neutraal hogere lasten 2027 € 25.000, gedekt door een onttrekking uit de algemene reserve)

Voor de vereenvoudiging van het handboek OKW (welstand) is in 2027 eenmalig € 25.000 nodig.

Versterking capaciteit vergunningverlening

(nadeel hogere lasten in 2027 € 214.000)

We maken het aanvragen voor omgevingsvergunningen sneller, duidelijker en persoonlijker door het realiseren van een loketfunctie en tijdelijk inzet van personeelscapaciteit. Voor het bouwloket is in 2027 € 57.000 nodig en voor extra capaciteit voor vergunningverlening is in 2027 € 157.000 benodigd.

Haalbaarheidsonderzoek ruimtelijke en financiële mogelijkheden voor ondergronds parkeren op Kloosterland

(neutraal, nadeel hogere lasten in 2027 € 50.000, dekking uit reserve grote projecten)

Voor het haalbaarheidsonderzoek stellen we in 2027 € 50.000 beschikbaar. Dit bedrag dekken we uit de reserve grote projecten.

P2 Een gezond Wassenaar

Wat willen we bereiken?

Visie

We leven steeds langer en willen die extra jaren zo gezond en fit mogelijk doorbrengen. Dat is een gezamenlijke verantwoordelijkheid. Het vraagt inzet van onze inwoners en van de gemeente. Samen zorgen we voor een gezond en prettig Wassenaar. Iedereen draagt daar op een manier aan bij. We stimuleren inwoners om gezond te leven door voldoende te bewegen en te sporten. Ook willen we dat kinderen en jongeren veilig, gezond en met gelijke kansen kunnen opgroeien. Door samen met anderen dingen te doen die energie geven. En door naar elkaar om te kijken. Lukt het even niet alleen of met elkaar? Dan staat de gemeente klaar om te helpen, bijvoorbeeld via het Sociaal Team Wassenaar.

Gezondheid is meer dan sport en bewegen alleen. Het gaat ook over mentale veerkracht, welzijn en kunnen meedoen in de samenleving. Preventie is belangrijk. Daarom stimuleren we inwoners om gezond te leven en zelf initiatief te nemen. Een groene en veilige buitenruimte met uitnodigende plekken om te bewegen en elkaar te ontmoeten, helpt daarbij.

Wat willen we bereiken de komende 4 jaar?

- 2.1 Meer ruimte om te bewegen en elkaar te ontmoeten
- 2.2 Investeren in sportverenigingen en sportcampus
- 2.3 Versterking van het Sociaal Team Wassenaar
- 2.4 Investeren in moderne scholen met gezonde en groene leeromgevingen

Wat gaan we daarvoor doen?

2.1.1 Gezondheidsbeleid integraal onderdeel Uitvoeringsprogramma Welzijn en Zorg

Het Wassenaarse Gezondheidsbeleid wordt een integraal onderdeel van het Uitvoeringsprogramma Welzijn en Zorg. De thema's uit De Landelijke nota Gezondheidsbeleid 2025-2028 waaronder mentale gezondheid en vitaal ouder worden vertaald naar concrete ambities, doelstellingen, inspanningen en benodigde middelen. Daarmee ontstaat een samenhangend en uitvoerbaar kader voor welzijn en zorg. Deze aanpak biedt richting aan de inzet op preventie, welzijn en zorg en maakt het mogelijk om doelgericht te werken aan een gezonde, veerkrachtige en zelfredzame samenleving. Zo kunnen middelen effectief worden ingezet en wordt de samenhang tussen welzijn, zorg en gezondheid versterkt.

2.1.2 Speel en beweegprogramma 2029-2033

Het speel- en beweegprogramma wordt meegenomen in de actualisatie van de beheervisie openbare ruimte 2029-2033.

2.1.3 Opgroeien in een Kansrijke Omgeving (OKO)

Dit gebeurt door het uitvoeren van de OKO-monitor, het versterken van de betrokkenheid van ouders en het verder ontwikkelen van preventieve voorzieningen binnen scholen, verenigingen en maatschappelijke organisaties.

Ook wordt uitvoering gegeven aan het preventie- en handavingsplan alcohol. Met deze samenhangende aanpak werkt Wassenaar aan een gezonde, veilige en stimulerende omgeving waarin kinderen en jongeren kansrijk kunnen opgroeien en zich optimaal kunnen ontwikkelen.

2.1.4 Ontmoetings- en inlooppvoorziening voor mensen met psychische problemen

In samenwerking met de regio wordt een inlooppunt voor mensen met ggz-problematiek in Wassenaar gerealiseerd. Doel is een laagdrempelig inlooppunt te realiseren waar inwoners met psychische vragen terecht kunnen voor een luisterend oor, ondersteuning en passende begeleiding, ook wanneer wachttijden de toegang tot reguliere zorg bemoeilijken.

2.1.5 De wijkscan is uitgevoerd en wordt vertaald in een actieplan Zorgzame Buurten.

De wijkscan Zorgzame Buurten brengt de behoeften, bestaande voorzieningen en sociale netwerken in de verschillende buurten in beeld. De uitkomsten geven inzicht in kansen en bieden aandachtspunten voor het versterken van de samenleving. Dit wordt opgenomen in een actieplan.

2.1.6 Verduurzaming/renovatie buurthuis Deijlerhuis

In 2027 verduurzamen/renoveren we het buurthuis Deijlerhuis. Hiermee verbeteren we de kwaliteit, toegankelijkheid, functionaliteit en duurzaamheid van het gebouw en maken we het geschikt voor toekomstig gebruik. Zo behouden en versterken we het Deijlerhuis als maatschappelijke voorziening en plek voor ontmoeting en activiteiten voor inwoners van de buurt.

2.1.7 Advies inzet collectieve Wmo-voorzieningen

Binnen de Wmo wordt onderzocht hoe het gebruik van collectieve voorzieningen verder kan worden vergroot. Daarbij wordt gekeken naar mogelijkheden om voorzieningen efficiënter en toegankelijker in te zetten, bijvoorbeeld door het stimuleren van een scootmobielpool en het delen van hulpmiddelen. Hiermee kan de ondersteuning voor inwoners beschikbaar en betaalbaar blijven, terwijl beschikbare middelen optimaal worden benut.

2.2.1 Verhoging jeugdledensubsidie sportverenigingen, denksport en scouting

Met ingang van 2027 wordt de jeugdledensubsidie met 50% verhoogd. Hiermee wordt uitvoering gegeven aan het Samenwerkingsakkoord 2026-2030, waarin is opgenomen dat sporten, denksport, scouting en onze verenigingen extra steun verdienen.

2.2.2 Nieuwe contracten met de sportverenigingen

Eind 2027 zullen nieuwe contracten worden opgesteld met de sportverenigingen, waarin rekening wordt gehouden met duidelijke afspraken over onderhoudstaken en -verantwoordelijkheden tussen eigenaar en gebruikers.

2.2.3 Actualisatie onderhoudsplan en voorziening sportaccommodaties

Eind 2027 actualiseren we het onderhoudsbeheerplan voor de sportaccommodaties. Daarnaast onderzoeken we de mogelijkheden voor een integraal huisvestingsplan voor sportaccommodaties in relatie tot de Sportcampus.

2.3.1 Uitvoeringsprogramma Geweld in afhankelijkheidssituaties

In 2026 is het uitvoeringsprogramma Geweld in Afhankelijkheidsrelaties opgesteld. Vanaf 2027 wordt uitvoering gegeven aan dit programma, met als doel onveilige situaties in afhankelijkheidsrelaties en kindermishandeling zoveel mogelijk te voorkomen, signalen vroegtijdig te herkennen en passende ondersteuning beschikbaar te stellen.

2.3.2 Werkafspraken Sociaal Team met huisartsen en onderwijs

Het Sociaal Team Wassenaar maakt zowel werkafspraken met Wassenaarse huisartsen als Wassenaarse onderwijsinstellingen. Hierdoor is de samenwerking tussen betrokken professionals duidelijk georganiseerd, worden signalen tijdig gedeeld en kunnen inwoners en gezinnen sneller passende ondersteuning ontvangen.

2.3.3 De geactualiseerde Regiovisie Jeugdzorg Haaglanden is vastgesteld

De huidige Regiovisie Jeugdzorg Haaglanden 2021-2026 wordt geactualiseerd om aan te sluiten bij nieuwe ontwikkelingen, inzichten en gezamenlijke ambities binnen de jeugdhulp. In samenwerking met de regiogemeenten wordt gewerkt aan een vernieuwde visie die richting geeft aan de verdere doorontwikkeling van de jeugdzorg in Haaglanden.

2.3.4 Het lokale plan van aanpak Hervormingsagenda Jeugd is opgeleverd en de uitvoering is hierop gericht

Het inkooptraject Jeugd is afgerond en regionaal ingericht in lijn met de Hervormingsagenda Jeugd. Tegelijkertijd versterkt het Sociaal Team Wassenaar de eigen expertise, zodat veel voorkomende jeugdhulpvragen zoveel mogelijk binnen het team kunnen worden afgehandeld. Door het bieden van kortdurende ondersteuning vanuit gemeentelijke voorzieningen kan sneller passende hulp worden ingezet en wordt de zelfredzaamheid van inwoners versterkt.

2.3.5 Versterking van het Sociaal Team Wassenaar en communicatie richting inwoners

Het Sociaal Team Wassenaar wordt, conform de Hervormingsagenda Jeugd, verder versterkt zodat meer veelvoorkomende hulpvragen dicht bij huis en zo vroeg mogelijk kunnen worden opgepakt. Deze versterking wordt actief onder de aandacht gebracht via gerichte communicatie, waarbij inwoners en maatschappelijke organisaties worden geïnformeerd over de expertise, werkwijze en mogelijkheden van het Sociaal Team. Hierdoor neemt niet alleen de bekendheid van het Sociaal Team toe, maar weten inwoners het team ook sneller te vinden voor passende ondersteuning.

2.4.1 Er is toegang tot goed onderwijs voor iedereen

Lokale Educatieve Agenda (LEA)

Het uitvoeringsprogramma van de LEA zal in de eerste helft van 2027 worden vastgesteld. Hiermee wordt vormgegeven aan de doelen benoemd in de visie.

Nieuwkomersonderwijs

Momenteel maken nieuwkomerskinderen en -jongeren gebruik van onderwijs aangeboden in de Leidse regio. Middels het convenant taalklasonderwijs PO en het samenwerkingsverband VO worden de relaties binnen de regio versterkt. Daarnaast blijft de gemeente zich inzetten voor optimale ontwikkelingskansen dichtbij huis. Het praktisch leren programma wordt na een succesvolle evaluatie eveneens voortgezet in 2027.

Leerplicht/Voortijdig schoolverlaters

In 2027 voert de gemeente Leidschendam-Voorburg voor Wassenaar zowel het beleid als de uitvoering en handhaving van de Leerplichtwet en het voorkomen en bestrijden van voortijdig schoolverlaten (vsv) uit. Op regionaal niveau worden verdere afspraken rondom het nieuwe regionaal programma van school naar duurzaam werk gemaakt.

2.4.2 De start van de bouw van het Integraal Kindcentrum op het Huibregtseveld staat gepland

In september 2026 heeft de gemeenteraad ingestemd met een investeringskrediet voor de bouw van de nieuwe school. Onder voorbehoud van eventuele bezwaar- en beroepsprocedures kan het terrein begin 2027 (Q1) bouwrijp worden gemaakt en kan worden gestart met de bouwwerkzaamheden. De school wordt naar verwachting in 2028 opgeleverd, waarna de leerlingen het nieuwe gebouw in gebruik zullen nemen.

2.4.3 Het investeringskrediet voor de renovatie en vernieuwbouw van de Kievitschool is aangevraagd

Stichting de Kievitschool zal in 2027 de planvormingsfase afronden en een definitief ontwerp inclusief kostenraming afronden. Deze wordt vanuit de gemeente gecontroleerd. De raad zal naar verwachting in de tweede helft van 2027 een kredietaanvraag kunnen verwachten.

Verbonden partijen/samenwerkingsverbanden

Gemeenschappelijke regeling Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden (SbJH)

Het behartigen van de belangen van de betrokken gemeenten op het terrein van uitvoering van inkooptaken, administratie en informatievoorziening op taakonderdelen binnen de jeugdhulp. De betrokken gemeenten zijn verantwoordelijk voor de beleidsvorming. Het Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden voert de technische inkoop uit. Door gezamenlijke inkoop, afhandeling facturering en informatievoorziening zijn efficiencyvoordelen te behalen. Het GR-bestuur van het SbJH wordt gevormd door de wethouders van Pijnacker-Nootdorp (H4, inclusief Wassenaar), Rijswijk (H4), Den Haag (H1) en de directeur van het SbJH.

Jeugdgezondheidszorg Zuid-Holland West

Dit convenant heeft tot doel afspraken te maken tussen de acht colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten (Zoetermeer, Westland, Pijnacker-Nootdorp, Delft, Midden-Delfland, Rijswijk, Leidschendam-Voorburg en Wassenaar) over de uitvoering van jeugdgezondheidszorg. De afspraken hebben betrekking op de uitvoering van het wettelijk vastgestelde Basispakket jeugdgezondheidszorg (Wet publieke gezondheid), vergoeding van huisvestingskosten voor Stichting JGZ ZHW en op de uitvoering van het Programma op Maat.

De H8-gemeenten hebben gezamenlijk tot doel de preventieve jeugdgezondheidszorg te realiseren en te optimaliseren maar ook om de - kostbare - (curatieve) zorg in het sociaal domein tot het noodzakelijke te beperken.

Regionaal Bestuurlijk Overleg Wet educatie en beroepsonderwijs

Het regionaal bestuurlijk Overleg Wet educatie en beroepsonderwijs is een overleg tussen de gemeenten Lansingerland, Leidschendam-Voorburg, Pijnacker-Nootdorp, Voorschoten, Wassenaar en Zoetermeer (regio Zuid-Holland Centraal). De gemeente Zoetermeer is de coördinerende gemeente voor dit beleidsonderdeel. Het gaat om de educatie van onze inwoners die het lezen en schrijven niet voldoende machtig zijn en daardoor niet mee kunnen draaien in de maatschappij. De aandacht voor laaggeletterdheid is een onderwerp dat al aandacht heeft en regionaal, maar ook gemeentelijk wordt opgepakt. Een van de onderdelen is dat de bibliotheek met het daarbij

behorende taalhuis, dat een centrale rol vervult in het taalaanbod in Wassenaar. Het taalhuis is een laagdrempelig inlooppunt waar de mensen met een taal- en/of digitale achterstand kunnen worden ondersteund en op weg geholpen worden. In 2027 wordt er gewerkt aan de uitvoering van het Regioplan Aanpak Laaggeletterdheid & Basisvaardigheden 2026-2030.

GGD en VT Haaglanden

De gemeenschappelijke regeling GGD en Veilig Thuis Haaglanden voert voor de gemeente Wassenaar (en de andere deelnemende gemeenten in regio Haaglanden) de wettelijke taken uit op het gebied van publieke gezondheid en sociale veiligheid. Hieronder vallen onder meer infectieziektebestrijding, gezondheidsbevordering, epidemiologisch onderzoek, crisisbeheersing en de uitvoering van Veilig Thuis als advies- en meldpunt voor geweld in afhankelijkheidsrelaties (huiselijk geweld en kindermishandeling). Door regionale samenwerking wordt deze dienstverlening georganiseerd ten behoeve van de inwoners van Wassenaar. De GGD adviseert de gemeente tevens bij beleidsonderwerpen als Gezonde leefstijl, IZA/AZWA en Omgevingsvisie.

Projecten en investeringen

Project SKOW

Eind 2026 is op basis van het verzwaard adviesrecht voor de SKOW extra krediet aangevraagd voor de vergunde nieuw te bouwen huisvesting van de St. Jozefschool en de St. Jan Baptistschool. De aanpassing van het park in de openbare ruimte kost € 520.000. Voor de infrastructuur bedraagt dat € 276.000. Deze werkzaamheden staan gepland voor 2028.

Wat gaat het kosten?

Tabel 2.1

Programma: P2 Een gezond Wassenaar ("-" = nadeel / "+" = voordeel) bedragen x € 1.000	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Baten	2.297	2.143	1.111	1.542	1.538	1.551
Lasten	-23.763	-24.597	-24.320	-23.942	-22.477	-22.662
Saldo van baten en lasten	-21.467	-22.454	-23.209	-22.400	-20.939	-21.112
Onttrekking reserves	79	100	200	200	0	0
Toevoeging reserves	-500	0	0	0	0	0
Mutaties reserves	-421	100	200	200	0	0
Geraamde resultaat	-21.888	-22.354	-23.009	-22.200	-20.939	-21.112

Toelichting actualisatie begrotingsbeeld 2027

Verhogen jeugdledensubsidie sportverenigingen, denksport en scouting

(nadeel hogere lasten vanaf 2027 € 27.766)

Door de verhoging van de jeugdledensubsidie voor sportverenigingen, denksport en scouting met 50% stijgt de subsidie voor binnen- en zwemsporten van € 21 naar € 31,50 per jeugdlid en voor buitensporten van € 17 naar € 25,50 per jeugdlid.

Sociaal team en Jeugdgezondheidszorg (JGZ)

(nadeel hogere lasten vanaf 2027 € 79.000)

Om het huidige dienstverleningsniveau op het niveau van 2026 te behouden, compenseren wij het Sociaal Team en Jeugdgezondheidscentrum voor de prijsstijging die volgt uit hun cao-ontwikkeling.

Voortzetting vroegtijdig signaleren door schoolmaatschappelijk werk

(nadeel hogere lasten vanaf 2027 € 94.000, voordeel hogere baten vanaf 2027 € 94.000)

Schoolmaatschappelijk werk is de afgelopen jaren ruimer aanwezig geweest op de scholen in Wassenaar. De inzet richt zich op het vroegtijdig signaleren van problemen bij leerlingen, gezinnen en op het bieden van lichte ondersteuning op school, in samenwerking met het onderwijs en de jeugdconsulenten. Doel is te voorkomen dat problemen verergeren en dat op een later moment zwaardere en kostbaardere jeugdhulp nodig is. Het onderwijs en de partners in het sociaal domein onderschrijven de meerwaarde van deze werkwijze en willen de samenwerking voortzetten.

Tot en met 2026 is deze inzet gedekt uit de specifieke uitkering in het kader van het Integraal Zorgakkoord (IZA). Deze dekking vervalt. Vanaf 2027 komen middelen beschikbaar via het Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA). Deze middelen worden vanuit het Rijk de komende 3 jaar beschikbaar gesteld om zorg en welzijn en sociale infrastructuur te versterken. Om de continuïteit van de inzet op de scholen te waarborgen, is het budget vanaf 2027 structureel in de begroting opgenomen. Er wordt vanuit gegaan dat het schoolmaatschappelijk werk uit de AZWA-middelen kan worden bekostigd.

Toename gebruik Wmo-maatwerkvoorzieningen

(nadeel hogere lasten in 2027 € 105.000, 2028 € 110.000, 2029 € 110.000, vanaf 2030 € 185.000)

Door de verder oplopende vergrijzing, zal het gebruik van de Wmo-maatwerkvoorzieningen de komende jaren verder toenemen.

Stelpost afschaffen huishoudelijke hulp Wmo

(voordeel lagere lasten in 2029 € 1.248.585, vanaf 2030 € 1.276.152)

Het Rijk is voornemens huishoudelijke hulp als maatwerkvoorziening binnen de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (Wmo) met ingang van 1 januari 2029 te schrappen. Inwoners die daartoe in staat zijn, betalen hun huishoudelijke hulp vanaf dat moment zelf. Voor inwoners die dat niet zelf kunnen regelen blijft de gemeente voorzien in ondersteuning via een vangnetregeling. De inkomsten uit de algemene uitkering Gemeentefonds pakt hierdoor lager uit. Vanaf 2029 is deze verlaagd met € 1.780.000 in 2029 en € 1.819.000 vanaf 2030. Daarnaast is voor de vangnetregeling € 531.000 in 2029 en € 543.000 vanaf 2030 toegevoegd. Aan de uitgavenkant van de Wmo is de besparing als stelpost opgenomen die gelijk is aan de afname van de inkomsten, conform het advies van de VNG en richtlijn van de provinciaal toezichthouder.

GR GGD en Veilig Thuis Haaglanden

(nadeel hogere lasten vanaf 2027 € 46.000)

De gemeentelijke bijdrage is aangepast op basis van de begroting 2027 van deze gemeenschappelijke regeling.

P3 Een bruisend Wassenaar

Wat willen we bereiken?

Visie

Wassenaar is een prettig dorp om in te wonen en leven. Het groene karakter, de rust, de goede voorzieningen, het gezellige dorpshart en de hechte gemeenschap maken Wassenaar aantrekkelijk, voor kinderen en jongeren, ouderen en iedereen daartussen. Die kwaliteit van leven is waardevol en vraagt om blijvende aandacht en gerichte keuzes. Het centrum van Wassenaar is het hart van het dorp. Het is de belangrijkste ontmoetingsplaats voor inwoners, ondernemers, bezoekers en toeristen.

Wat willen we bereiken de komende 4 jaar?

- 3.1 Structurele bijdrage aan centrumactiviteiten
- 3.2 Meer evenementen, cultuur en recreatie
- 3.3 Behoud van het familiestrand en natuurgebieden
- 3.4 Gratis parkeren in het centrum blijft
- 3.5 Een bereikbaar en verkeersveilig Wassenaar
- 3.6 Een betrokken internationale gemeenschap
- 3.7 Meer ruimte voor ondernemers
- 3.8 Een leefbare en goed onderhouden buitenruimte
- 3.9 Een gemeente die uiterlijk 2050 CO₂ neutraal en circulair is
- 3.10 Een toegankelijk Wassenaar

Wat gaan we daarvoor doen?

3.1.1 Gemeentelijke bijdrage centrumactiviteiten voor een levendig centrum

In 2027 versterken we samen met ondernemers, pandeigenaren en het Centrummanagement de aantrekkelijkheid en levendigheid van het centrum. We zetten ons in voor een gevarieerd aanbod van winkels, horeca en activiteiten en pakken leegstand actief aan. Om de kwaliteit en continuïteit van de centrumactiviteiten te waarborgen, verhogen we vanaf 2027 de gemeentelijke bijdrage aan het Centrummanagement. Hiermee borgen, verbreden en versterken we de activiteiten in het centrum.

3.2.1 Eenduidig evenementenkader uitwerken

In 2027 werken we verder aan een eenduidig kader voor evenementen in Wassenaar, dat uiteindelijk vertaald zal worden naar de relevante instrumenten binnen het Omgevingsbeleid en de APV. We brengen in beeld welke bijdrage evenementen leveren aan de identiteit en aantrekkelijkheid van Wassenaar en welke randvoorwaarden nodig zijn om evenementen goed en passend te organiseren. Daarbij werken we beleid uit voor evenementenlocaties, vergunningverlening, verantwoordelijkheden en de mogelijkheden en voorwaarden voor ondersteuning en verwerken deze in de APV en het Omgevingsplan. Daarmee beogen we de vergunningverlening te vereenvoudigen, de economische meerwaarde van evenementen te vergroten en een betere spreiding van evenementen in tijd en ruimte te stimuleren. Dit draagt bij aan een aantrekkelijk, levendig en gastvrij dorp.

3.2.2 Toeristisch-recreatieve informatievoorziening verbeteren

In 2027 verbeteren we de toeristische informatievoorziening en profilering van Wassenaar. Samen met een netwerk van ondernemers, culturele organisaties en andere betrokken partijen zetten wij in op het beter benutten en onder de aandacht brengen van het bestaande toeristische aanbod. Ook verbeteren we de digitale informatievoorziening, onder meer met een website met toeristische informatie en een evenementenkalender. Daarnaast onderzoeken we hoe de VVV-functie toekomstbestendig kan worden ingevuld.

3.2.3 Kunst en Cultuur toegankelijker voor inwoners

In 2027 onderzoeken we hoe kunst, cultuur en cultureel erfgoed toegankelijker en zichtbaarder kunnen worden voor alle inwoners van Wassenaar. Daarbij benutten we de diversiteit, kennis, talenten en culturele achtergronden van inwoners en besteden we specifiek aandacht aan kinderen, jongeren, de internationale gemeenschap en oudere inwoners. Kunst en cultuur bieden kansen voor ontmoeting en verbinding en dragen daarmee bij aan een sterke sociale basis. We brengen externe financierings- en subsidiemogelijkheden in beeld.

3.2.4 Verkennen uitbreiding functie van de bibliotheek

Vanaf 2027 wordt de bibliotheek geconfronteerd met nieuwe wettelijke verplichtingen vanuit de Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen. We verkennen welke mogelijkheden er zijn om de maatschappelijke en informatieve functie van de bibliotheek verder te versterken en beter aan te laten sluiten bij de behoeften van inwoners. Daarbij verkennen we onder meer hoe de bibliotheek een sterkere rol kan vervullen in de toeristische informatievoorziening en hoe de VVV-functie vanuit de bibliotheek kan worden ingevuld. Ook het Filmhuis maakt onderdeel uit van de brede culturele en maatschappelijke functie van de bibliotheek en wordt bij deze verkenning betrokken.

3.2.5 Verbetering informatievoorziening Erfgoed

In 2027 versterken we de ondersteuning van eigenaren en initiatiefnemers bij het behoud, onderhoud en verduurzamen van erfgoed. Dit doen we door het opzetten van een erfgoedloket waarin op een laagdrempelig informatie- en adviespunt voor inwoners, eigenaren en initiatiefnemers wordt gegeven. Het loket biedt informatie en ondersteuning bij onder meer onderhoud, restauratie, verduurzaming, subsidies en regelgeving rondom erfgoed. In 2027 actualiseren we de Cultuurhistorische Waardenkaart en maken we deze beter toegankelijk voor inwoners, eigenaren en initiatiefnemers. Hierdoor kunnen inwoners en initiatiefnemers beter rekening houden met cultuurhistorische waarden en kunnen deze waarden vroegtijdig worden betrokken bij ruimtelijke ontwikkelingen en erfgoedvraagstukken.

3.3.1 Behoud van het familiestrand en natuurgebieden

De uitvoering van deze visie is opgenomen onder 'Projecten en investeringen'.

3.4.1 Geactualiseerd parkeerbeleid

Het parkeerbeleid in Wassenaar wordt vanaf 2027 geactualiseerd en ondergebracht binnen de instrumenten van de Omgevingswet. Uitgangspunt blijft gratis parkeren in het centrum en een realistisch parkeerbeleid voor Wassenaar.

3.5.1 Evalueren 30 km/h

In 2027 wordt de evaluatie voor de dorpsbrede invoering van de 30 km/h afgerond en opgeleverd. Deze evaluatie kijkt onder meer naar intensiteiten, snelheidsnaleving, ongevallendata, opkomsttijden van nood- en hulpdiensten, de rijtijden van het openbaar vervoer.

3.5.2 Onderzoek en realisatie verkeersveiligheid basisscholen

In 2027 wordt de verkeersveiligheid bij 2 scholen verbeterd. In 2026 zijn wij gestart met de inventarisatie van de verkeersveiligheid rondom de acht basisscholen in Wassenaar. Per locatie voeren we tijdens de breng- en haaltijden een verkeersveiligheidsschouw uit en stellen we een schouwrapport op. Vervolgens worden de school en de omgeving betrokken bij het verkennen en doorvoeren van maatregelen ter verbetering van de verkeersveiligheid. Zo werken we de komende jaren aan een veilige schoolomgeving waarin kinderen, ouders, fietsers en andere weggebruikers veilig naar school kunnen komen en weer veilig naar huis kunnen gaan.

3.5.3 Onderzoek verkeersveiligheid voortgezet onderwijs

In 2027 inventariseren we de verkeersveiligheid rondom de twee scholen voor voortgezet onderwijs in Wassenaar. Per locatie voeren we tijdens de aanvang en het einde van de schooldag een verkeersveiligheidsschouw uit en stellen we een schouwrapport op. Vervolgens worden de school en de omgeving betrokken bij het verkennen van mogelijke maatregelen ter verbetering van de verkeersveiligheid.

3.5.4 Treinstation Voorschoten ook voor Wassenaar

De mogelijkheden voor Wassenaar van intensivering van het gebruik van treinstation Voorschoten en het hernoemen zal worden besproken met de buurgemeente Voorschoten en Pro-Rail.

3.6.1 Internationale Wassenaarders betrekken bij beleidsvorming

De internationale inwoners van Wassenaar brengen waardevolle kennis, ervaring en culturele perspectieven mee. In 2027 onderzoeken we op welke wijze we internationale inwoners het beste kunnen betrekken bij de gemeente en bij de beleidsvorming. Daarbij kijken we onder meer naar de mogelijkheden voor structureel overleg en andere vormen van participatie. Ook bij participatie voor beleidsvorming besteden we nadrukkelijk aandacht aan de toegankelijkheid voor internationale inwoners. Dit doen we onder meer door belangrijke informatie en participatiemogelijkheden waar nodig ook in het Engels aan te bieden en enquêtes ook in het Engels uit te vragen.

3.6.2 Versterken samenwerking internationale dienstverlening

De gemeente Wassenaar versterkt de regionale samenwerking rondom de dienstverlening aan internationale inwoners. Daarbij benutten we de bestaande samenwerking met The Hague International Centre (THIC) en onderzoeken we welke regionale partners en samenwerkingsvormen het beste aansluiten bij de behoeften van internationale inwoners in Wassenaar.

3.7.1 Verordening winkeltijden aanpassen

In 2027 wordt onderzocht hoe winkels op zondag eerder dan 12.00 uur open kunnen. Hierbij worden de wensen van ondernemers, inwoners en bezoekers betrokken en worden de huidige openingstijden op zondag van 12.00 tot 18.00 uur gezien. Dit leidt tot een voorstel voor aanpassing van de APV, dat aan de gemeenteraad wordt voorgelegd.

3.8.1 Buurt- en wijkinitiatieven gericht op sociale cohesie

Vanaf 2027 stellen we extra budget beschikbaar voor buurt- en wijkinitiatieven die bijdragen aan ontmoeting, sociale samenhang en betrokkenheid van inwoners. Inwoners krijgen hiermee meer ruimte om zelf initiatieven voor hun buurt of wijk te ontwikkelen en uit te voeren. Zo stimuleren we inwoners om elkaar te ontmoeten, naar elkaar om te kijken en samen bij te dragen aan een prettige en betrokken leefomgeving.

3.8.2 Verkenning mogelijkheid extra groen in wijken met veel woningen

Ter bevordering van de sociale cohesie in wijken zal een verkennend onderzoek worden gehouden naar de mogelijkheid van vergroening van wijken met veel woningen.

3.8.3 Uitvoering actieplan geluid

Het Actieplan Geluid is een verplicht programma onder de Omgevingswet. In het Actieplan Geluid Wassenaar 2024-2028 zijn zes locaties aangewezen waar te veel geluid van wegverkeer op de gevels van woningen is. Indien wordt besloten de huidige 30km zone aan te passen wordt beoordeeld of aanvullende maatregelen per locatie benodigd zijn. Er zijn per locatie maatregelen aangedragen om het geluid te beperken. Ook zijn er algemene maatregelen voorgesteld voor heel Wassenaar. Hier wordt aan gewerkt op passende momenten, zoals bij het opstellen van de Omgevingsvisie en het Omgevingsplan (geluidbeleid), zoveel mogelijk bij geplande herinrichting van wegen ('werk met werk') of bij regulier overleg met de politie (handhaving op geluid).

3.9.1 Energiestrategie

In 2027 geven we verder uitvoering aan de lokale energietransitie. Het warmteprogramma vormt hiervoor de basis en wordt uitgewerkt in Buurtuitvoeringsplannen (BUP's). Hiermee ondersteunen we buurten en particuliere woningeigenaren bij het verduurzamen van woningen, onder andere met energieadvies, collectieve acties en ondersteuning van buurtinitiatieven. Ook loopt de Lokale Aanpak Isolatie (LAI) door. Na de tweede subsidieregeling wordt een derde en laatste subsidieronde voorbereid, met extra aandacht voor woningen binnen Verenigingen van Eigenaars (VvE's). Daarnaast zetten we de energiehulp voor huishoudens met energiearmoede voort, in samenwerking met woningcorporaties. Via de Regionale Energiestrategie (RES) werken we met gemeenten, provincie en waterschappen aan duurzame energie, energieopslag en warmteoplossingen. Lokaal blijven we inwoners betrekken via het platform Duurzaam Wassenaar. Netcongestie vraagt daarbij extra aandacht. We werken samen met de netbeheerders aan de uitbreiding en versterking van het elektriciteitsnet. De buurtgerichte aanpak met Liander wordt voortgezet en moet in 2027 leiden tot afspraken over een aanpak voor alle buurten. Ook worden voorbereidingen getroffen voor de plaatsing van een nieuw onderstation bij het Sterrenbad, om de capaciteit van het elektriciteitsnet te vergroten.

3.9.2 Toekomstigbestendige restafval inzameling

Het invoeren van een vorm van tariefdifferentiatie wordt verkend en voor het zomerreces van 2027 volgt hierover een raadsvoorstel waarin ervaringen van andere gemeente worden meegenomen. We stimuleren inwoners beter afval te scheiden om de kosten zo laag mogelijk te houden en zo bij te dragen aan hergebruik van grondstoffen.

3.10.1 Actualisatie beheervisie openbare ruimte

De huidige Beheervisie Openbare Ruimte 2024-2028 moet worden geactualiseerd. Aanpassing is nodig op belangrijke locaties waar veel inwoners samenkomen, het onderhoudsniveau extra goed te laten zijn en daarbij te investeren in alle wijken van Wassenaar. Ook wordt hierin aandacht besteed aan gezondheid, ontmoeting en toegankelijkheid. De visie komt tot stand met participatie van inwoners. Daarbij benutten we hun kennis, ervaringen en ideeën om de buitenruimte beter en toekomstbestendig in te richten.

Verbonden partijen/samenwerkingsverbanden

Avalex

Inzameling van afvalstoffen is geheel in handen gelegd van de Gemeenschappelijke regeling regionaal reinigingsbedrijf Avalex. Samen met Avalex is in de afgelopen jaren op het gebied van afval een breed palet aan beleid doorgevoerd. Denk hierbij onder andere aan de uitvoering van het nascheiden van PMD (Plastic, Metaal en Drankenkartons), het plaatsen van containers voor GFT bij hoogbouw, de strippenkaart op de milieustraat, de inzameling via het zijbeladingsvoertuig. Naar de toekomst wordt gekeken om een verdere bijdrage te leveren aan de visie van een afvalloze regio en om de stijging van de afvalstoffenheffing zoveel mogelijk te beperken. Hierbij letten we op de service aan inwoners en op duurzaamheidsdoelen. Zo wordt door middel van blijvende communicatieve en educatie aandacht gegeven aan het verder voorkomen en het beter scheiden van afval.

Gemeenschappelijke regeling Metropoolregio Rotterdam-Den Haag (MRDH)

In de MRDH werken 21 gemeenten samen aan het versterken van het economisch vestigingsklimaat in de regio en het verbeteren van de bereikbaarheid van de regio. Wassenaar ontvangt subsidies van de MRDH voor projecten op het gebied van verkeer en vervoer. Op basis van de in 2026 vastgestelde visie op het economisch vestigingsklimaat en mobiliteitsvisie, zullen in 2027 een nieuwe Strategische Agenda en uitvoeringsprogramma worden vastgesteld. Deze geven inzicht in de impact en projecten die de MRDH wil realiseren in de periode 2027-2030.

Omgevingsdienst Haaglanden (ODH)

De gemeente heeft de uitvoering van wettelijke milieutaken op het terrein van vergunningverlening, handhaving en toezicht op grond van de in de Omgevingswet genoemde regelingen, gedelegeerd aan de ODH. Deze taken zijn veelal vanuit landelijke wetgeving verplicht.

Samenwerkingsverbanden Nationaal Park Hollandse Duinen

Wassenaar is als strategisch partner onderdeel van Nationaal Park Hollandse Duinen. Het gebied verbindt natuur, landschap, cultureel erfgoed en de kust over de hele regio en biedt kansen om de bijzondere kwaliteiten van Wassenaar regionaal en bovenregionaal sterker te positioneren. In 2027 zetten we de samenwerking voort en leveren we vanuit Wassenaar een bijdrage aan de verdere ontwikkeling en uitvoering van het gezamenlijke programma. Daarbij zetten we ons in voor het versterken van natuur en landschap, het beleefbaar maken van erfgoed en een goede balans tussen bescherming en toegankelijkheid. Zo benutten we de regionale samenwerking om de kwaliteiten van Wassenaar beter zichtbaar te maken en bij te dragen aan een toekomstbestendige leefomgeving.

Projecten en investeringen

Uitvoering Strandvisie en onderzoek jaaropenstelling strandpaviljoens

We werken verder aan de uitvoering van de Strandvisie(visie 3.3.1), waarbij we de kwaliteit en aantrekkelijkheid van het strandgebied voor inwoners en bezoekers versterken. Nieuw is, dat we de mogelijkheden voor jaaropenstelling van strandpaviljoens onderzoeken. We brengen de effecten op recreatie, economie, natuur en leefomgeving in beeld en bepalen of en onder welke voorwaarden een ruimere openstelling wenselijk en haalbaar is.

Prinsenweg

Voor de Prinsenweg zijn plannen voorbereid voor de wegconstructie, riolering en watertransportleiding. De herinrichting van de Prinsenweg wordt afgestemd op de uitkomsten van de evaluatie van de invoering van 30 km/u-wegen. Op basis daarvan wordt bepaald hoe de Prinsenweg toekomstbestendig zal worden ingericht. Daarbij is bijzondere aandacht voor de verkeersafwikkeling en het waarborgen van de doorgang van het openbaar vervoer tijdens de werkzaamheden.

De verdere voorbereiding en uitvoering van de werkzaamheden zullen integraal worden opgepakt waarbij de vervanging van de riolering zal worden meegenomen bij de herinrichting van de weg. De kosten voor de vervanging van de riolering waren al opgenomen in het in 2024 vastgestelde Integraal Waterketenplan (iWKp) 2024-2028 en worden gedekt vanuit de spaarvoorziening riolering. Voor de herinrichting van de weg is eerder een investeringskrediet van € 1.800.000 beschikbaar gesteld. Eventuele aanvullende kredietbehoefte zal worden meegenomen in een afzonderlijk raadsvoorstel nadat de uitgangspunten voor de herinrichting zijn vastgesteld.

Herinrichting Oostdorp

In 2024 en 2025 heeft St Willibrordus de 1e fase van de herinrichting van de wijk Oostdorp uitgevoerd. Hiervoor zijn oude woningen gesloopt en vervangen door nieuwe woningen. Ook heeft de gemeente de oude riolering vervangen door een gescheiden rioleringsstelsel. De nieuwbouw is opgeleverd in juli 2026.

De bouwwegen zijn tijdelijk bestraat en in 2027 moeten het gebied rondom de nieuwbouw woonrijp gemaakt worden. Het is noodzakelijk de rijbaan definitief te straten en de voetpaden te vernieuwen. Gelijktijdig moet onderzoek worden gedaan naar toepassing van klimaatadaptieve maatregelen en snelheidsremmende maatregelen. Voor het opnieuw straten en het vernieuwen van de voetpaden is in 2027 een investeringskrediet van € 450.000 nodig. In 2028 zal de 2e fase van de herinrichting van de wijk Oostdorp van start gaan. Ook hier zal oude riolering worden vervangen door een gescheiden rioleringsstelsel.

Herinrichting wijk Binnen Klingen

In de wijk Binnen Klingen voldoen de voetpaden en delen van de rijbaan niet aan het gewenste kwaliteitsniveau. Er is achterstallig onderhoud en de materialen in de voetpaden is aan het einde van de levensduur. Daarom moeten de voetpaden en delen van de rijbaan opnieuw worden bestraat. De werkzaamheden zullen wijkgericht worden uitgevoerd.

Voortgang Warenar

In 2027 werken we de plannen voor onderhoud, verduurzaming en renovatie van Warenar verder uit. We bereiden ook de aanbesteding voor. Volgens de huidige planning is de vernieuwde Warenar in het tweede kwartaal van 2029 klaar. Samen met betrokken partijen werken we ook aan de toekomstige functie van de Warenar. We willen de Warenar verder ontwikkelen als plek voor ontmoeting en cultuur, met ruimte voor initiatieven, samenwerking en talentontwikkeling. In 2027 werken we uit wat daarvoor nodig is en maken we afspraken over de toekomstige exploitatie.

Draf- en renbaan Duindigt

Met het gevestigde voorkeursrecht houdt de gemeente regie op de toekomstige ontwikkeling van het gebied. Op basis van het rapport De toekomst van Duindigt werken we de ontwikkelmogelijkheden verder uit en voeren we de benodigde werkzaamheden uit binnen de door de gemeenteraad vastgestelde financiële kaders. Daarbij houden we rekening met de lopende juridische procedures waaronder:

- een beroepsprocedure tegen de voorkeursrechtbeschikking;
- een beroepsprocedure tegen het besluit tot weigering van ontheffing van de aanbiedingsplicht;
- de behandeling van een nietigverklaringsprocedure met betrekking tot de tussen Stichting Behoud;
- Renbaan Duindigt en Stichting Villa Betty gesloten koopovereenkomst;
- de afhandeling van ingediende Woo-verzoeken.

Programma Noordrand

Meer ruimte voor natuur en recreatie, met behoud van de agrariërs en versterking van het cultuurhistorisch waardevolle landschap, dat is waar het Programma Noordrand over gaat. Nadat in oktober 2025 het Programma Noordrand door het college is vastgesteld, is direct gestart met de realisatie van grootschalige nieuwe natuur op het voormalige vliegveld Valkenburg. Begin 2026 is de tankgracht hersteld. In 2027 werken we verder aan de uitvoering van het Programma. We zetten daarbij in op herstel van ecologische verbindingen, agrarisch natuurbeheer, meer ruimte voor weidevogels, groen-blauwe dooradering van het gebied en extra ommetjes voor fietsers en wandelaars. En er komt een kanoroute. Daarbij werken we nauw samen met de provincie Zuid-Holland, Dunea, Staatsbosbeheer, het Hoogheemraadschap van Rijnland, bewoners en ondernemers in het gebied. De agrariërs worden begeleid bij het toekomstbestendig maken van hun bedrijven door o.a. experts van het Ministerie van LNV en de provincie. De provincie financiert grotendeels de ontwikkelingen vanuit het Zuid-Hollands Programma Landelijk gebied (ZH-PLG). We werken daarbij intensief samen met de gemeente Katwijk. Zij hebben een vergelijkbare subsidie voor een nieuwe inrichting van de Mient-Kooltuin (grenzend aan de Noordrand) als natuurlijke en recreatieve buffer tussen de nieuwe wijk Valkenhorst en de duinen.

Kwaliteitsimpuls gronden Twickel

Stichting Twickel bezit ca. 250 ha grond ten Oosten van de A44, tegenover Maaldrift. Ook hier is nog veel winst te behalen als het gaat om verduurzaming van de landbouw, het vergroten van de biodiversiteit en het beleven van de kwaliteiten van het gebied. Als onderdeel van de hierboven beschreven samenwerking heeft de provincie Zuid-Holland voor de gronden van Stichting Twickel ook middelen beschikbaar gesteld. De gemeente heeft samen met Twickel de regie bij het uitwerken en realiseren van plannen. ZH-PLG gelden worden door de provincie aan de gemeente beschikbaar gesteld.

Ontwikkeling nieuwe gemeentewerf

In 2027 werken we de plannen verder uit voor een nieuwe gemeentewerf en brengen we de ruimtelijke, financiële en organisatorische haalbaarheid in beeld.

Voortzetten van het voltooien van Landgoed De Paauw

In 2027 werken we verder aan de afronding van Landgoed De Paauw. De renovatie en restauratie van De Paauw wordt uitgevoerd, zoals beschreven onder Programma 5. De cementrustieke bruggen zijn in 2026 opgeleverd. De aanleg en herinrichting van de parkeervoorziening bereiden we voor, zodat de uitvoering in 2028 kan plaatsvinden. Hiermee zetten we verdere stappen in het behoud en de verbetering van het landgoed.

Gebiedsontwikkeling Maaldrift

Programma Maaldrift vormt het kader voor een integrale gebiedsontwikkeling waarin meerdere gemeentelijke en maatschappelijke opgaven samenkomen. Het programma heeft als doel om ruimtelijke ontwikkelingen, economische groei, bereikbaarheid en de kwaliteit van de leefomgeving in samenhang te realiseren. De komende jaren wordt gewerkt aan de planvorming voor onder meer een nieuw bedrijventerrein, de verplaatsing van de gemeentewerf en milieustraat, de ontwikkeling van een integrale oplossing voor het mobiliteitsvraagstuk in en rond Maaldrift, en de ruimtelijke ambities van de American School of The Hague (ASH) en de Koninklijke Marechaussee (KMAR). Daarbij wordt nadrukkelijk gekeken naar de samenhang tussen lokale en regionale verkeersstromen, bereikbaarheid, leefbaarheid en ruimtelijke ontwikkeling. Door deze opgaven programmatisch aan te pakken ontstaat een toekomstbestendige visie op het gebied, waarbij inwoners, bedrijven en instellingen actief worden betrokken.

Wat gaat het kosten?

Tabel 3.1

Programma: P3 Een bruisend Wassenaar ("-" = nadeel / "+" = voordeel) bedragen x € 1.000	Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Baten	14.182	13.936	13.815	14.231	14.423	14.423
Lasten	-21.266	-23.269	-23.549	-24.290	-24.505	-24.645
Saldo van baten en lasten	-7.084	-9.333	-9.734	-10.059	-10.081	-10.222
Ottrekking reserves	1.885	336	190	150	50	25
Toevoeging reserves	-1.785	0	0	0	0	0
Mutaties reserves	100	336	190	150	50	25
Geraamde resultaat	-6.983	-8.997	-9.544	-9.909	-10.031	-10.197

Toelichting actualisatie begrotingsbeeld 2027

Energietransitie en CDOKE

(nadeel hogere lasten vanaf 2027 € 429.000, nadeel lagere baten vanaf 2027 € 515.000)

Vanaf 2026 worden de CDOKE-middelen via de algemene uitkering ontvangen. Hierdoor vervalt de eerder geraamde specifieke uitkering van € 515.000. De beschikbare CDOKE-middelen bedragen € 944.000. Het verschil van € 429.000 wordt als aanvullend budget voor de energietransitie opgenomen.

Indexatie rioolheffing

(voordeel hogere baten vanaf 2027 € 100.000, nadeel hogere lasten vanaf 2027 € 65.000)

De baten en lasten van de rioolheffing zijn aangepast aan het prijspeil 2027. Daarnaast wordt de kostendekkendheid verhoogd. Dit levert per saldo een voordeel op van € 35.000.

Indexatie afvalstoffenheffing

(voordeel hogere baten vanaf 2027 € 463.000, nadeel hogere lasten vanaf 2027 € 323.000)

De baten en lasten van de afvalstoffenheffing zijn aangepast aan het prijspeil 2027. Daarnaast wordt de kostendekkendheid verhoogd. Dit levert per saldo een voordeel op van € 140.000.

Avalet

(neutraal hogere lasten vanaf € 142.000 met dekking uit de afvalstoffenheffing)

De ontwerpbegroting 2027 van Avalet wordt vertaald naar de bijdrage van de gemeente Wassenaar op basis van de nog af te sluiten Dienstverleningsovereenkomst (DVO). Op basis van de huidige DVO 2026 wordt de bijdrage voor 2027 voorlopig geraamd op € 4.891.000. Dit is € 142.000 hoger dan in 2026. De stijging komt vooral door hogere loon- en inhuurkosten. De hogere kosten worden gedekt door een verhoging van de afvalstoffenheffing.

Gemeenschappelijke regelingen MRDH en ODH

(nadeel hogere lasten vanaf 2027 € 22.300)

De gemeentelijke bijdragen zijn geactualiseerd op basis van de begrotingen 2027 van deze gemeenschappelijke regelingen.

Onderzoek en verbetering verkeersveiligheid scholen

(neutraal, nadeel hogere lasten 2027 € 100.000; jaar overstijgend € 250.000 voor acht basisscholen en twee scholen voor voortgezet onderwijs, dekking uit vrij besteedbaar deel algemene reserve)

Voor 2027 wordt € 100.000 beschikbaar gesteld. Voor de totale uitvoering is jaar overstijgend € 250.000 beschikbaar.

Verbetering veilig oversteken Dr. Mansveltkade

(neutraal, nadeel hogere lasten in 2028 € 50.000, dekking uit vrij besteedbaar deel algemene reserve)

Voor 2028 wordt € 50.000 beschikbaar gesteld.

Centrumactiviteiten

(nadeel hogere lasten vanaf 2027 € 85.000)

Vanaf 2027 wordt structureel € 85.000 extra beschikbaar gesteld voor de centrumactiviteiten.

Buurt- en wijkinitiatieven

(nadeel hogere lasten vanaf 2027 € 15.000)

Vanaf 2027 wordt het budget structureel met € 15.000 verhoogd. Het totale budget komt daarmee jaarlijks uit op € 30.510.

Verkenning mogelijkheid extra groen in wijken met veel woningen

(nadeel hogere lasten in 2027 € 25.000, dekking algemene reserve)

Voor 2027 wordt eenmalig € 25.000 beschikbaar gesteld

Toekomstigbestendig restafval inzameling

(nadeel hogere lasten in 2027 € 15.000)

Voor 2027 wordt eenmalig € 15.000 beschikbaar gesteld.

Opstellen Beheervisie Openbare Ruimte

(nadeel hogere lasten in 2027 € 50.000, dekking algemene reserve)

Voor 2027 wordt eenmalig € 50.000 beschikbaar gesteld.

P4 Een lonend Wassenaar

Wat willen we bereiken?

Visie

Wassenaar is op zijn sterkst als iedereen meedoet. Als mensen werk hebben, bijdragen aan hun gemeenschap en zich gezien en gewaardeerd voelen. Dat lijkt vanzelfsprekend, maar voor sommige inwoners is meedoen niet altijd makkelijk. Meedoen betekent ook dat inwoners kunnen meedenken en meepraten over hun buurt, voorzieningen en het dorp. Daarom betrekken we inwoners bij keuzes die hen aangaan. We zoeken actief het contact en de verbinding op. Kortom, we investeren in een Wassenaar waar meedoen het uitgangspunt is

Wat willen we bereiken de komende 4 jaar?

- 4.1 Werk moet altijd lonen
- 4.2 Meer inwoners aan het werk, met begeleiding op maat
- 4.3 Snellere inburgering en taalondersteuning
- 4.4 Meer betrokkenheid van inwoners bij hun buurt en dorp
- 4.5 Een Paauwpas voor heel Wassenaar
- 4.6 Kleinere AZC met focus op gezinnen

Wat gaan we daarvoor doen?

4.1.1 Conform het Dynamisch Minimabeleid zijn de regelingen ingevoerd

In 2027 ronden we de gefaseerde invoering van het Dynamisch Minimabeleid af. De vernieuwde regelingen zijn eenvoudiger en toegankelijker en sluiten beter aan bij de behoeften van financieel kwetsbare inwoners en huishoudens met kinderen. Hierdoor verwachten we dat meer inwoners gebruikmaken van de ondersteuning waarop zij recht hebben. Bij de vaststelling van het beleid is rekening gehouden met een toename van het gebruik van de minimaregelingen. De werkelijke omvang van de toename is onzeker. De minimaregelingen en bijzondere bijstand hebben een open-eindekarakter. Het gebruik en de financiële ontwikkeling worden daarom nauwlettend gemonitord.

4.1.2 Preventie en vroegsignalering van financiële problemen

In 2027 versterken we de preventieve schuldhulpverlening en vroegsignalering. We willen inwoners met financiële zorgen eerder bereiken en ondersteunen, zodat betalingsachterstanden niet uitgroeien tot problematische schulden en hogere kosten voor de gemeente. Hiervoor zetten we in op toegankelijke voorlichting, vroegtijdig contact, passende ondersteuning en een betere samenwerking met maatschappelijke partners en uitvoeringsorganisaties.

4.1.3 Versterkte lokale implementatie Participatiewet in Balans

Eind 2026 zijn de lokale verordeningen en beleidsregels aangepast aan het eerste pakket maatregelen van de Participatiewet in Balans. In 2027 geven we samen met Leidschendam-Voorburg uitvoering aan deze maatregelen. De dienstverlening wordt hierdoor eenvoudiger en meer mensgericht, met meer ruimte voor vertrouwen, maatwerk en de persoonlijke omstandigheden van inwoners. Bij de uitvoering bewaken we de samenhang met re-integratie en participatie, het minimabeleid en de schuldhulpverlening.

4.2.1 Er is verkend hoe de uitstroom naar werk kan worden vergroot

In 2027 verkennen we samen met Leidschendam-Voorburg hoe meer inwoners duurzaam kunnen uitstromen naar werk of een opleiding. Daarbij kijken we naar de effectiviteit van de bestaande begeleiding, de inzet van participatieconsulenten, matchmakers en de leerwerkmakelaar en de aansluiting op de regionale arbeidsmarkt. De uitkomsten gebruiken we om te bepalen waar de dienstverlening kan worden versterkt.

4.3.1 Er is een geactualiseerd inburgeringsbeleid 2027 e.v.

In het voorjaar van 2027 stellen we het geactualiseerde inburgeringsbeleid vast en starten we met de gefaseerde uitvoering. Het beleid richt zich op een tijdige start van het inburgeringstraject, maatwerk voor verschillende doelgroepen, begrijpelijke communicatie, het voorkomen van verzuim en betere nazorg. Taalverwerving, participatie en werk worden daarbij zoveel mogelijk in samenhang aangeboden. Het doel is dat inburgeringsplichtigen zelfstandig en duurzaam deelnemen aan de samenleving, bij voorkeur via passend werk of onderwijs.

4.4.1 Plan van aanpak verbetering inwonerparticipatie

We willen inwoners van Wassenaar beter en eerder betrekken bij plannen en besluiten die hun leefomgeving raken. In 2027 zetten we daarom een belangrijke stap in het verbeteren van de inwonerparticipatie. Een andere manier van werken zal worden verankerd in de organisatie. Daarbij maken we duidelijk wanneer en op welke manier inwoners kunnen meedenken, hoe hun inbreng wordt meegewogen en wat zij met hun bijdrage kunnen verwachten.

4.5.1 Vorm en haalbaarheid Paauwpas verkennen

Om de lokale economie te versterken en de inwonersparticipatie te vergroten wordt in 2027 verder verkend in welke vorm de Paauwpas gerealiseerd kan worden. Daarbij brengen we de uitvoerbaarheid, kosten, financieringsmogelijkheden en het draagvlak onder ondernemers in beeld. De uitkomsten vormen de basis voor besluitvorming over een eventuele invoering van de Paauwpas.

4.6.1 Voorbereiding bestuursovereenkomst met het COA voor de opvang van asielzoekers

Het college werkt aan een nieuwe bestuursovereenkomst met het COA voor de opvang van asielzoekers conform het College-uitvoeringsprogramma. Hierbij wordt rekening gehouden met de opgaven die voortvloeien uit de Spreidingswet en wordt gezocht naar een evenwichtige bijdrage aan de regionale opvangopgave. Het college betreft daarbij ook de uitkomsten van gesprekken met omliggende gemeenten over de verdeling van opvangplaatsen voor asielzoekers, minderjarige alleenstaande vreemdelingen (amv'ers) en de huisvesting van statushouders. Op basis van deze gesprekken wordt toegewerkt naar een omvang van de opvanglocatie die past bij de schaal en het karakter van Wassenaar, en die recht doet aan onze verantwoordelijkheid om bij te dragen aan goede opvang.

4.6.2 Voor kinderen die verblijven op het AZC Wassenaar is passend taalonderwijs georganiseerd

Om gezinnen op het AZC Wassenaar te kunnen opvangen, is passende onderwijsvoorziening voor kinderen een belangrijke randvoorwaarde. Daarom wordt taalonderwijs georganiseerd, zodat kinderen de Nederlandse taal kunnen leren en goed voorbereid zijn op deelname aan het reguliere basisonderwijs. Daarbij is het uitgangspunt om dit onderwijs zoveel mogelijk op het AZC zelf of binnen Wassenaar aan te bieden. Zo krijgen kinderen snel toegang tot onderwijs, wordt hun ontwikkeling ondersteund en wordt hun deelname aan de samenleving bevorderd.

Verbonden partijen/samenwerkingsverbanden

Samenwerkingsovereenkomst Leidschendam-Voorburg

Sinds 2012 voert de gemeente Leidschendam-Voorburg voor Wassenaar taken uit op het gebied van werk en inkomen. Het gaat onder meer om de Participatiewet, re-integratie en participatie, minimabeleid, schuldhelpverlening en inburgering. Leidschendam-Voorburg verzorgt zowel de beleidsvoorbereiding als een belangrijk deel van de uitvoering. Op basis van het Jaarplan Werk en Inkomen 2026 bedraagt het geraamde aandeel van Wassenaar circa € 2,5 miljoen. Hiervan worden onder meer de personele inzet en overhead van de uitvoeringsorganisatie, beleidsontwikkeling, uitkeringsadministratie, begeleiding naar werk en participatie, inburgering, sociale recherche, applicaties en lokale bestuursondersteuning bekostigd. Ook specifieke activiteiten, zoals de uitvoering van de Participatiewet in Balans en de inzet van participatieconsulenten, matchmakers en de leerwerkmakelaar, maken hiervan deel uit. Daarnaast wordt ook de Leerplichtwet 1969 uitgevoerd. Dit is tevens opgenomen in het jaarplan W&I.

Werkbedrijven Kust-, Duin- en Bollenstreek (KDB)

De Gemeenschappelijke Regeling Werkbedrijven Kust-, Duin- en Bollenstreek ondersteunt inwoners die niet zelfstandig op de reguliere arbeidsmarkt aan het werk kunnen. De regeling voert taken uit op het gebied van de sociale werkvoorziening en beschut werk. Door regionaal samen te werken worden kennis, begeleiding en werkvoorzieningen gezamenlijk georganiseerd.

Wat gaat het kosten?

Tabel 4.1

Programma: P4 Een lonend Wassenaar ("-" = nadeel / "+" = voordeel) bedragen x € 1.000	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Baten	11.008	9.613	9.325	9.325	9.325	9.325
Lasten	-17.058	-18.635	-18.625	-18.269	-18.220	-18.202
Saldo van baten en lasten	-6.051	-9.022	-9.300	-8.943	-8.895	-8.877
Onttrekking reserves	23	66	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Mutaties reserves	23	66	0	0	0	0
Geraamde resultaat	-6.028	-8.956	-9.300	-8.943	-8.895	-8.877

Toelichting actualisatie begrotingsbeeld 2027

Begroting asiel in lijn met einde bestuursovereenkomst

(voordeel lagere lasten in 2028 € 207.286, vanaf 2029 € 320.630)

Bij het afsluiten van de bestuursovereenkomst is budget opgenomen voor integratie, participatie en ambtelijke inzet voor de opvanglocatie AZC Wassenaar. Dit betreft onder meer budget voor begeleiding, integratie en participatie van bewoners van het AZC. Omdat de bestuursovereenkomst per maart 2028 eindigt, wordt het budget verlaagd.

Preventieve schuldhulpverlening en vroegsignalering

(nadeel hogere lasten vanaf 2027 € 100.000)

De Beleidsnota Schuldhulpverlening 2025-2028 zet in op het voorkomen van financiële problemen en het vroeg bereiken van inwoners met betalingsachterstanden. De uitvoerende organisaties zien een toename van het aantal schuldhulpsignalen. Extra uitvoeringscapaciteit voor actieve en persoonlijke benadering zorgt ervoor dat meer inwoners met financiële risico's tijdig en persoonlijk worden bereikt en ondersteund. Investeren in preventie en vroegsignalering draagt niet alleen bij aan de financiële bestaanszekerheid van inwoners. Het is op termijn ook goedkoper voor de gemeente. Zwaardere en duurdere curatieve schuldhulpondersteuning en mogelijk ook andere maatschappelijke kosten kunnen daarmee worden voorkomen.

Werkbedrijven Kust-, Duin- en Bollenstreek (KDB)

(nadeel hogere lasten in 2027 € 87.000, 2028 € 99.000, 2029 € 103.000, vanaf 2030 € 85.000)

De gemeentelijke bijdrage aan de KDB is geactualiseerd op basis van hun begroting 2027.

P5 Een daadkrachtig Wassenaar

Wat willen we bereiken?

Visie

Een dorp goed besturen vraagt om meer dan reageren op de waan van de dag. Het vraagt om een doordachte koers, met duidelijke keuzes en plannen voor de lange termijn. Om dit mogelijk te maken zijn randvoorwaarden nodig, zoals gezonde financiën, een sterke organisatie waar het prettig werken is en een manier van besturen die vertrouwen wekt. Wassenaar heeft de afgelopen jaren keuzes gemaakt om de gemeentebegroting gezond te houden. Die lijn zetten we voort. Zo behouden we een financieel sterke gemeente en kunnen we blijven investeren in scholen, sport, zorg en de openbare ruimte.

We kiezen voor een overheid die duidelijk, toegankelijk en betrouwbaar is. We willen minder regels waar dat kan en meer vertrouwen aan inwoners en ondernemers geven. Ook willen we een organisatie zijn die meebeweegt met de samenleving en goed aansluit bij wat inwoners nodig hebben.

Wat willen we bereiken de komende 4 jaar?

- 5.1 Een financieel gezond en betrouwbaar Wassenaar
- 5.2 Minder regels, sneller vergunningen en meer vertrouwen
- 5.3 Een toegankelijk Klantcontactcentrum in het centrum
- 5.4 Versimpelde P&C-cyclus
- 5.5 Zichtbare en gerichte handhaving in de openbare ruimte
- 5.6 Stevige aanpak van ondermijning

Wat gaan we daarvoor doen?

5.1.1 Een financieel gezond en betrouwbaar Wassenaar

Er is elk jaar een sluitende begroting waarbij in de Kadernota het eerstvolgende jaar altijd is gedekt in het meerjarig beeld van 4 jaren. Overschotten bij de jaarrekening worden voor 50% gebruikt voor verlaging van de schulden.

5.2.1 Plan van aanpak voor dereguleringsmaatregelen

In 2027 werken we de startnotitie over deregulering uit 2021, die met inbreng van inwoners tot stand is gekomen, uit tot een concreet plan van aanpak. We onderzoeken waar regels en procedures eenvoudiger kunnen, onnodige belemmeringen kunnen worden weggenomen en de dienstverlening kan worden verbeterd. Daarbij kijken we onder meer naar erfgoed, welstand, dienstverlening, evenementen, subsidies en (omgevings)vergunningen. Waar mogelijk worden verbeteringen direct doorgevoerd.

5.2.2 Regels voor vergunningen evenementen bezien en herijken

In 2027 vereenvoudigen we de aanvraagprocedure voor evenementenvergunningen. Hierdoor kunnen inwoners en ondernemers sneller en eenvoudiger een vergunning aanvragen. We actualiseren hiervoor het evenementenbeleid en de APV. De regels die betrekking hebben op de fysieke leefomgeving worden waar nodig afgestemd op het

nieuwe Omgevingsplan. Ook werken we aan actueel handhavingsbeleid voor boa's en aan het beleid voor openingstijden. Hiervoor is extra capaciteit nodig.

5.3.1 KCC in het centrum

De uitwerking van dit resultaat is opgenomen onder 'Projecten en investeringen'.

5.4.1 Versimpelde P&C-cyclus

Om de werkdruk te verlagen en de gemeenteraad beter en overzichtelijker te informeren, komt er een gewijzigde financiële verordening. Daarin schrappen wij in ieder geval één P&C instrument. Verder maken we de informatie in P&C instrumenten compacter en duidelijker op programmaniveau van de begroting.

5.5.1 Versterking van de handhaving en het handhavingsbeleid

In het Samenwerkingsakkoord is afgesproken het boa-team te versterken en de handhaving zichtbaarder en effectiever te maken. We willen boa's vaker in de wijken inzetten. Zo leren zij hun wijk kennen, zijn zij beter bereikbaar voor inwoners en kunnen zij problemen eerder aanpakken.

Hiervoor is extra capaciteit nodig voor de inzet in de wijken en de ondersteuning daarvan. Ook actualiseren we het handhavings- en vergunningenbeleid, onder meer voor boa's, alcohol, evenementen en winkelopeningstijden. We passen de APV aan en bepalen welke regels daarin blijven en welke in het nieuwe Omgevingsplan komen.

5.5.2 Maatschappelijke weerbaarheid

In 2027 versterken we de maatschappelijke weerbaarheid van inwoners, ondernemers en instellingen. We sluiten daarbij aan bij de aanpak van de Rijksoverheid en de Veiligheidsregio Haaglanden. We informeren hen over mogelijke risico's en hoe zij zich daarop kunnen voorbereiden.

5.5.3 Voorbereiding nieuw integraal veiligheidsbeleid

Wassenaar is een veilig dorp voor inwoners, ondernemers en instellingen. De gemeenteraad stelt elke vier jaar het integraal veiligheidsbeleid vast. Dit beleid geeft richting aan de gezamenlijke veiligheidsaanpak. Het huidige beleid loopt tot en met 2027. Op basis van een evaluatie wordt nieuw beleid voor 2028–2031 opgesteld, dat aansluit bij de actuele situatie in Wassenaar.

5.6.1 Uitvoering beleidsplan gemeentelijke aanpak tegen ondermijnende criminaliteit

Ondermijnende criminaliteit kan gebruikmaken van legale structuren om criminele activiteiten te faciliteren. Dit gebeurt vaak buiten het zicht van de overheid. De functie van Bibob-coördinator wordt structureel opgenomen in de gemeentelijke organisatie. Deze zorgt voor een actueel Bibob beleid waarmee de Wet Bibob consequent, risicogericht en zorgvuldig wordt toegepast bij vergunningverlening, vastgoedtransacties, subsidies en aanbestedingen. Daarmee maakt de gemeente zich minder aantrekkelijk voor ondermijnende criminaliteit.

Verbonden partijen/samenwerkingsverbanden

Veiligheidsregio Haaglanden (VRH)

De Veiligheidsregio Haaglanden (VRH) is een door de Wet Veiligheidsregio's verplichte gemeenschappelijke regeling. Nederland kent 25 veiligheidsregio's, waarbij elke regio anders is georganiseerd en andere taken kent. De aangesloten gemeenten van de VRH zijn: gemeenten Delft, Den Haag, Leidschendam-Voorburg, Midden-Delfland, Pijnacker-Nootdorp, Wassenaar, Westland en Zoetermeer. De VRH voert taken uit op het gebied van

brandweezorg, geneeskundige hulpverlening, gemeentelijke crisisbeheersing en multidisciplinaire rampenbestrijding en crisisbeheersing.

Projecten en investeringen

KCC in het centrum

In 2027 bepalen we de locatie de toekomstige huisvesting van het KCC in het centrum.

De Paauw

In 2027 starten de werkzaamheden voor de renovatie en restauratie van De Paauw. Na de aanbesteding levert de aannemer het uitvoeringsplan op en worden de voorbereidende werkzaamheden afgerond. Vervolgens begint de uitvoering van de renovatie en restauratie volgens het vastgestelde ontwerp. De werkzaamheden lopen door in 2028. Voor de inrichting van de parkeerplaatsen en benodigde interieurvoorzieningen wordt in 2027 een extra krediet van € 2,2 miljoen gevraagd om de werkzaamheden door een aannemer in 2028 te kunnen laten uitvoeren.

De sanering van de gemeentewerf is compleet en de ontwikkeling is in gang gezet

We nemen een besluit over de herontwikkeling van de gemeentewerf naar woningbouw en brengen de ruimtelijke en financiële haalbaarheid in beeld. Er vindt een herijking plaats van de stedenbouwkundige randvoorwaarden en wij zorgen voor een totaaloplossing voor de huisvesting van alle onderdelen van de gemeentelijke organisatie. Hiermee bereiden we de besluitvorming over de toekomst van de locatie voor. Bij de uitwerking van de ontwikkeling betrekken we de visie op het Havengebied, zodat beide ontwikkelingen in samenhang worden beschouwd.

Wat gaat het kosten?

Tabel 5.1

Programma: P5 Een daadkrachtig Wassenaar ("-"= nadeel / "+"= voordeel) bedragen x € 1.000	Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Baten	69.066	70.623	72.854	71.705	69.829	70.820
Lasten	-30.289	-31.771	-30.216	-29.928	-30.116	-30.370
Saldo van baten en lasten	38.777	38.852	42.638	41.777	39.713	40.450
Onttrekking reserves	697	1.256	1.027	507	462	462
Toevoeging reserves	0	0	-465	0	0	0
Mutaties reserves	697	1.256	562	507	462	462
Geraamde resultaat	39.474	40.108	43.200	42.284	40.174	40.911

Toelichting actualisatie begrotingsbeeld 2027

Autonome salarisontwikkeling politieke ambtsdragers

(nadeel hogere lasten vanaf 2027 € 73.604)

De bezoldiging van politieke ambtsdragers wordt jaarlijks aangepast op basis van wettelijke en rechtspositionele afspraken. Het budget voor de bezoldiging van politieke ambtsdragers wordt structureel verhoogd met € 73.604.

Lokale omroep

(voordeel lagere lasten vanaf 2028 € 19.415)

Lokale omroep budget vervalt vanaf 2028. Dit budget vervalt vanwege de inwerkingtreding van de wet versterking lokale omroepen. De lokale omroepen worden direct betaald vanuit het rijk per 1 januari 2028.

Wet open overheid (Woo)

(nadeel hogere lasten vanaf 2027 € 65.000)

De uitvoering van de Wet open overheid (Woo) vraagt om een duurzame inrichting van zowel de informatievoorziening als de benodigde juridische ondersteuning.

Om het grote aantal Woo-verzoeken binnen de wettelijke termijnen af te handelen, wordt de inzet van de hiervoor aangetrokken medewerker structureel voortgezet. Dit leidt vanaf 2027 tot € 65.000 aan hogere lasten.

Aanvullende indexactie I&D afwijking i.v.m. lagere index op organisatieniveau

(nadeel hogere lasten vanaf 2027 € 152.500, voordeel hogere baten vanaf 2027 € 47.700)

Gemeentelijke ICT-leveranciers hebben de afgelopen jaren als gevolg van de gestegen inflatie aanzienlijke prijsverhogingen doorgevoerd. Voor een groot deel van de overeenkomsten worden prijsaanpassingen toegepast op basis van contractueel overeengekomen indexeringen, zoals de DPI- of GIBIT-index. De gemiddelde stijging bedraagt 5%. Door actieve inzet vanuit zowel de VNG als de eigen organisatie zijn de prijsstijgingen binnen de overeengekomen contractuele kaders gebleven. De indexatie van de automatiseringskosten wordt integraal meegenomen in de reguliere indexatie van de organisatie. Gelet op de aanhoudende stijging van de kosten voor ICT-dienstverlening en het structurele karakter van deze uitgaven, wordt voorgesteld de automatiseringskosten structureel te verhogen met € 152.500, van deze verhoging wordt € 47.700 doorbelast aan de DVO Voorschoten.

Informatievoorziening Omgevingsplan

(nadeel hogere lasten vanaf 2027 € 32.600)

Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet zijn gemeenten verplicht om uiterlijk 2032 te beschikken over een integraal omgevingsplan. Ten behoeve van deze transitie en het beheer van het omgevingsplan is een informatiesysteem met aansluiting op het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) geïmplementeerd. De hiermee samenhangende lasten zijn de afgelopen jaren gedekt uit het invoeringsbudget Omgevingswet. Nu deze dekking vervalt, wordt voorgesteld de structurele kosten vanaf 2027 op te nemen in de reguliere exploitatiebegroting.

Verkiezingen vanaf 2027

(nadeel hogere lasten 2027 € 45.000, in 2028 € 35.000, in 2029 € 35.000, vanaf 2030 € 16.000)

De organisatie van verkiezingen is de afgelopen jaren complexer en arbeidsintensiever geworden door aangescherpte wet- en regelgeving en hogere eisen aan transparantie en controleerbaarheid. Daarom wordt vanaf 2027 het budget jaarlijks met € 16.000 verhoogd. In 2027 is er een dubbele verkiezing hiervoor wordt € 10.000 incidenteel geraamd. Deze kosten worden gecompenseerd door een hogere rijksuitkering. Door de verbouwing van De Paauw zal de gemeente tijdelijk moeten uitwijken naar andere locaties. Dit zorgt jaarlijks voor € 19.000 aan meerkosten tot en met 2029.

Plan van aanpak voor dereguleringsmaatregelen

(nadeel hogere lasten 2027 € 125.000, 2028 37.000 /voordeel lagere lasten 2029 € 11.500, 2030 € 70.000)

Er wordt een externe projectleider ingezet voor de verdere uitwerking van de startnotitie deregulering uit 2021. De werkzaamheden zijn gericht op het vereenvoudigen van regelgeving, het verminderen van administratieve lasten en het verbeteren van de dienstverlening. De deregulering zal op termijn leiden tot besparingen binnen de gemeentelijke organisatie.

Indexatie gemeentebelastingen

(voordeel hogere baten in 2027 € 417.000, 2028 € 417.000, 2029 € 416.000, vanaf 2030 € 415.000)

De belastingen, leges en rechten worden in de begroting 2027 verhoogd met de verwachte inflatie (3,2%). Hiermee wordt aangesloten bij het samenwerkingsakkoord om in 2027 enkel met de inflatie te verhogen.

Uitkering gemeentefonds - Meicirculaire 2026

(voordeel hogere baten in 2027 € 1.659.000)

Op basis van de Meicirculaire 2026 is in voorliggende begroting de raming van de inkomsten uit het gemeentefonds geactualiseerd. Door middel van een raadsinformatiebrief is de gemeenteraad over de Meicirculaire 2026 geïnformeerd. De raming van begrotingsjaar 2026 is in voorliggende begroting nog gebaseerd op de stand van de Decemercirculaire 2025. De uitkering uit het gemeentefonds levert in 2027 ten opzichte van 2026 een voordeel op € 1.659.000. Dit voordeel bestaat voornamelijk uit de indexering van het gemeentefonds naar het prijspeil van 2027, actualisatie van geraamde WOZ-waarden en volumeontwikkelingen in het aantal inwoners en woningen.

Terugdraaien efficiency SPUK

(nadeel hogere lasten in 2027 € 75.000)

De in de Kadernota 2025 opgenomen ombuigingsmaatregel op SPUK-middelen kan ook in 2027 nog niet worden gerealiseerd. De veronderstelling was dat specifieke uitkeringen vanuit het Rijk zouden worden vereenvoudigd of in meer algemene vorm beschikbaar zouden komen, waardoor meer beleidsvrijheid zou ontstaan. Die ontwikkeling is op dit moment nog onvoldoende concreet vanuit de Rijk, waardoor de veronderstelde financiële ruimte niet is ontstaan. Om die reden wordt de taakstelling voor 2027 teruggedraaid.

GR Rekenkamer WVOLV

(voordeel lagere lasten vanaf 2027 € 2.450)

De gemeentelijke bijdrage aan de GR Rekenkamer WVOLV is aangepast op basis van de ontwerpbegroting 2027 van deze gemeenschappelijke regeling.

Veiligheidsregio Haaglanden (VRH)

(nadeel hogere lasten vanaf 2027 € 118.000)

De gemeentelijke bijdrage aan de Veiligheidsregio Haaglanden is aangepast op basis van de begroting 2027 van deze gemeenschappelijke regeling.

Versterken personele capaciteit voor BOA's en handhaving APV

(nadeel hogere lasten in 2027 € 189.000)

Voor voldoende capaciteit voor de zichtbare handhaving van de APV en de versterking van het boa-team is één extra wijkboa nodig. Hiervoor is vanaf 2027 extra operationele capaciteit nodig.

Om de effectiviteit van de handhaving door de boa's te vergroten, zijn actueel handhavingsbeleid, evenementenbeleid en alcoholhandhavingsbeleid nodig. Ook wordt de samenhang tussen de APV en het Omgevingsplan uitgewerkt. Daarnaast zijn beleidsmatige sturing en een juridisch juiste opvolging van meldingen nodig. Hiervoor is vanaf 2027 extra beleidsmatige capaciteit voor handhaving nodig.

Vast in dienst nemen Bibob-coördinator

(nadeel hogere lasten vanaf 2027 € 105.000)

In het samenwerkingsakkoord is afgesproken om de functie van Bibob-coördinator structureel te borgen binnen de ambtelijke organisatie. Daarom wordt de functie van Bibob-coördinator vanaf 2027 structureel binnen de ambtelijke organisatie geborgd. Hiervoor wordt structurele personele capaciteit beschikbaar gesteld.

Aanpassing APV en Verordening winkeltijden

(nadeel hogere lasten 2027 € 50.000, voordeel hogere baten 2027 € 50.000, dekking algemene reserve)

Voor de benodigde tijdelijke ondersteuning bij het aanpassen van de APV en de Verordening winkeltijden wordt in 2027 eenmalig € 50.000 beschikbaar gesteld.

KCC in het centrum

(nadeel hogere lasten 2027 € 50.000, dekking algemene reserve)

In 2027 wordt een breed onderzoek uitgevoerd naar de toekomstige inrichting van het KCC en de gemeentelijke organisatie.

Actualisering kapitaallasten

(voordeel lagere lasten 2027 € 1.221.687, in 2028 € 819.457, in 2029 € 121.583 en nadeel hogere lasten in 2030 € 496.375)

De kapitaallasten zijn geactualiseerd op basis van de actuele investeringsplanning en gerealiseerde investeringen. Hierdoor sluiten de afschrijvings- en rentelasten aan op de meest recente stand.

Actualisering rentelasten

(voordeel lagere lasten 2027 € 150.000, in 2028 € 150.000, in 2029 nadeel hogere lasten € 150.000, in 2030 € 300.000)

De rentelasten zijn in 2027 en 2028 lager doordat een geplande lening van € 5 miljoen later wordt aangetrokken dan eerder voorzien. In 2029 is aanvullend € 5 miljoen aan financiering nodig, evenals in 2030.

Beleidsindicatoren

Tabel 6.1 Beleidsindicatoren

Nr.	Naam Indicator	Eenheid	Bron	Realisatie Wassenaar (jaartal)	Realisatie Nederland (jaartal)
1.	Formatie	Fte per 1.000 inwoners	EG	9,8 (2025)	-
2.	Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	EG	9,2 (2025)	-
3.	Apparaatskosten	Kosten per inwoner	EG	567 (2025)	-
4.	Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom & totale kosten externe inhuur	EG	25,1% (2025)	-
5.	Overhead	% van totale lasten	EG	15,7% (2025)	-
6.	Verwijzingen Halt	Aantal per 1.000 jongeren	Bureau Halt	5,4 (2025)	9,8 (2025)
8.	Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	2,0 (2025)	2,1 (2025)
9.	Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	4,0 (2025)	4,6 (2025)
10.	Diefstallen uit woning	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	2,9 (2025)	1,8 (2025)
11.	Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	3,1 (2025)	4 (2025)
14.	Functiemenging	%	LISA	46,8% (2023)	54,2% (2023)
16.	Vestigingen (van bedrijven)	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 65 jaar	LISA	251,3 (2024)	209,41 (2024)
17.	Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	DUO	1,8 (2023)	5,6 (2023)
18.	Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	DUO	26 (2023)	27 (2023)
19.	Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv'ers)	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	DUO	1,6% (2023)	2,3% (2023)
20.	Niet-sporters	%	CBS	33% (2025)	41,7% (2025)
21.	Banen	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 – 64 jaar	LISA	406,2 (2024)	543,1 (2024)
22.	Jongeren met een delict voor de rechter	% 12 t/m 21-jarigen	CBS	1% (2023)	1,5% (2024)
23.	Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	CBS	<5,7% (2025)	5,7% (2025)
24.	Netto arbeidsparticipatie	% van de werkzame beroepsbevolking tov de totale beroepsbevolking	CBS	72,3% (2025)	73,2% (2025)
26.	Werkloze jongeren	% 16 t/m 22-jarigen	CBS	1% (2025)	1% (2025)
27.	Huishoudens met een bijstandsuitkering	Aantal huishoudens in NL	CBS	3,2% (2025)	4,8% (2025)
28.	Lopende re-integratievoorzieningen	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	8,0 (2025)	14,38 (2025)
29.	Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	1,9% (2025)	2,2% (2025)
30.	Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	0,1% (2025)	0,1% (2025)
31.	Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	CBS	0% (2025)	0,0% (2025)
32.	Cliënten met een maatwerk-arrangement WMO	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	47 (2025)	66 (2025)
33.	Omvang huishoudelijk restafval	Kg/inwoner	CBS	246,2 (2024)	150 (2024)
34.	Hernieuwbare elektriciteit	%	RWS	20% (2025)	49% (2025)
35.	Gemiddelde WOZ waarde	Duizend euro	CBS	786 (2025)	398 (2025)
36.	Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	CBS	0 (2025)	8,36 (2025)
37.	Demografische druk	%	CBS	94,1% (2024)	70,4% (2024)
38.	Gemeentelijke woonlasten (eenpersoonshuishouden)	In Euro's	COELO	1.589 (2025)	964 (2025)
39.	Gemeentelijke woonlasten (meerpersoonshuishouden)	In Euro's	COELO	1.842 (2025)	1.053 (2025)

Recapitulatie

Tabel 6.2 Recapitulatie Baten en lasten programma's 1 t/m 5

Programma's bedragen x € 1.000,- "- "=nadeel/"+"= voordeel)	Begroting 2027			Begroting 2028			Begroting 2029			Begroting 2030		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
P1 Een levendig Wasseenaar	2.438	-4.141	-1.703	2.438	-3.634	-1.196	2.438	-3.616	-1.178	2.438	-3.585	-1.147
P2 Een gezond Wasseenaar	1.111	-24.320	-23.209	1.542	-23.942	-22.400	1.538	-22.477	-20.939	1.551	-22.662	-21.112
P3 Een bruisend Wasseenaar	11.351	-23.549	-12.198	11.767	-24.290	-12.523	11.959	-24.505	-12.545	11.959	-24.645	-12.686
P4 Een Ionend Wasseenaar	9.325	-18.625	-9.300	9.325	-18.269	-8.943	9.325	-18.220	-8.895	9.325	-18.202	-8.877
P5 Een daadkrachtig Wasseenaar	1.078	-9.264	-8.187	1.078	-9.199	-8.122	1.033	-9.147	-8.114	971	-9.066	-8.095
Totaal programma's	25.303	-79.900	-54.597	26.151	-79.334	-53.184	26.293	-77.965	-51.671	26.245	-78.161	-51.916
Algemene dekkingsmiddelen	69.503	-715	68.788	68.355	-865	67.490	66.524	-1.165	65.359	67.577	-1.315	66.262
Overhead	4.737	-20.208	-15.472	4.736	-19.836	-15.100	4.736	-19.777	-15.041	4.736	-19.961	-15.225
Heffing vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Onvoorzien	0	-28	-28	0	-28	-28	0	-28	-28	0	-28	-28
Saldo van baten en lasten	99.543	-100.852	-1.309	99.242	-100.063	-821	97.553	-98.934	-1.381	98.558	-99.465	-907
Mutaties reserves	1.785	-465	1.320	959	0	959	514	0	514	489	0	489
Geraamde resultaat	101.328	-101.317	11	100.202	-100.063	138	98.068	-98.934	-866	99.047	-99.465	-418

Paragrafen

Paragraaf Lokale heffingen

1 Inleiding

In deze paragraaf wordt inzicht gegeven in de door de gemeente Wassenaar geheven gemeentelijke heffingen, het beleid rondom de lokale heffingen, een overzicht van de tarieven, een beschrijving van het kwijscheldingsbeleid en de lokale lastendruk.

2. Belastingsamenwerking Gouwe-Rijnland (BSGR)

De BSGR verzorgt de uitvoering van een aantal belastingen voor de gemeente Wassenaar. Dit betekent dat de volledige heffing en invordering van deze belastingen, inclusief de waardering in het kader van de Wet WOZ, is overgedragen aan de BSGR. Het voorgaande geldt voor de volgende belastingen: OZB, baatbelasting, riool- en waterzorgheffing, afvalstoffenheffing, hondenbelasting, toeristenbelasting, precariobelasting, ondernemersheffing en de BIZ (Bedrijven investeringszone) -bijdragen.

3. Overzicht geraamde baten belastingen en rechten

Tabel 7.1 Opbrengst uit gemeentelijke heffingen

bedragen x € 1.000

Geraamde opbrengst gemeentelijke heffingen	2026	2027	mutatie t.o.v. 2026
Onroerendezaakbelastingen (ozb) woningen	10.803	11.149	346
Onroerendezaakbelastingen (ozb) niet woningen	3.838	3.961	123
Hondenbelasting	220	227	7
Toeristenbelasting	2.387	2.464	77
Baatbelasting	12	12	-
Parkeerbelasting	-	-	-
Precariobelasting op met name uitstallingen	169	151	-18
Ondernemersheffing	98	101	3
BIZ-bijdragen (Bedrijveninvesteringszones)	73	76	3
Afvalstoffenheffing	6.576	6.923	347
Riool- en waterzorgheffing	3.049	3.149	100
Marktgelden	35	36	1
Begraafplaatsrechten	57	59	2
Leges omgevingswet	1.978	2.095	117
Overige leges en rechten	636	1.014	378
Subtotaal opbrengsten	29.931	31.417	1.549
Kwijschelding	-390	-402	-12
Totaal geraamde opbrengst gemeentelijke heffingen	29.541	31.015	1.474

4. Onroerendezaakbelastingen (OZB)

De aanslag OZB wordt voor het belastingjaar 2027 gebaseerd op OZB-tarieven voor 2027 en de WOZ-waarde naar waardepeildatum per 1 januari 2026.

Bij de berekening van de OZB-tarieven voor 2027 wordt rekening gehouden met de meest recente gegevens omtrent de verwachte waardeontwikkeling. De voorlopige waardeontwikkeling gaat uit van een waardestijging van 6,50% voor woningen en een waardestijging van 2,75% voor niet-woningen. In december 2026 worden op basis van de meest recente waardeontwikkeling de tarieven vastgesteld door de raad.

Het uitgangspunt voor de geraamde netto OZB-opbrengst 2027 van woningen en niet-woningen is om deze te verhogen met het inflatiepercentage van 3,2%.

5. Hondenbelasting, toeristenbelasting, precariobelasting en parkeerbelasting

De opbrengsten voor toeristenbelasting, hondenbelasting en precariobelasting zijn met het inflatiepercentage van 3,2% verhoogd conform het samenwerkingsakkoord. De hondenbelasting blijft in 2027 gehandhaafd. Afschaffing van de hondenbelasting zal nadrukkelijk betrokken worden bij de Kadernota 2028. M.i.v. 1 maart 2027 wordt voor de Wassenaarseslag de parkeerbelasting ingevoerd en in 2027 financieel in de begroting opgenomen.

6. Riool- en waterzorgheffing

Wateroverlast en verdroging vragen steeds meer maatregelen in de publieke ruimte. Om meer recht te doen aan de bredere invulling van de gemeentelijke watertaken heeft de VNG de naam rioolheffing gewijzigd in riool- en waterzorgheffing. Van de maatregelen in de publieke ruimte heeft iedereen profijt.

De beleidsmatige uitgangspunten voor riool- en waterbeheer zijn vastgelegd in het Integraal Waterketenplan (IWKp) 2024-2028. Dit programma gaat over de waterketen in de Leidse regio. De gemeenten Leiden, Leiderdorp, Oegstgeest, Zoeterwoude, Wassenaar en Voorschoten hebben samen met het hoogheemraadschap van Rijnland dit plan gemaakt. Drinkwaterbedrijven Dunea en Oasen doen ook mee in dit programma.

Binnen de samenwerking hebben alle partijen hun eigen taken en verantwoordelijkheden. Maar eigenlijk is er sprake van één systeem: de waterketen. De gemeenten hebben taken voor afval-, hemel- en grondwater. Het waterschap is verantwoordelijk voor de waterhuishouding en het verwerken van afvalwater. Drinkwaterbedrijven zorgen voor een duurzame veiligstelling van de drinkwatervoorziening. Dit is een verplicht plan op grond van de Wet milieubeheer.

Tabel 7.2 Kostendekkendheid riool- en waterzorgheffing (in €)

Riool- en waterzorgheffing berekening kostendekkendheid	2026	2027
Netto kosten taakveld(en):		
- Kosten taakveld(en), inclusief (omslag)rente	2.549.483	2.621.828
- Inkomsten taakveld(en), exclusief heffingen	-22.423	-23.417
Toe te rekenen kosten:		
- Overhead inclusief (omslag)rente	338.822	354.564
- Btw	201.227	210.250
Totale kosten	3.067.109	3.163.225
Opbrengst heffingen	3.049.254	3.149.254
Dekkingspercentage	99,4%	99,6%

7. Afvalstoffenheffing

De afvalstoffenheffing wordt geheven om de kosten van het ophalen en verwerken van huishoudelijke afvalstoffen te verhalen. Het ophalen en verwerken van het afval is uitbesteed aan Avalex op basis van een jaarlijks vast te stellen Dienstverleningsovereenkomst (DVO). Het uitgangspunt dat alle lasten voor wat betreft het ophalen en verwerken van afval moeten worden gedekt vanuit de afvalstoffenheffing en dat deze daarom in principe 100% kostendekkend dient te zijn.

Tabel 7.3 Kostendekkendheid afvalstoffenheffing (in €)

Afvalstoffenheffing berekening kostendekkendheid	2026	2027
Netto kosten taakveld(en):		
- Kosten taakveld(en), inclusief (omslag)rente	5.539.513	5.726.444
- Inkomsten taakveld(en), exclusief heffingen		-
Toe te rekenen kosten:		
- Overhead inclusief (omslag)rente	275.059	287.838
- Btw	1.028.174	1.049.316
Totale kosten	6.842.746	7.063.598
Opbrengst heffingen	6.539.076	6.923.076
Dekkingspercentage	95,6%	98,0%

8. Begraafplaatsrechten

Begraafplaatsrechten worden geheven voor het gebruik van de begraafplaats en het gebruik van de diensten die daarbij worden verleend. De gerealiseerde opbrengst is al een aantal jaar relatief stabiel en is hoofdzakelijk afhankelijk van het aantal begrafenissen.

Tabel 7.4 Kostendekkendheid begrafenisrechten (in €)

Berekening kostendekkendheid	2026	2027
Netto kosten taakveld(en):		
- Kosten taakveld(en), inclusief (omslag)rente	271.797	282.422
- Inkomsten taakveld(en), exclusief heffingen	-	-
Toe te rekenen kosten:		
- Overhead inclusief (omslag)rente	126.569	132.449
- Btw	5.072	5.239
Totale kosten	403.438	420.110
Opbrengst heffingen	56.781	58.598
Dekkingspercentage	14,1%	13,9%

Tarieven begraafplaatsrecht

Uitgangspunt is 100% kostendekkendheid. Door het beperkte aantal begrafenissen en de structurele onderhoudslasten is dit zonder forse tariefsverhogingen of minder onderhoud niet haalbaar. De tarieven voor 2027 zijn met het inflatiepercentage van 3,2% verhoogd.

9. Marktgelden

Marktgelden worden geheven voor het innemen van een standplaats op de weekmarkt. De opbrengst is afhankelijk van de daadwerkelijke bezetting.

Tabel 7.5 Tarieven en kostendekkendheid marktgelden (in €)

Marktgelden berekening kostendekkendheid	2026	2027
Netto kosten taakveld(en):		
- Kosten taakveld(en), inclusief (omslag)rente	41.577	42.919
- Inkomsten taakveld(en), exclusief heffingen	-	-
Toe te rekenen kosten:		
- Overhead inclusief (omslag)rente	9.794	10.249
- Btw	4.690	5.112
Totale kosten	56.061	58.280
Opbrengst heffingen	35.164	36.289
Dekkingspercentage	62,7%	62,3%

10. Leges

Leges worden geheven voor gemeentelijke diensten die zijn opgenomen in de tarieventabel bij de Legesverordening. De tarieventabel bestaat uit drie hoofdstukken: algemene dienstverlening, dienstverlening in het kader van de Omgevingswet en dienstverlening onder de Europese Dienstenrichtlijn.

Tabel 7.6 Kostendekkendheid leges algemene dienstverlening (hoofdstuk 1 van de tarieventabel) (in €)

Berekening kostendekkendheid	2026	2027
Netto kosten taakveld(en):		
- Kosten taakveld(en)	633.302	763.716
- Inkomsten taakveld(en), exclusief heffingen		
Toe te rekenen kosten:		
- Overhead	192.626	195.040
- Btw	-	
Totale kosten	825.928	958.756
Opbrengst heffingen	774.768	1.013.831
Dekkingspercentage	93,8%	105,7%

Tabel 7.7 Kostendekkendheid leges dienstverlening en besluiten in het kader van de Omgevingswet (hoofdstuk 2 van de tarieventabel) (in €)

Berekening kostendekkendheid		2026	2027
Netto kosten taakveld(en):			
- Kosten taakveld(en)		1.332.247	1.543.307
- Inkomsten taakveld(en), exclusief heffingen			
Toe te rekenen kosten:			
- Overhead inclusief		648.722	671.042
- Btw			
Totale kosten		1.980.969	2.214.349
Opbrengst heffingen		1.978.306	2.095.000
Dekkingspercentage		99,9%	94,6%

Tabel 7.8 Kostendekkendheid leges dienstverlening vallend onder de Europese dienstenrichtlijn (hoofdstuk 3 van de tarieventabel) (in €)

Berekening kostendekkendheid		2026	2027
Netto kosten taakveld(en):			
- Kosten taakveld(en)		19.229	17.207
- Inkomsten taakveld(en), exclusief heffingen			
Toe te rekenen kosten:			
- Overhead		11.252	11.394
- Btw			
Totale kosten		30.481	28.601
Opbrengst heffingen		5.612	5.792
Dekkingspercentage		18,4%	20,3%

Tarieven, kostendekkendheid en kruissubsidiëring leges

De legestarieven worden jaarlijks in beginsel verhoogd met het inflatiepercentage. Voor wettelijk gemaximeerde tarieven wordt het maximaal toegestane tarief gehanteerd. Binnen de Legesverordening is kruissubsidiëring toegestaan. Dit betekent dat afzonderlijke diensten of hoofdstukken meer dan 100% kostendekkend mogen zijn, zolang de geraamde totale legesopbrengsten de geraamde totale lasten van de Legesverordening niet overschrijden. De opbrengsten uit omgevingsvergunningen kunnen jaarlijks fluctueren door verschillen in het aantal en type aanvragen.

11. Vergelijking gemeentelijke woonlasten met andere gemeenten

Onder de gemeentelijke woonlasten verstaan we het gemiddelde bedrag dat een huishouden in een bepaalde gemeente betaalt aan OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing.

Om een beeld te krijgen van de gemeentelijke woonlasten van de burgers van de gemeente Wassenaar is een vergelijking gemaakt met die van regionale gemeenten aangevuld met die van de gemeente Bloemendaal. De bron van onderstaande gegevens betreft de COELO Atlas van de lokale lasten 2026.

Tabel 7.9 Vergelijking woonlasten meerpersoonshuishoudens in 2026 volgens Atlas lokale lasten COELO (in €)

Gemeente	Gemiddelde WOZ-waarde van een koopwoning	OZB	Afvalstoffen-heffing meerpersoons-huishouden	Rioolheffing meerpersoons-huishouden	Woonlasten
Wassenaar	€ 981.371	€ 1.058	€ 631	€ 226	€ 1.915
Leidschendam-Voorburg	€ 583.685	€ 390	€ 464	€ 264	€ 1.118
Oegstgeest	€ 748.022	€ 875	€ 525	€ 277	€ 1.677
Voorschoten	€ 695.261	€ 774	€ 521	€ 253	€ 1.548
Bloemendaal	€ 1.178.200	€ 1.278	€ 654	€ 347	€ 2.279

**De gemiddelde WOZ-waarde per gemeente volgens opgave COELO gebaseerd op de koopwoningen. De WOZ-waarden van huurwoningen zijn niet meegenomen.*

12. Kwijtscheldingsbeleid

In Wassenaar is kwijtschelding mogelijk voor de OZB, afvalstoffenheffing, rioolheffing en de belasting voor de eerste hond. De norm bedraagt 100% van de bijstandsnorm. De BSGR voert de regeling uit. Voor 2027 is € 402.036 aan kwijtschelding begroot.

Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

In de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing wordt inzicht gegeven in de omvang, de dekking en de beheersing van de risico's waarmee de gemeente geconfronteerd kan worden.

Wat is het weerstandsvermogen?

Het weerstandsvermogen laat zien in hoeverre de gemeente financiële tegenvallers kan opvangen. Hiervoor wordt de beschikbare financiële buffer afgezet tegen de financiële risico's. De uitkomst is een ratio die aangeeft hoe groot de financiële weerbaarheid van de gemeente is.

Beleid Risicomanagement en Weerstandsvermogen

In 2023 is de nota *Risicomanagement en Weerstandsvermogen* geactualiseerd. Hierin staan de uitgangspunten voor het beheersen en financieel opvangen van risico's.

Wat zijn risico's

Risico's zijn gebeurtenissen die kunnen zorgen dat de gemeente haar doelen niet haalt. Daarom brengt de gemeente deze risico's in beeld. Ook neemt de gemeente maatregelen om de kans of de gevolgen kleiner te maken.

Actualisatie risico's

Tweemaal per jaar, bij de begroting en de jaarrekening, worden het weerstandsvermogen en de risico's geactualiseerd. Ten opzichte van het risicobeeld in de Jaarrekening 2025 zijn de financiële risico's licht toegenomen. Het totaal aan risico's stijgt met € 24.000, van € 5.323.000 naar € 5.347.000 in de Begroting 2027. Deze stijging hangt voornamelijk samen met een hoger ingeschat risico op onvoorziene loon- en prijsstijgingen.

Bij het wegen van de kans op een risico wordt uitgegaan van de volgende percentages.

Tabel 8.1 Kans Klassen

Klasse	Kwalitatief	Eens in de ... jaar	Percentage
6	bijna zeker		70%
5	regelmatig	2 jaar	50%
4	waarschijnlijk	3 à 4 jaar	25%
3	mogelijk	5 jaar	10%
2	nauwelijks	10 jaar	5%
1	heel zelden	25 jaar	1%

Tabel 8.2 Actuele stand van de risico's en de kans op voordoen

Risico	Beschrijving risico en gevolgen	Maatregel	Bedrag impact (x1.000)	Kans op voordoen	Bedrag x kans (x €1.000)
Jeugdzorg (Open einde regeling)	Door een onvoorziene toename van het aantal cliënten, hogere zorgkosten en door langere trajecten en zwaardere zorg kan het	De gemeente stuurt op lagere kosten via preventie, innovatie, strakkere toegang en uitvoering van de Hervormingsagenda Jeugd. De uitgaven worden	1.000	70%	700

Risico	Beschrijving risico en gevolgen	Maatregel	Bedrag impact (x1.000)	Kans op voordoen	Bedrag x kans (x €1.000)
	budget voor jeugdzorg worden overschreden.	gevolgd; bij afwijkingen stelt het college de raad een budgetaanpassing voor.			
Inflatie buiten Jeugd/Wmo en Gemeenschappelijke regelingen	Door wereldwijde spanningen en stijgende energie- en brandstofprijzen kan de inflatie hoger uitvallen dan begroot. Bij € 38 miljoen aan jaarlijkse uitgaven en een onvoorziene prijsstijging van 3% is het maximale risico € 1.140.000.	De gemeente volgt de loon- en prijsontwikkeling bij begrotingswijzigingen en de P&C-documenten. Waar nodig worden ramingen en budgetten aangepast. In begroting 2027 is aangesloten bij de laatste ramingen van het CPB.	1.140	70%	798
Wmo (Open einde regeling)	Door toenemende vergrijzing en hogere loonkosten kan de vraag naar Wmo-ondersteuning sterker stijgen dan begroot. Ook is onzeker of het Rijk tariefstijgingen volledig compenseert.	De gemeente stuurt op preventie, kostenbesparing en monitoring van de uitgaven. De Rijksplannen de inkomensafhankelijke eigen bijdrage in te voeren en te stoppen met huishoudelijke ondersteuning zal de vraag vanaf 2028 beperken. Bij afwijkingen stelt het college de raad een budgetaanpassing voor.	750	70%	525
Beroep op uitkeringen inkomensvoorzieningen gemeenten (BUIG) (Open einde regeling)	Bij een verslechtering van de economie kan het aantal bijstandsuitkeringen stijgen. Daardoor kan het BUIG-budget onvoldoende zijn. De vangnetregeling beperkt risico tot maximaal 10% van het BUIG-budget 2027: € 7,3 miljoen, een maximaal risico van € 730.000. Voorwaarde is wel dat de gemeente aan alle eisen van de regeling voldoet.	De gemeente zet in op uitstroom naar werk via het arbeidsmarktoffensief, het jeugdwerkgelegenheidsplan en inzet van re-integratietrajecten. In 2027 wordt een verkenning uitgevoerd naar mogelijkheden de uitstroom naar werk verder te vergroten. Met een stabiel cliëntenbestand wordt de kans ingeschat op 25%.	730	25%	183
Invoering Omgevingswet	Door de invoering van de Omgevingswet zijn vergunningverlening, bouwleges en werkprocessen complexer geworden. Dit kan leiden tot extra inzet, inhuur en lagere of latere legesinkomsten. Het maximale financiële risico is € 500.000.	De gemeente stuurt bij met externe deskundigheid, extra managementaandacht en periodieke rapportages aan de raad. In deze begroting wordt daar voor de komende 4 jaar extra geld voor ingezet. Als extra middelen nodig zijn, wordt de raad hierover tijdig geïnformeerd.	500	50%	250
Projecten	Door grote projecten, zoals de Warenar, de gemeentewerf, Raadhuis De Paauf en de Strandvisie, kan de gemeente te maken krijgen met hogere kosten of lagere bijdragen van derden. Het maximale financiële risico wordt geschat op € 2.000.000.	De gemeente neemt projectspecifieke risico's op in de projectbudgetten. Vanaf 2027 wordt geïnvesteerd in de opzet van een projectenbureau. Periodieke projectrapportages en versterkt projectmanagement verbeteren de sturing. Waar nodig kan de raad bijsturen op inhoud of budget.	2.000	50%	1.000
Informatie-	Door cyberaanvallen,	De gemeente investeert jaarlijks	2.500	25%	625

Risico	Beschrijving risico en gevolgen	Maatregel	Bedrag impact (x1.000)	Kans op voordoen	Bedrag x kans (x €1.000)
veiligheid	ransomware of onjuist gebruik van gegevens kunnen systemen uitvallen of gegevens onbetrouwbaar worden. Dit kan leiden tot herstellkosten, juridische gevolgen en schade aan dienstverlening.	in informatiebeveiliging en werkt aan naleving van de NIS2-richtlijn. Interne en externe audits vormen de basis voor het jaarlijkse plan voor informatieveiligheid.			
Gemeentefonds	Door de koppeling van het gemeentefonds aan het bbp, mogelijke Rijksbezuinigingen en aanpassing van het verdeelmodel kunnen inkomsten gemeentefonds lager uitvallen dan geraamd.	De gemeente actualiseert de ramingen minimaal drie keer per jaar na de circulaire. De raad wordt via raadsinformatiebrieven geïnformeerd, zodat college en raad tijdig kunnen bijsturen.	4.250	10%	425
Gemeenschappelijke regelingen	Als een gemeenschappelijke regeling een tekort heeft, moet de gemeente naar rato bijdragen. Het maximale financiële risico wordt geschat op 10% van € 10,7 mln. (het totaal aan de gemeentelijke bijdrage aan de GR'en).	De gemeente volgt begrotingen, jaarrekeningen en bestuursrapportages van gemeenschappelijke regelingen. Via zienswijzen op begrotingen van de Gr-en kan de gemeente aandacht vragen voor tekorten en aansturen op maatregelen door het bestuur van de GR.	1.000	10%	100
Garantstellingen	Als een partij met gemeente-garantie niet betaalt, kan de geldverstrekker de gemeente aanspreken. Dit geldt onder meer voor gemeentelijke garanties aan woning-corporaties en GR Avalex. Het maximale financiële risico is € 255.184.000.	Bij nieuwe garanties beoordeelt de gemeente de kredietwaardigheid. Jaarlijks wordt gevolgd of leningen worden afgelost en welk garantiebedrag nog openstaat.	255.184	0,1%*)	255
Overige risico's					486
Totaal					5.347

*) Voor garantstellingen is een aangepast (lager) kans percentage gebruikt

Reflectie en prioriteiten

Uit deze risicoanalyse blijkt dat de grootste financiële risico's liggen bij de open einde regelingen (Jeugdzorg, Wmo, BUIG), de onzekerheid rondom het gemeentefonds en de impact van inflatie. Ook informatiebeveiliging en grote projecten vormen substantiële risico's, vooral gezien recente ontwikkelingen in cyberdreiging en projectcomplexiteit. De kans op optreden van deze risico's is bij diverse posten hoog, wat vraagt om actieve monitoring en tijdige bijsturing.

Prioritaire acties voor de komende periode zijn:

- Blijvend investeren in preventie en innovatie binnen het sociaal domein om uitgaven te beheersen.
- Versterken van monitoring en flexibiliteit in begroting en projectmanagement, met tijdige rapportage aan de Raad.
- Implementatie van NIS2-richtlijn en versterking van informatieveiligheid.

- Regelmatige actualisatie van ramingen op basis van externe rapporten (CBS, CPB, UWV, NCSC, Ministerie BZK).

Door deze acties te prioriteren, kan de gemeente proactief inspelen op financiële onzekerheden en de weerbaarheid van de begroting waarborgen.

Ratio Weerstandsvermogen

De ratio geeft de verhouding weer tussen de financieel gekwantificeerde risico's en de daarbij horende benodigde weerstandscapaciteit en de beschikbare weerstandscapaciteit. De relatie tussen beide componenten is in onderstaand figuur weergegeven.

Ratio weerstandsvermogen =	Beschikbare weerstandscapaciteit	=	€ 46.644.000	= 8,7
	Benodigde weerstandscapaciteit		€ 5.347.000	

De berekende ratio van 8,7 valt in categorie A en staat voor een uitstekend weerstandsvermogen. Hierbij wordt de normeringssystematiek voor weerstandsvermogen gehanteerd, die ontwikkeld is door het Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement (Naris) in samenwerking met de Universiteit Twente. Hieruit is de volgende waarderingstabel ratio weerstandsvermogen opgesteld.

Tabel 8.3 Kwalificatie ratio weerstandsvermogen

Waarderingscijfer	Ratio weerstandsvermogen	Betekenis
A	$2,0 < x$	Uitstekend
B	$1,4 < x < 2,0$	Ruim voldoende
C	$1,0 < x < 1,4$	Voldoende
D	$0,8 < x < 1,0$	Matig
E	$0,6 < x < 0,8$	Onvoldoende
F	$x < 0,6$	Ruim onvoldoende

De Raad heeft besloten om minimaal een ratio van 2,0 te hanteren. De in deze begroting gepresenteerde ratio valt hier ruim boven.

Kengetallen In de begroting en jaarrekening worden een zestal verplichte kengetallen opgenomen. Deze kengetallen worden beoordeeld a.d.h.v. de VNG-normen.

Tabel 8.4 Kengetallen gemeente Wassenaar

	VNG normen (in %)			Kengetallen gemeente Wassenaar (in %)					
	Gezond	Neutraal	Risicovol	JR2025	B2026	B2027	B2028	B2029	B2030
1a. Netto schuldquote	<90	90-130	>130	-4,9	7,6	16,1	23,3	30,4	35,5
1b. Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte geldleningen	<90	90-130	>130	-9,9	5,4	13,8	21,0	28,1	33,1
2. Solvabiliteitsratio	>50	20-50	<20	63,2	56,9	51,9	48,3	44,9	42,4
3. Grondexploitatie	<20	20-35	>35	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
4. Structurele exploitatieruimte	>0	0	<0	1,6	0,0	0,2	0,2	-0,9	-0,4
5. Belastingcapaciteit	<95	95-105	>105	174,9	183,6	181,9	181,9	181,9	181,9

De *Netto-schuldquote* geeft inzicht in de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de totale baten en daarmee in de druk van rente en aflossing op de begroting. Daarnaast wordt de schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen, omdat deze middelen in beginsel terugvloeien naar de gemeente.

In 2025 was de netto schuldquote van Wassenaar negatief. Vanaf 2026 is rekening gehouden met het aantrekken van leningen, waardoor de schuldquote oploopt.

Tabel 8.5 Overzicht begrote leningen en rentelasten

Begrotingsjaar	2027	2028	2029	2030
Leningbedrag per 1/1	5.000.000	10.000.000	20.000.000	25.000.000
Rentelasten	150.000	300.000	600.000	750.000

De *solvabiliteitsratio* geeft de mate aan waarin de gemeentelijke bezittingen (balanstotaal) is gefinancierd uit eigen middelen (eigen vermogen). Wassenaar scoort voor 2027 'Gezond', vanaf 2028 'Neutraal'.

Het kengetal *grondexploitatie* geeft aan hoe groot de investeringen in grondposities (boekwaarde) zijn ten opzichte van de jaarlijkse baten. Omdat Wassenaar geen grondexploitaties kent is deze indicator niet relevant.

De *structurele exploitatieruimte* geeft aan hoe de structurele vrije ruimte (structurele baten minus structurele lasten) zich verhoudt tot de totale begrotingsbaten. Dit laat zien in hoeverre de gemeente in staat is om structurele tegenvallers op te vangen. De exploitatieruimte is voor de begroting 2027 'Gezond'. Vanwege het (nu nog) negatieve begrotingsperspectief is deze vanaf 2029 'Risicovol'.

De *belastingcapaciteit* geeft aan hoe de woonlasten (onroerendezaakbelasting (ozb), afvalstoffenheffing en rioolheffing) zich verhouden tot het gewogen landelijk gemiddelde. De woonlasten in Wassenaar zijn hoger door

de hoge WOZ-waarden van de Wassenaarse woningen en de hoge afvalstoffenheffing. Voor 2027 en verder is er een daling ten opzichte van 2026: andere gemeenten stijgen relatief iets meer dan de gemeente Wassenaar.

Conclusie voor de financiële positie

Wassenaar heeft een uitstekende vermogenspositie, maar gaat ook afnemen. Daar tegenover is de lastendruk landelijk vergeleken hoog. De structurele exploitatieruimte lijkt vanaf 2029 negatief. De schuldquote en solvabiliteit dalen de komende jaren als gevolg van het aantrekken van leningen vanwege investeringen. Wij hebben dit scherp in beeld en er wordt zoals elk jaar tijdig bijgestuurd via de Kadernota's in de komende jaren. Dat nu oplossen kan meer bezuinigingen of lastenverzwaringen voor de inwoners geven dan noodzakelijk is.

Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

In de openbare ruimte van onze gemeente vinden activiteiten plaats, zoals wonen, werken en recreëren. Onze kapitaalgoederen faciliteren deze activiteiten. De gemeente heeft de taak deze kapitaalgoederen te onderhouden. De kwaliteit en het onderhoud bepalend voor de (jaarlijkse) lasten. Voor het beheer wordt gewerkt met beheerplannen. Het doel is het adequaat en op het gewenst niveau onderhouden én in stand houden van alle kapitaalgoederen. In Wassenaar is ervoor gekozen de meeste kapitaalgoederen in de openbare ruimte te onderhouden op niveau B. Dit betekent dat het onderhoud zich richt op het in een redelijke staat en veilig houden van de objecten. De gebouwen onderhouden we op niveau 3 conform de NEN 2767 overeenkomend met 'sober en doelmatig'. De financiële gevolgen voortkomend uit de beheerplannen worden verwerkt in begroting. Op basis van het in 2023 vastgestelde Beleidsplan Openbare Ruimte 2024-2028 is het Uitvoeringsprogramma Openbare Ruimte 2024-2028 vastgesteld. De huidige beheerplannen worden in onderstaand overzicht weergegeven. In deze beheerplannen zijn ook de areaalgegevens opgenomen voor de verschillende kapitaalgoederen.

Tabel 9.1 Overzicht beleids/beheerplannen

Beleidskader	Beleids/beheerplan	Looptijd	Onderhouds-niveau
Wegen, Bruggen, Wegmeubilair, Openbare verlichting (OVL), Verkeers-regelingsinstallaties (VRI), Groen, Speeltoestellen, Water	Beleidsplan/Uitvoeringsprogr. Openbare Ruimte	2024-2028	B-niveau
Riolering	Integraal Waterketenplan (iWKP)	2024-2028	Niet van toepassing
Vastgoed	Beheerplan Vastgoed	2026-2029	Niveau 3/ sober en doelmatig

Wegen

Het onderhoud van wegen binnen de gemeente volgt een gedetailleerde en planmatige aanpak.

De aanpak van wegonderhoud is integraal, waarbij onderhoudswerkzaamheden in de openbare ruimte worden gecombineerd met andere disciplines zoals riolering, ondergrondse infrastructuur, openbare verlichting, en groenvoorzieningen.

Voor 2027 staat onder andere groot onderhoud gepland voor de Jagerslaan Noord, Oostdorp en de wijk Binnen Klingen. Voor de Prinsenvweg staat vervanging van de wegverharding gepland.

Bruggen

Het onderhoud van civieltechnische kunstwerken zoals bruggen is essentieel voor hun functionaliteit, veiligheid, en esthetische waarde. Wanneer kunstwerken het minimale kwaliteitsniveau (basisniveau, conditiescore 3) onderschrijden, worden onderhoudsmaatregelen gepland. Deze omvatten taken zoals schoonmaken, vastzetten van losse onderdelen, vervangen van leuningen of dekplanken, en conserveren van staalwerk.

De bruggen bij de Rust- en Vreugdlaan en de Paauwlaan zullen in 2027 worden vervangen.

Wegmeubilair

Het wegmeubilair, zoals afvalbakken, verkeersborden, en speeltoestellen, is over het algemeen in goede staat. De meeste elementen zijn functioneel, goed gepositioneerd en vertonen weinig tot geen schade of slijtage. Dit zorgt ervoor dat het straatmeubilair vaak een hoge beoordeling van niveau A krijgt. Er zijn echter enkele gevallen van lichte roestvorming en verwerking, wat duidt op een beperkte onderhoudsbehoefte.

Openbare verlichting (OVL)

Voor wat betreft de openbare verlichting wordt de komende jaren bijna volledig overgestapt op ledverlichting. In 2025 is gestart met het gefaseerd vervangen van het grootste deel van de armaturen door duurzame led-verlichting. Dit zal de komende jaren wordt voortgezet. Door de overstap naar volledig dimbare ledverlichting zal een significante reductie in energieverbruik (ruim 50%) worden gerealiseerd.

Verkeersregelingsinstallaties (VRI's)

De kwaliteit van het areaal verkeersregelinstallaties wordt grotendeels bepaald door de mate waarin planmatig onderhoud en vervanging tijdig worden uitgevoerd. Op basis van de onderhoudsgeschiedenis en de geplande vervangingsopgave wordt de technische staat als goed beoordeeld.

Groen

In Wassenaar wordt het onderhoud van groen en bomen serieus genomen, met een focus op frequentie en beeldkwaliteit om de gezondheid en veiligheid van de bomen te waarborgen. Het onderhoud van het groenareaal wordt grotendeels uitgevoerd door de eigen eenheid Onderhoud Openbare Ruimte. De onderhoudsploegen van de gemeente voeren regelmatig onderhoudsrondes uit.

Speeltoestellen

Het onderhoud van speelvoorzieningen richt zich op veiligheid en duurzaamheid. De technische levensduur van elementen zoals speeltoestellen geeft een indicatie voor vervanging, maar de daadwerkelijke vervanging hangt af van de technische staat en veiligheid. Regelmatige inspecties bepalen wanneer onderhoud of vervanging nodig is. Hoewel speelvoorzieningen niet altijd in perfecte staat zijn, zorgt het onderhoud ervoor dat ze veilig blijven en voldoen aan de veiligheidsnormen.

Water

Dit betreft watergangen en waterbouwkundige kunstwerk zoals duikers, duikerbruggen, damwanden, kademuren, stuwen en steigers. De zorg voor het oppervlaktewater en de goede staat van de waterbouwkundige kunstwerken vormt een complex besturingsvraagstuk. Het streven is om de zorgtaken zodanig in te vullen dat de gestelde doelen op een efficiënte manier worden bereikt. Op basis van deze inspecties wordt dan een planning gemaakt voor het onderhoud en vervangen van diverse waterbouwkundige kunstwerken en het periodiek baggeren van de watergangen en maaien van de slootkanten. Voor 2027 staat de vervanging van diverse duikers gepland.

Riolering

Het onderhoud en beheer van riolering is een wettelijke taak. De gemeente heeft een zorgplicht voor een doelmatige inzameling en transport van het afvalwater binnen haar grondgebied. Ook het verminderen van vervuiling van het oppervlaktewater, bodem en grondwater en voorkomen van wateroverlast door zowel hemelwater als grondwater behoort tot deze zorgplicht. De kaders voor de riolerings- en waterbeheerwerken komen uit het regionale Integraal Waterketenplan (iWKp) 2024-2028.

Voor 2027 staat de vervanging van de riolering onder de Prinsenweg en een deel van de wijk Oostdorp gepland. Voor de Prinsenweg zal dit worden gecombineerd met de vervanging van de bovenliggende wegverharding.

Vastgoed

De vastgoedportefeuille bestaat met name uit gebouwen en gronden voor huisvesting van de volgende activiteiten: sport, onderwijs, cultuur en educatie, zorg en de eigen gemeentelijke huisvesting. Er zijn vanuit de historie daarnaast nog een beperkt aantal woningen in ons bezit; deze worden verkocht zodra daar een natuurlijke gelegenheid voor is.

Tabel 9.2 Overzicht onderhoudslasten kapitaalgoederen

	2027	2028	2029	2030
Wegen	1.440.702	1.440.702	1.440.702	1.440.702
Bruggen	138.856	138.856	138.856	138.856
Wegmeubilair	100.679	100.679	100.679	100.679
OVL	316.377	316.377	316.377	316.377
VRI	115.708	115.708	115.708	115.708
Groen	1.977.833	1.926.583	1.926.583	1.926.583
Water	307.401	307.401	307.401	307.401
Spelen	179.631	179.631	179.631	179.631
Riolering	1.362.944	1.362.944	1.362.944	1.362.944
Vastgoed	1.347.504	1.347.504	1.347.504	1.347.504
Totaal	7.287.635	7.236.385	7.236.385	7.236.385

Tabel 9.3 Overzicht kapitaallasten kapitaalgoederen

	2027	2028	2029	2030
Wegen	269.593	709.761	788.961	818.961
Bruggen	46.647	62.981	65.897	65.897
Wegmeubilair	0	6.083	6.083	6.083
OVL	81.971	93.137	109.704	121.671
VRI	18.403	43.403	43.403	43.403
Water	87.705	92.380	102.480	104.980
Spelen	9.916	9.916	9.916	9.916
Riolering	157.134	144.773	143.442	128.038
Vastgoed	776.268	861.875	912.875	1.251.708
Totaal	1.447.637	2.024.309	2.182.761	2.550.657

Paragraaf Financiering

Inleiding

De Paragraaf Financiering geeft inzicht in het renterisicobeheer, de rentelasten en -toerekening en de financieringsbehoefte.

Beleidskader 2027 - 2030

De Wet Fido en het Treasurystatuut Wassenaar 2021 vormen het kader voor de financiering en treasury van de gemeente.

Algemene ontwikkelingen

De financieringsbehoefte neemt de komende jaren toe door investeringen in onderwijshuisvesting, gemeentelijke huisvesting, wegen en riolering. Door de dalende bankstand moet Wassenaar vanaf 2027 externe financiering aantrekken.

Rente ontwikkelingen

Voor langlopende geldleningen wordt in de begroting gerekend met 3% rente. De actuele renteontwikkeling wordt gevolgd en zo nodig verwerkt in de rapportages.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet beperkt het gebruik van kortlopende financiering en daarmee het renterisico. Voor 2027 bedraagt de limiet 8,5% van het begrotingstotaal, oftewel € 8,6 miljoen.

Tabel 10.1 Liquiditeitspositie in relatie tot kasgeldlimiet

Liquiditeitspositie in relatie tot kasgeldlimiet Bedragen x € 1.000	Begroting			
	2027	2028	2029	2030
Netto vlottende schuld				
Vlottende schulden	10.605	11.602	9.311	9.601
Vlottende middelen	3.097	3.097	3.097	3.097
Netto vlottende schuld (+) of overschot middelen (-)	7.508	8.505	6.214	6.504
Toegestane kasgeldlimiet				
Begrotingstotaal	101.317	100.063	98.934	99.465
Kasgeldlimiet (in % van de grondslag)	8,5%	8,5%	8,5%	8,5%
Minimum bedrag	300	300	300	300
Toegestane kasgeldlimiet	8.612	8.505	8.409	8.455
Ruimte onder de kasgeldlimiet	1.104	0	2.195	1.951

De gemeente financiert tijdelijke tekorten met kortlopende leningen tot de kasgeldlimiet. Daarna is langlopende financiering nodig.

Financieringspositie 2027

De meerjarenbalans toont de verwachte financieringspositie op basis van de investeringen uit de Begroting 2027, gecorrigeerd voor enig planningsoptimisme en jaarrekeningresultaten.

Tabel 10.2 Prognose meerjarenbalans

Prognose meerjarenbalans	Realisatie	Begroting				
Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Activa						
<u>Vaste activa</u>						
Immateriële vaste activa	37	35	33	31	29	27
Materiële vaste activa	66.816	73.484	79.973	85.789	90.890	95.373
Financiële vaste activa	5.438	5.475	5.512	5.549	5.586	5.623
Totaal vaste activa	72.291	78.994	85.518	91.369	96.505	101.023
<u>Vlottende activa</u>						
Vorraden	0	0	0	0	0	0
Uitzettingen < 1 jaar	11.544	11.544	11.544	11.544	11.544	11.544
Uitzettingen < 1 jaar Rijks Schatkist	5.005	0	0	0	0	0
Liquide middelen	205	0	0	0	0	0
Overlopende activa	4.528	4.528	4.528	4.528	4.528	4.528
Totaal vlottende activa	21.282	16.072	16.072	16.072	16.072	16.072
Totaal activa	93.573	95.066	101.590	107.441	112.577	117.095
Passiva						
<u>Vaste passiva</u>						
Reserves	55.193	52.993	52.746	51.798	51.422	50.066
Resultaat boekjaar	3.913	1.073	11	138	-867	-418
Voorzieningen	18.018	17.233	16.779	16.349	16.262	16.397
Vaste schuld	124	124	5.124	11.229	20.124	25.124
Totaal vaste passiva	77.248	71.423	74.660	79.514	86.941	91.169
<u>Vlottende passiva</u>						
Vlottende schuld	5.687	13.005	16.292	17.289	14.998	15.288
Overlopende passiva	10.638	10.638	10.638	10.638	10.638	10.638
Totaal vlottende passiva	16.325	23.643	26.930	27.927	25.636	25.926
Totaal passiva	93.573	95.066	101.590	107.441	112.577	117.095

Renterisiconorm

De renterisiconorm beperkt het renterisico op langlopende leningen. Voor 2027 bedraagt deze 20% van het begrotingstotaal, oftewel € 20 miljoen. De gemeente heeft geen vaste schulden, en loopt daarmee ook geen renterisico.

Rentelasten en toegerekende rente

In de Begroting 2027 is rekening gehouden met € 5 miljoen aan leningen in 2027 en € 20 miljoen in 2028-2030, tegen 3% rente. De daadwerkelijke financieringsbehoefte hangt af van de realisatie van de investeringen. In 2027 wordt geen rente aan investeringen en taakvelden toegerekend.

EMU-saldo

Voor Wassenaar bedraagt de individuele EMU-referentiewaarde in 2027 circa € 4,9 miljoen. Deze waarde is geen norm, maar een indicatie van het aandeel van de gemeente in de gezamenlijke EMU-tekortruimte.

Tabel 10.3 EMU-saldo

EMU-saldo Bedragen x € 1.000	Begroting				
	2026	2027	2028	2029	2030
<i>1. Mutaties financiële activa</i>					
1a. (+) Financiële vaste activa	37	37	37	37	37
1b. (+) Uitzettingen	-5.005	0	0	0	0
1c. (+) Liquide middelen	-205	0	0	0	0
1d. (+) Overlopende activa	0	0	0	0	0
<i>2. Mutaties financiële passiva</i>					
2a. (-) Vaste schuld	0	5.000	6.555	8.445	5.000
2b. (-) Vlottende schuld	7.318	3.287	997	-2.291	290
2c. (-) Overlopende passiva	0	0	0	0	0
<i>3. Verwachte boekwinst</i>					
3a. (-) Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en (im)materiële vaste activa	0	0	0	0	0
Berekend EMU-saldo	-12.491	-8.350	-7.065	-6.567	-5.253
EMU-saldo referentiewaarde	-4.648	-4.648	-4.648	-4.648	-4.648
Verschil EMU-saldo	-7.843	-3.602	-2.417	-1.919	-605

Tabel 10.4 Kasstroomoverzicht

Kasstroomoverzicht	Begroot 2027
<i>Kasstroom uit operationele activiteiten</i>	
Resultaat	11
Afschrijvingen, afwaarderingen	3.013
Mutatie reserves	-1.320
Mutatie voorzieningen	-454
Mutatie waarborgsommen, overige vaste schuld	5.000
Kasstroom uit operationele activiteiten	6.250
<i>Kasstroom uit investeringsactiviteiten</i>	
Netto investeringen materiele vaste activa	-9.500
Netto investeringen financiële vaste activa	0
Toegestane kasgeldlimiet	-9.500
Kasstroom uit financieringsactiviteiten > 1 jaar	-37
Kasstroom uit financieringsactiviteiten < 1 jaar	3.287
Mutatie geldmiddelen	0

Paragraaf Bedrijfsvoering

In de paragraaf bedrijfsvoering licht het gemeentebestuur het voorgenomen beleid toe op het gebied van de PIJOFACH-taken. PIJOFACH staat voor personeel, informatievoorziening, juridische zaken, organisatie, financiën, administratieve organisatie, communicatie en huisvesting. Globaal gezegd zijn het de taken die nodig zijn om de gemeente als organisatie te laten functioneren.

Ontwikkeling van de organisatie

De ambtelijke organisatie blijft zich ontwikkelen tot een wendbare en toekomstbestendige organisatie die aansluit bij de opgaven van Wassenaar.

In 2027 start het Projectenbureau voor ruimtelijke opgaven, waarmee de uitvoeringskracht en projectsturing worden versterkt. Daarnaast werken we verder aan een professionele arbo-organisatie en een gezonde en veilige werkomgeving.

Ook blijven we inzetten op het aantrekken en behouden van medewerkers, het borgen van kennis en continuïteit en het verminderen van de afhankelijkheid van externe inhuur.

Gemeentelijke huisvesting

De gemeente Wassenaar werkt aan een toekomstbestendige huisvesting van haar bestuurlijke, ambtelijke en uitvoerende functies. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen drie samenhangende onderdelen: het bestuurscentrum, de huisvesting van de gemeentelijke organisatie en de huisvesting van de gemeentewerf. De huidige locatie van het gemeentekantoor aan de Johan de Wittstraat zal op termijn plaatsmaken voor woningbouw. Raadhuis De Paauw wordt momenteel gerenoveerd en verduurzaamd en zal na oplevering fungeren als bestuurscentrum van de gemeente Wassenaar. Hier worden het college van burgemeester en wethouders, de gemeenteraad en een deel van de ambtelijke organisatie gehuisvest. Het Klant Contact Centrum (KCC) zal worden gevestigd op een centrale locatie in Wassenaar. In 2027 worden de voorbereidingen hiervoor getroffen. Daarnaast wordt gewerkt aan de toekomstige huisvesting van de gemeentewerf. De ambitie is om de gemeentewerf in te passen in de grotere gebiedsontwikkeling Maaldrift.

In 2027 moet de richting bepaald zijn voor de huisvestingsopgave van alle organisatieonderdelen.

Informatie- & datamanagement

Kernboodschap 2027

In 2027 zorgt de gemeente Wassenaar vooral voor een betrouwbare, veilige en toekomstbestendige digitale basis. Dat is nodig om inwoners en ondernemers goed te helpen, om informatie veilig te bewaren en om besluiten beter te onderbouwen. De gemeente kiest voor haalbare stappen: eerst de basis op orde, daarna gericht vernieuwen.

Wat is belangrijk voor raad en inwoners?

ICT is geen doel op zichzelf. Het is een voorwaarde voor goede dienstverlening, betrouwbare informatie, bescherming van persoonsgegevens en continuïteit van de gemeentelijke organisatie. Daarbij staan de gebruiker, betrouwbare informatie en verantwoord omgaan met wet- en regelgeving centraal.

Daarom werkt Wassenaar in 2027 aan drie hoofdpunten:

- digitale weerbaarheid;
- gerichte modernisering;
- meer samenhang in systemen, data en beheer.

Voor inwoners betekent dit dat de gemeente inzet op toegankelijke en betrouwbare dienstverlening, zorgvuldig gebruik van gegevens en snellere beschikbaarheid van informatie. Voor de raad betekent dit betere sturing op risico's, kosten, prioriteiten en de kwaliteit van informatievoorziening.

Wat doet de gemeente in 2027?

- De gemeente houdt de basisdienstverlening stabiel en veilig. Continuïteit, privacy en informatieveiligheid blijven leidend bij beheer, projecten en nieuwe toepassingen.
- Het informatiebeheer wordt verbeterd. Informatie wordt beter vastgelegd, bewaard en vindbaar gemaakt, onder meer voor informatieverzoeken, verantwoording en hergebruik.
- De gemeente moderniseert stap voor stap het applicatielandschap, waaronder het GIS/Geo-landschap. Daarbij worden dubbele opslag, kwetsbare koppelingen en onnodige afhankelijkheden verminderd.
- Datagedreven werken en AI worden verantwoord ontwikkeld. De gemeente gebruikt nieuwe technologie alleen waar dit bijdraagt aan betere dienstverlening, efficiënter werken en zorgvuldig bestuur.
- Er komt meer regie op prioriteiten, leveranciers, functioneel beheer en digitale vaardigheden. Zo wordt beter zichtbaar waar capaciteit en middelen aan worden besteed.

Eind 2027 is de digitale basis betrouwbaarder en veiliger, is de sturing op ICT en informatievoorziening versterkt en zijn concrete stappen gezet in modernisering, informatiebeheer, data, AI en geo-informatie. Daarmee legt Wassenaar een stevige basis voor goede dienstverlening en zorgvuldig bestuur.

Interne beheersing en doelmatigheidsonderzoeken

Met ingang van 2027 gaat het projectenbureau van start. De komst van een specifieke eenheid en manager die zich bezighoudt met de uitvoering van de gemeentelijke projecten moet bijdragen tot een betere interne beheersing van projecten.

T.a.v. de bestrijding van frauderisico's wordt een frauderisicoanalyse uitgevoerd en waar mogelijk maatregelen genomen de frauderisico's te beperken. Tevens worden interne audits uitgevoerd op de rechtmatigheid van gemeentelijke uitgaven en de getrouwheid van de verantwoording. Op basis van de bevindingen zullen maatregelen in de bedrijfsvoering worden doorgevoerd.

In 2027 zal een plan van aanpak deregulering worden opgeleverd. Het doel hiervan is de gemeentelijke dienstverlening effectiever en efficiënter te organiseren door het aanpassen van regelgeving en werkprocessen. Daarnaast wordt bekeken hoe de gemeentelijke dienstverlening efficiënter kan worden uitgevoerd met de inzet van A.I.

Paragraaf Verbonden partijen

Tabel 11.1

Gemeenschappelijke Regelingen	bijdrage 2027 €	bijdrage 2028 €	bijdrage 2029 €	bijdrage 2030 €
Gemeenschappelijke regeling Belastingssamenwerking Gouwe Rijnland (BSGR)	511.205	518.826	518.826	518.826
Gemeenschappelijke regeling Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden (SbJH)	113.000	114.000	113.000	114.000
Gemeenschappelijke regeling Metropoolregio (MRDH)	87.002	87.002	87.002	87.002
Veiligheidsregio Haaglanden (VRH)	2.638.882	2.638.882	2.638.882	2.638.882
Gemeenschappelijke regeling GGD Haaglanden	650.000	592.000	592.000	592.000
Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Haaglanden (ODH)	649.000	649.000	649.000	649.000
Avalex	4.891.000	5.330.000	5.679.000	6.021.000
Gemeenschappelijke regeling werkbedrijven Kust, - Duin- en Bollenstreek (Gr KDB)	1.130.000	1.106.000	1.082.000	1.064.000
De rekenkamer	34.957	34.957	34.957	34.957
Totale bijdrage gemeente Wassenaar	10.705.046	11.070.667	11.394.667	11.719.667

Vennootschappen - Dividend	2027	2028	2029	2030
Alliander N.V.	480.000	480.000	480.000	480.000
Dunea N.V.	0	0	0	0
BNG N.V.	250.000	250.000	250.000	250.000
Totaal ontvangen dividend	730.000	730.000	730.000	730.000

Overzicht Verbonden partijen

Tabel 11.2

Verbonden partij	Vorm van Belang	Bestuur Omvang belang	Eigen vermogen 1/1/2027	Vreemd vermogen 1/1/2027	Risico' s keuze: matig, laag, hoog	Risico' s voor de gemeente
Veiligheids Regio Haaglanden (VRH)	Openbaar lichaam	De burgemeester heeft zitting in het dagelijks bestuur. Belang 2,39%	€ 5.604.000	€ 143.034.000	Matig	Nee
			Eigen vermogen 31/12/2027	Vreemd vermogen 31/12/2027	Verwacht resultaat	
			€ 2.514.000	€ 146.565.000	Positief	

Verbonden partij	Vorm van Belang	Bestuur Omvang belang	Eigen vermogen 1/1/2027	Vreemd vermogen 1/1/2027	Risico' s keuze: matig, laag, hoog	Risico' s voor de gemeente
GGD Haaglanden	Openbaar lichaam	De wethouder Zorg en Welzijn, Duurzaamheid en Organisatie heeft zitting in het algemeen bestuur. Belang 2,23%	€ 1.201.000	€ -	Laag	Nee
			Eigen vermogen 31/12/2027	Vreemd vermogen 31/12/2027	Verwacht resultaat:	
			€ 601.000	€ -	Licht Negatief	
Verbonden partij	Vorm van Belang	Bestuur Omvang belang	Eigen vermogen 1/1/2027	Vreemd vermogen 1/1/2027	Risico' s keuze: matig, laag, hoog	Risico' s voor de gemeente
Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden (SbJH)	Bedrijfsvo eringsorg anisatie (BVO)	De wethouder Zorg en Welzijn, Duurzaamheid en Organisatie is lid van het dagelijks bestuur. Belang 2,33%	€ 199.000	3.573.000	Laag	Ja, € 287.000.
			Eigen vermogen 31/12/2027	Vreemd vermogen 31/12/2027	Verwacht resultaat:	
			€ 204.000	€ 5.147.000	Laag	
Verbonden partij	Vorm van Belang	Bestuur Omvang belang	Eigen vermogen 1/1/2027	Vreemd vermogen 1/1/2027	Risico' s keuze: matig, laag, hoog	Risico' s voor de gemeente
Werkbedrijven Kust, Duin en Bollenstreek	Openbaar lichaam	De Wethouder Leefbaarheid, Onderwijs en Integratie heeft zitting in het algemeen bestuur. Belang 5%	€ 5.200.000	€ 1.170.000	Laag	Nee
			Eigen vermogen 31/12/2027	Vreemd vermogen 31/12/2027	Verwacht resultaat:	
			€ 3.812.000	€ 2.708.000	Licht negatief	
Verbonden partij	Vorm van Belang	Bestuur Omvang belang	Eigen vermogen 1/1/2027	Vreemd vermogen 1/1/2027	Risico' s keuze: matig, laag, hoog	Risico' s voor de gemeente
Belastingsamenw erking Gouwe Rijnland (BSGR)	Openbaar lichaam	De wethouder Ruimtelijke Opgaven, Financiën en Economie, Sport heeft zitting in het algemeen bestuur. Belang 3,15%	€ 930.000	€ 14.629.000	Laag	Nee
			Eigen vermogen 31/12/2027	Vreemd vermogen 31/12/2027	Verwacht resultaat:	
			€ 815.000	€ 14.609.000	Matig	
Verbonden partij	Vorm van Belang	Bestuur Omvang belang	Eigen vermogen 1/1/2027	Vreemd vermogen 1/1/2027	Risico' s keuze: matig, laag, hoog	Risico' s voor de gemeente
Rekenkamer Wassenaar, Voorschoten, Oegstgeest en Leidschendam- Voorburg (WVOLV)	Gemeen schappelij k orgaan	Externen aangesteld door de gemeente- raden Wassenaar, Voorschoten, Oegstgeest en Leidschendam- Voorburg	€ 56.000	€ -	Laag	Nee
			Eigen vermogen 31/12/2027	Vreemd vermogen 31/12/2027	Verwacht resultaat:	
			€ 56.000	€ -	Laag	
Verbonden partij	Vorm van Belang	Bestuur Omvang belang	Eigen vermogen 1/1/2027	Vreemd vermogen 1/1/2027	Risico' s keuze: matig, laag, hoog	Risico' s voor de gemeente
Omgevingsdienst Haaglanden (ODH)	Openbaar lichaam	De wethouder Ruimtelijke Opgaven, Financiën, Economie en Sport heeft zitting in het algemeen bestuur. Belang 2%	2.884.828	7.805.215	Laag	Nee
			Eigen vermogen 31/12/2027	Vreemd vermogen 31/12/2027	Verwacht resultaat:	
			€ 2.297.928	€ 8.200.000	Hoog	

Verbonden partij	Vorm van Belang	Bestuur Omvang belang	Eigen vermogen 1/1/2027	Vreemd vermogen 1/1/2027	Risico' s keuze: matig, laag, hoog	Risico' s voor de gemeente
Metropoolregio Rdam-Den Haag (MRDH)	Openbaar lichaam	In het algemeen bestuur de burgemeester. In de bestuurscommissie economisch vestigingsklimaat en Vervoersautoriteit door wethouder Ruimtelijke Opgaven, Financiën en Economie, Sport. De adviescommissies door twee raadsleden en in de rekeningcommissie door één raadslid. Belang 1,12%	€ 49.673 (x 1.000)	€ 1.776.563 (x 1.000)	Laag	Nee
			Eigen vermogen 31/12/2027	Vreemd vermogen 31/12/2027	Verwacht resultaat:	
			€ 49.434 (x 1.000)	€1.804.383 (x 1.000)	Laag	
Verbonden partij	Vorm van Belang	Bestuur Omvang belang	Eigen vermogen 1/1/2027	Vreemd vermogen 1/1/2027	Risico' s keuze: matig, laag, hoog	Risico' s voor de gemeente
Avaalex	Bedrijfsvo eringsorg anisatie (BVO)	De wethouder Ruimtelijke Opgaven, Financiën en Economie, Sport heeft zitting in het bestuur. Belang 8%	€ 5.840.000	€ 43.436.000	Laag	Nee
			Eigen vermogen 31/12/2027	Vreemd vermogen 31/12/2027	Verwacht resultaat:	
			€ 5.717.000	€ 60.310.000	Laag	
Vennootschappen	Bestuurlijk belang (vertegenwoordiging & stemverdeling)		Eigen vermogen 1/1/2027	Vreemd vermogen 1/1/2027	Risico' s keuze: matig, laag, hoog	Risico' s voor de gemeente
Alliander NV	Wassenaar heeft een belang van 644.926 aandelen van € 5,- nominaal per aandeel in NV Alliander. Via dit aandelenbezit wordt 0,5%-zeggenschap uitgeoefend op de besluitvorming van Alliander.		€ 6.038.000 (x 1.000)	€ 6.918.000 (x 1.000)	N.V.T.	Nee
			Eigen vermogen 31/12/2025	Vreemd vermogen 31/12/2025	Verwacht resultaat:	
			€ 6.203.000 (x 1.000)	€ 7.960.000 (x 1.000)	N.V.T.	
Vennootschappen	Bestuurlijk belang (vertegenwoordiging & stemverdeling)		Eigen vermogen 1/1/2025	Vreemd vermogen 1/1/2025	Risico' s keuze: matig, laag, hoog	Risico' s voor de gemeente
DUNEA NV	Aandelenbezit 80.484, met een nominale waarde van € 5,- per aandeel. Via het aandelenbezit kan 2,0% zeggenschap worden uitgeoefend op de besluitvorming van Dunea		€ 265.051.000	€ 396.250.000	N.V.T.	Nee
			Eigen vermogen 31/12/2025	Vreemd vermogen 31/12/2025	Verwacht resultaat:	
			€ 267.785	€ 425.584	N.V.T.	
Vennootschappen	Bestuurlijk belang (vertegenwoordiging & stemverdeling)		Eigen vermogen 1/1/2025	Vreemd vermogen 1/1/2025	Risico' s keuze: matig, laag, hoog	Risico' s voor de gemeente
BNG NV	Zzeggenschap via stemrecht op de aandelen (106.392 aandelen a € 2,50 nominaal). Via dit aandelenbezit wordt 0,2%- zeggenschap uitgeoefend op de besluitvorming van BNG.		€ 4.777.000 (x 1.000)	€ 127.941.000 (x 1.000)	N.V.T.	Nee
			Eigen vermogen 31/12/2025	Vreemd vermogen 31/12/2025	Verwacht resultaat:	
			€ 4.863.000 (x 1.000)	€ 115.564.000 (x 1.000)	N.V.T.	

Paragraaf Openbaarheid

Op 1 mei 2026 was het vier jaar geleden dat de Wet open overheid (Woo) in werking is getreden. Het doel van de wet is het bevorderen van transparantie binnen de overheid.

De Woo kent twee vormen van openbaarmaking, te weten: actieve openbaarmaking en passieve openbaarmaking. Actieve openbaarmaking betreft het uit eigen beweging (digitaal) publiceren van overheidsinformatie.

De Woo verplicht bestuursorganen tot actieve openbaarmaking van 17 bij wet aangewezen informatiecategorieën. De verplichting tot actieve openbaarmaking van de overige informatiecategorieën treedt gefaseerd in werking. De eerste tranche is in werking getreden op 1 november 2024 en geldt voor de eerste vijf informatiecategorieën: wetten en algemeen verbindende voorschriften, overige besluiten van algemene strekking, organisatie en werkwijze, bereikbaarheidsgegevens en vergaderstukken van de Staten-Generaal. De tweede tranche is op 1 juli 2025 in werking getreden en is alleen van toepassing op de bestuursorganen van de Rijksoverheid. Waarschijnlijk treden in de tweede helft van 2027 de volgende tranches in werking. Ten aanzien van de actieve openbaarmaking volgt de gemeente Wassenaar het tijdsplan zoals dat door de minister wordt bepaald. Binnen de gemeente Wassenaar bereidt een projectteam de actieve openbaarmaking van de overige informatiecategorieën voor.

Ook voorziet de Woo in de mogelijkheid van passieve openbaarmaking. Dit betreft het verstrekken van informatie naar aanleiding van een verzoek. Bij de gemeente Wassenaar worden regelmatig Woo-verzoeken over uiteenlopende onderwerpen ingediend. In 2025 heeft de gemeente Wassenaar 47 Woo-verzoeken ontvangen. Het grote aantal verzoeken vereist jaarlijks een behoorlijke investering in middelen en capaciteit.

Paragraaf Grondbeleid

Inleiding

Deze paragraaf beschrijft de visie van de gemeente op het grondbeleid en de wijze waarop het grondbeleid wordt ingezet om gemeentelijke doelstellingen te realiseren. Onder grondbeleid verstaan we het geheel aan instrumenten waarmee de gemeente invloed uitoefent op de ontwikkeling en het gebruik van gronden. Het grondbeleid ondersteunt de uitvoering van ruimtelijke, maatschappelijke en economische ambities binnen de gemeente.

Visie en beleid

Wassenaar voert in principe een faciliterend grondbeleid tenzij actief grondbeleid noodzakelijk is. Daarbij ligt het initiatief voor ruimtelijke ontwikkelingen veelal bij marktpartijen, woningcorporaties en andere initiatiefnemers. De gemeente stelt de kaders, begeleidt ontwikkelingen en zorgt ervoor dat publieke belangen worden geborgd. Daarbij staan het behoud van de ruimtelijke kwaliteit, het groene karakter van Wassenaar en een zorgvuldig woon- en leefklimaat centraal. In 2027 actualiseren wij de Nota Grondbeleid en stellen wij jaarlijks een geactualiseerde Grondprijsbrief vast. Hiermee beschikken wij over actuele beleidskaders voor grondtransacties, kostenverhaal en grondprijsbepaling. Marktconformiteit, transparantie en doelmatigheid blijven hierbij belangrijke uitgangspunten.

Doelstellingen

Het grondbeleid is geen doel op zich, maar een middel om maatschappelijke en ruimtelijke doelstellingen te realiseren. Daarbij hanteren wij de volgende uitgangspunten:

- Wij voeren primair een faciliterend grondbeleid.
- Wij passen actief risicomanagement toe bij grondtransacties en gebiedsontwikkelingen.
- Wij streven naar marktconforme grondprijzen.
- Wij zorgen voor een transparante en eenduidige toepassing van grondbeleidsinstrumenten.
- Wij verhalen, waar wettelijk mogelijk en noodzakelijk, de gemeentelijke kosten op initiatiefnemers.
- Wij streven naar financieel gezonde overeenkomsten bij ruimtelijke ontwikkelingen.
- Wij willen voldoende flexibiliteit behouden om in te spelen op maatschappelijke en markttechnische ontwikkelingen.

Kostenverhaal

Bij ruimtelijke ontwikkelingen blijft kostenverhaal het uitgangspunt. De gemeente maakt waar nodig privaatrechtelijke afspraken met ontwikkelaars over de uitvoering en het verhalen van gemeentelijke kosten. Zo worden kosten zoveel mogelijk toegerekend aan het initiatief en financiële risico's voor de gemeente beperkt.

Strategisch grondbeleid

Waar dit noodzakelijk is voor de realisatie van gemeentelijke doelstellingen, kan de gemeente grondbeleidsinstrumenten inzetten om regie te voeren op ruimtelijke ontwikkelingen. Daarbij wordt steeds een zorgvuldige afweging gemaakt tussen maatschappelijke meerwaarde, financiële risico's en uitvoerbaarheid.

Financiële begroting

Uitgangspunten

Onderwerp	Begroting 2026	Begroting 2027
Salarissen De huidige cao loopt tot en met 31 maart 2027. Omdat op dit moment nog niet bekend is welke loonontwikkeling na afloop van deze cao zal worden afgesproken, wordt voor 2027 aangesloten bij de loonvoet sector overheid uit het CPB Centraal Economisch Plan 2026 (CEP).	1,25% plus € 35 nominaal per schaal	4,2%
Leveringen derden Voor de compensatie van prijsstijgingen bij overige diensten sluiten wij aan bij de systematiek waarmee ook het gemeentefonds wordt geïndexeerd. Op basis van het CPB Centraal Economisch Plan (CEP) 2026 wordt hiervoor voor 2027 gerekend met 2,9%.	2,6% (CPI)	2,9% (BBP)
Subsidies Voor subsidies volgen wij de Algemene subsidieverordening (ASV). Daarin is opgenomen dat wordt uitgegaan van de geharmoniseerde consumentenprijsindex. Volgens het CEP 2026 bedraagt deze voor 2027 1,9%.	2,6%	1,9%
Verbonden partijen De ramingen voor de verbonden partijen en gemeenschappelijke regelingen zijn gebaseerd op de ingediende ontwerpbegrotingen voor 2027.	Conceptbegrotingen GR 2026	Conceptbegrotingen GR 2027
Belastingen De belastingen worden in de begroting 2027 verhoogd met 3,2% (60% verwachte looninflatie 4,2% en 40% prijsindex 2%). De leges, rechten en overige baten worden verhoogd met 2,5%, in lijn met de stijging van de lasten.	4,9%	Belastingen 3,2% Overige baten 2,5%
Omslagrente De omslagrente is voor zowel 2026 als 2027 0%.	0%	0%
Algemene uitkering De algemene uitkering ramen wij in de begroting volgens de meicirculaire. Hierover is de gemeenteraad geïnformeerd op 7 juli 2026 via Informatiebrief 058 - Meicirculaire gemeentefonds 2026.	Meicirculaire 2025	Meicirculaire 2026

Meerjarenbeeld 2027-2030

Tabel 12.1 - Financieel Meerjarenbeeld	(bedragen x € 1.000)	2027	2028	2029	2030
Actuele begroting 2026		-78	-1.158	-622	-606
Structurele doorwerking Voorjaarsnota 2026		217	499	627	627
Kaderbrief 2027 *		-1.114	-1.923	-2.118	-2.473
Meicirculaire 2026		1.804	1.983	1.143	1.539
Saldo na Kaderbrief 2027		829	-599	-970	-913
<u>Mutaties na Kaderbrief 2027:</u>					
Preventieve schuldhulpverlening		-100	-100	-100	-100
Actualisatie indexaties *		-109	-112	-113	-117
Actualisatie kapitaallasten		337	866	484	92
Structurele doorwerking Voorjaarsnota 2026		-	-	-	789
Extra rentelasten		150	150	-150	-300
Posten onder de € 100.000 in totaal		-245	-221	-220	-131
Saldo na mutaties na Kaderbrief 2027		862	-16	-1.069	-680
Mutaties College-uitvoeringsprogramma 2027**		-1.201	-684	-635	-576
Bezuinigings- en ombuigingsmaatregelen***		350	838	838	838
BEGROTINGSSALDO 2027-2030		11	138	-866	-418

*Toelichting Kaderbrief en Actualisatie indexaties: dit betreft indexering van lasten en baten. Deze zijn niet afzonderlijk in de programma's toegelicht t.b.v. een compacte begroting.

**Toelichting Mutaties College-uitvoeringsmutaties zijn opgenomen onder de programma's

***Toelichting Bezuinigings- en ombuigingsmaatregelen

Om de financiële positie van de gemeente te versterken, zijn voor 2027-2030 ombuigingen opgenomen. Deze bedragen € 350.000 in 2027 en € 838.000 per jaar in 2028 tot en met 2030.

Binnen onderhoud openbare ruimte wordt vanaf 2027 jaarlijks € 75.000 bespaard op de uitvoering van klein onderhoud aan straatwerk. Vanaf 2028 wordt ingezet op een volledig kostendekkende afvalstoffenheffing, zodat de kosten van afvalinzameling en -verwerking volledig uit de heffing worden betaald. Het voordeel vanaf 2028 is € 238.000 per jaar.

Binnen programma 2 – Een gezond Wassenaar wordt kritisch gekeken naar de bijdrage van activiteiten aan de beleidsdoelen en naar mogelijkheden om de uitvoering efficiënter te organiseren. Vanaf 2027 betreft dit het convenant Kanslokaal (€ 50.000) en aanvullende diensten jeugdgezondheidszorg (€ 25.000), waarbij de omvang en invulling van niet-wettelijke activiteiten worden heroverwogen. Gezamenlijke opstapplaatsen maken het leerlingenvervoer efficiënter (€ 25.000). Door taken waar mogelijk over te dragen aan eigen beleidsmedewerkers wordt externe inhuur afgebouwd (€ 50.000). Vanaf 2028 worden subsidies heroverwogen op hun bijdrage aan de beleidsdoelen en mogelijke dubbelingen (€ 50.000), ondersteunende functies bij welzijnsorganisaties gebundeld om overhead te verminderen (€ 25.000) en welzijns- en ontmoetingsvoorzieningen geprioriteerd op basis van de wijkscan (€ 25.000). Meer inzet van collectieve Wmo-voorzieningen moet de kostenontwikkeling afvlakken (€ 125.000). Het aanvullende jongerenwerk wordt

afgestemd op het bereik en een passende omvang (€ 25.000). Samen bedragen deze ombuigingen € 150.000 in 2027 en € 400.000 per jaar vanaf 2028.

Binnen programma 4 – Een lonend Wassenaar wordt vanaf 2027 jaarlijks € 125.000 bespaard. De ondersteuning van statushouders wordt afgestemd op de omvang en samenstelling van de huisvestings- en opvangopgave (€ 25.000). Daarnaast wordt ingezet op lagere uitvoeringskosten voor werk en inkomen (€ 100.000), vanwege de stijgende kosten, met name voor overhead. Dit vraagt om keuzes in de dienstverlening, overhead en het minimabeleid.

Het hierboven genoemde begrotingssaldo voor de jaren 2027 tot en met 2030 zijn inclusief incidentele baten en lasten. Om het structurele evenwicht van de begroting weer te geven worden de incidentele baten en lasten geëlimineerd uit dit begrotingssaldo in het volgende overzicht.

Tabel 12.2 - Presentatie structureel begrotingssaldo	2027	2028	2029	2030
Saldo baten en lasten	-1.309	-821	-1.381	-907
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	1.320	959	514	489
Begrotingssaldo (A)	11	138	-867	-418
Waarvan incidentele dekking uit reserves	1.320	959	514	489
Waarvan incidentele baten	-	-	-	-
Waarvan incidentele lasten	-1.556	-979	-533	-489
Saldo incidentele posten (B)	-236	-20	-19	-
Structureel begrotingssaldo (verschil tussen A en B)	247	114	-848	-418

De gemeente Wassenaar heeft voor 2027 een reëel en structureel sluitende begroting.

Toelichting baten en lasten

Tabel 12.3

Programma bedragen x € 1.000,- ("-"=nadeel/"+"= voordeel)	Rekening			Begroot			Begroot		
	2025			2026			2027		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
P1 Een levendig Wasseenaar	2.649	-4.907	-2.258	4.928	-8.011	-3.083	2.438	-4.141	-1.703
P2 Een gezond Wasseenaar	2.297	-23.763	-21.467	2.143	-24.597	-22.454	1.111	-24.320	-23.209
P3 Een bruisend Wasseenaar	14.182	-21.266	-7.084	13.936	-23.269	-9.333	13.815	-23.549	-9.734
P4 Een lonend Wasseenaar	11.008	-17.058	-6.051	9.613	-18.635	-9.022	9.325	-18.625	-9.300
P5 Een daadkrachtig Wasseenaar	69.066	-30.289	38.777	70.623	-31.771	38.852	72.854	-30.216	42.638
Saldo van baten en lasten	99.201	-97.283	1.918	101.243	-106.283	-5.040	99.543	-100.852	-1.309
Onttrekking aan reserves	4.540	0	0	8.036	0	0	1.785	0	0
Toevoeging aan reserves	0	-2.545	0	0	-2.307	0	0	-465	0
Mutaties reserves	0	0	1.995	0	0	5.729	0	0	1.320
Geraamde resultaat programma	103.741	-99.828	3.913	109.279	-108.590	689	101.328	-101.317	11

Toelichting op overzicht baten en lasten

De cijfers in de kolom rekening 2025 zijn conform de cijfers in de Jaarstukken 2025 inclusief de resultaatverdeling van het jaar 2025. De cijfers in de kolom Begroting 2026 zijn inclusief de mutaties van de Voorjaarsnota 2026.

Toelichting meerjarenperspectief

Tabel 12.4

Programma's bedragen x € 1.000,- ("-"=nadeel/"+"=voordeel)	Begroting			Begroting			Begroting			Begroting		
	2027			2028			2029			2030		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
P1 Een levendig Wasseenaar	2.438	-4.141	-1.703	2.438	-3.634	-1.196	2.438	-3.616	-1.178	2.438	-3.585	-1.147
P2 Een gezond Wasseenaar	1.111	-24.320	-23.209	1.542	-23.942	-22.400	1.538	-22.477	-20.939	1.551	-22.662	-21.112
P3 Een bruisend Wasseenaar	13.815	-23.549	-9.734	14.231	-24.290	-10.059	14.423	-24.505	-10.081	14.423	-24.645	-10.222
P4 Een lonend Wasseenaar	9.325	-18.625	-9.300	9.325	-18.269	-8.943	9.325	-18.220	-8.895	9.325	-18.202	-8.877
P5 Een daadkrachtig Wasseenaar	72.854	-30.216	42.638	71.705	-29.928	41.777	69.829	-30.116	39.713	70.820	-30.370	40.450
Saldo van baten en lasten	99.543	-100.852	-1.309	99.242	-100.063	-821	97.553	-98.934	-1.381	98.558	-99.465	-907
Mutaties reserves												
P1 Een levendig Wasseenaar	368	0	368	103	0	103	3	0	3	3	0	3
P2 Een gezond Wasseenaar	200	0	200	200	0	200	0	0	0	0	0	0
P3 Een bruisend Wasseenaar	190	0	190	150	0	150	50	0	50	25	0	25
P4 Een lonend Wasseenaar	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
P5 Een daadkrachtig Wasseenaar	1.027	-465	562	507	0	507	462	0	462	462	0	462
Totaal mutaties reserves	1.785	-465	1.320	959	0	959	514	0	514	489	0	489
Geraamde resultaat	101.328	-101.317	11	100.202	-100.063	138	98.068	-98.934	-866	99.047	-99.465	-418

Incidentele baten en lasten

Tabel 12.5

OMSCHRIJVING (bedragen x € 1.000)	LASTEN				BATEN			
	2027	2028	2029	2030	2027	2028	2029	2030
P1 Een levendig Wassenaar								
Uitbreiding woonwagendstandplaatsen	125							
Gebiedsontwikkeling Maaldrift	90							
Toekomstmogelijkheid Hoge Klei	100							
Onderzoek herontwikkeling St. Jozefschool		100						
Bouwloket vergunningverlening	214							
Ondergronds parkeren Kloosterland	50							
Overig	3	3	3	3				
P2 Een gezond Wassenaar								
Investerings t.b.v. hervormingsagenda Jeugd 2026	200	200						
P3 Een bruisend Wassenaar								
Actualisatie beheervisie	50							
Onderzoek verkeersveiligheid basisscholen en voortgezet onderwijs	100	50	50	25				
Veilig oversteken Dr. Mansveltkade		50						
Aansluiting Katwijkseweg met parkeerterrein		50						
Overig	40							
P4 Een lonend Wassenaar								
Overig	3	1						
P5 Een daadkrachtig Wassenaar								
Implementatie Omgevingswet	372	372	372	372				
Project KCC in centrum	50							
Lasten volkshuisvesting	90	45						
Ontwikkeling Maaldrift		89	89	89				
Verordening winkeltijden	50							
Overig	19	19	19					
Subtotaal incidenteel	1.556	979	533	489	-	-	-	-
Mutaties reserves								
Overboeking van Algemene Reserve naar Reserve Grote Projecten	465				465			
Dekking Algemene Reserve					505	195	50	25
Dekking Reserve Grote Projecten					140	89	89	89
Dekking Reserve Volkshuisvesting en Duurzaamheid					100	100		
Dekking Reserve Omgevingswet					375	375	375	375
Dekking Reserve Uitvoering Sociaal Domein					200	200		
Totaal incidenteel inclusief mutaties reserves	2.021	979	533	489	1.785	959	514	489
Saldo incidentele baten en lasten	236	20	19	-	-	-	-	-

Toelichting incidentele baten en lasten vanaf € 50.000

Uitbreiding woonwagenstandplaatsen (€ 125.000)

Voor de uitbreiding van woonwagenstandplaatsen is in 2027 eenmalig budget opgenomen.

Gebiedsontwikkeling Maaldrift (€ 90.000)

Voor de opstart- en implementatiefase van gebiedsontwikkeling Maaldrift is in 2027 eenmalig € 90.000 nodig voor expertise en onderzoek. Dit wordt gedekt uit de reserve Grote Projecten.

Toekomstmogelijkheden Hoge Klei (€ 100.000)

Voor de voorbereiding van de haalbaarheids- en initiatieffase van mogelijke woningbouw op Hoge Klei is in 2027 € 100.000 opgenomen. Het budget is bestemd voor interne en externe werkzaamheden om de ruimtelijke, financiële en juridische haalbaarheid te onderzoeken. De lasten worden gedekt uit de reserve Volkshuisvesting en Duurzaamheid.

Bouwloket vergunningverlening (€ 214.000)

Voor het sneller en zorgvuldiger afhandelen van vergunningaanvragen en het verbeteren van de persoonlijke dienstverlening is in 2027 tijdelijke capaciteit nodig voor procesverbetering. Hiervoor is € 57.000 opgenomen voor het realiseren van een bouwloket en € 157.000 voor tijdelijk extra capaciteit bij vergunningverlening.

Ondergronds parkeren Kloosterland (€ 50.000)

In 2027 wordt onderzocht of een ondergrondse parkeervoorziening op Kloosterland ruimtelijk en financieel haalbaar is. Hiervoor is eenmalig € 50.000 opgenomen, gedekt uit de reserve Grote Projecten.

Hervormingsagenda Jeugd (€ 200.000 in 2027 en 2028)

Voor de uitvoering van de Hervormingsagenda Jeugd is € 200.000 opgenomen. De lasten worden gedekt uit de reserve Uitvoering Sociaal Domein.

Actualisatie beheervisie (€ 50.000)

Voor de actualisatie van de Beheervisie Openbare Ruimte is in 2027 eenmalig € 50.000 opgenomen, de lasten worden gedekt uit de Algemene reserve.

Onderzoek verkeersveiligheid bij scholen (€ 100.000 in 2027)

Het budget wordt ingezet voor onderzoek en maatregelen om de verkeersveiligheid rond acht basisscholen en twee scholen voor voortgezet onderwijs te verbeteren. In 2027 wordt de verkeersveiligheid bij twee basisscholen verbeterd en wordt de situatie rond de scholen voor voortgezet onderwijs onderzocht. De lasten worden gedekt uit het vrij besteedbare deel van de Algemene Reserve.

Project KCC (€ 50.000)

Voor het project KCC is in 2027 eenmalig € 50.000 opgenomen en wordt een breed onderzoek uitgevoerd naar de toekomstige inrichting van het KCC in het centrum.

Tijdelijke lasten (€ 512.000 in 2027)

Voor de invoering van de Omgevingswet (€ 372.000), incidentele werkzaamheden op het gebied van volkshuisvesting (€ 90.000) en de verordening winkeltijden (€ 50.000) zijn in 2027 tijdelijke lasten opgenomen.

Mutaties reserves per programma

Tabel 12.6 Reservemutaties per programma

	Begroting 2027	Begroting 2027	Begroting 2027
(bedragen x € 1.000)	Onttrekking	Toevoeging	Mutaties
P1 Een levendig Wassenaar	368	-	368
P2 Een gezond Wassenaar	200	-	200
P3 Een bruisend Wassenaar	190	-	190
P5 Een daadkrachtig Wassenaar	1.027	465	562
Totaal mutaties reserves	1.785	465	1.20

Meerjarenbeeld mutaties reserves per programma

Progr.	Omschrijving (bedragen x € 1.000)	2027	2028	2029	2030
1	Invoering Omgevingswet	3	3	3	3
1	Uitbreiding woonwagendstandplaatsen	125	-	-	-
1	Onderzoek herontwikkeling St. Jozefschool	-	100	-	-
1	Toekomstmogelijkheid Hoge Klei	100	-	-	-
1	Ondergronds parkeren Kloosterland	50	-	-	-
1	Ontwikkeling Maaldrift	90	-	-	-
2	Investerings t.b.v. Hervormingsagenda Jeugd 2026	200	200	-	-
3	Actualisatie beheervisie	50	-	-	-
3	Onderzoek verkeersveiligheid basisscholen en voortgezet onderwijs	100	50	50	25
3	Veilig oversteken Dr. Mansveltkade	-	50	-	-
3	Aansluiting Katwijkseweg parkeerterrein	-	50	-	-
3	Extra groen in wijken	25	-	-	-
3	Toekomstigbestendig restafval inzameling	15	-	-	-
5	Personeelskosten invoering Omgevingswet	372	372	372	372
5	Project KCC in het centrum	50	-	-	-
5	Personeelskosten volkshuisvesting	90	45	-	-
5	Verordening winkeltijden	50	-	-	-
5	Toevoeging aan Reserve Grote Projecten uit Algemene reserve	-465	-	-	-
5	Onttrekking van Algemene reserve naar Reserve Grote Projecten	465	-	-	-
5	Personeelskosten ontwikkeling Maaldrift	-	89	89	89
Totaal (per saldo onttrekking)		1.320	959	514	489

Overzicht baten en lasten per taakveld

Tabel 12.7

Programma:P1 Een levendig Wassenaar	Begroting 2027	Begroting 2027	Begroting 2027
Saldo van baten en lasten per taakveld	Baten	Lasten	Saldo
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	87.033	-781.409	-694.376
8.1 Ruimte en leefomgeving	223.979	-1.757.480	-1.533.501
8.2 Grondexploitatie (niet bedr.terrein)	0	0	0
8.3 Wonen en bouwen	2.126.690	-1.602.100	524.590
Saldo van baten en lasten programma	2.437.702	-4.140.989	-1.703.287
Programma:P2 Een gezond Wassenaar	Begroting 2027	Begroting 2027	Begroting 2027
Saldo van baten en lasten per taakveld	Baten	Lasten	Saldo
4.1 Openbaar basisonderwijs	12.542	-173.189	-160.647
4.2 Onderwijshuisvesting	0	-1.391.470	-1.391.470
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	110.047	-1.436.469	-1.326.422
5.1 Sportbeleid en activering	34.820	-589.472	-554.652
5.2 Sportaccommodaties	721.270	-2.010.837	-1.289.567
6.21 Toegang en eerstelijnsvoorz. WMO	46.064	-949.925	-903.861
6.22 Toegang en eerstelijnsvoorz. Jeugd	0	-1.163.275	-1.163.275
6.23 Toegang en eerstelijnsverz. Integraal	0	-883.853	-883.853
6.60 Hulpmiddelen en diensten (WMO)	18.308	-1.100.913	-1.082.605
6.711 Hulp bij het huishouden (WMO)	167.981	-2.543.679	-2.375.698
6.712 Begeleiding (WMO)	0	-839.282	-839.282
6.713 Dagbesteding (WMO)	0	-352.828	-352.828
6.714 Ov. Maatwerkarrangementen (WMO)	0	0	0
6.751 Jeugdhulp ambulant lokaal	0	-831.180	-831.180
6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal	0	-4.715.936	-4.715.936
6.753 Jeugdhulp ambulant landelijk	0	0	0
6.761 Jeugdhulp met verblijf lokaal	0	-73.488	-73.488
6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal	0	-994.924	-994.924
6.763 Jeugdhulp met verblijf landelijk	0	-33.867	-33.867
6.791 PGB Wmo	0	-182.018	-182.018
6.792 PGB Jeugd	0	-176.308	-176.308
6.821 Jeugdbescherming	0	-325.624	-325.624
6.822 Jeugdreclassering	0	-124.366	-124.366
6.91 Coördinatie en beleid WMO	0	-715.717	-715.717
6.92 Coördinatie en beleid Jeugd	0	-1.019.402	-1.019.402
7.1 Volksgezondheid	0	-1.691.882	-1.691.882
Saldo van baten en lasten programma	1.111.032	-24.319.903	-23.208.871
<i>Vervolg (vanaf P3) op volgende pagina</i>			

Programma:P3 Een bruisend Wassenaar	Begroting 2027	Begroting 2027	Begroting 2027
Saldo van baten en lasten per taakveld	Baten	Lasten	Saldo
2.1 Verkeer en vervoer	398.957	-5.359.486	-4.960.529
2.2 Parkeren	149.996	-415.313	-265.317
2.3 Recreatieve havens	27.951	-4.593	23.358
2.5 Openbaar vervoer	0	-18.187	-18.187
3.1 Economische ontwikkeling	0	-811.006	-811.006
3.3 Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen	111.916	-157.649	-45.733
3.4 Economische promotie	2.463.898	-107.882	2.356.016
5.3 Cultuurpresent.,-prod.en-participa	63.361	-563.400	-500.039
5.5 Cultureel erfgoed	4.688	-679.797	-675.109
5.6 Media	141.262	-830.535	-689.273
5.7 Openbaar groen,(openlucht)recreatie	243.804	-4.632.911	-4.389.107
7.2 Riolering	3.172.446	-2.294.639	877.807
7.3 Afval	6.978.426	-5.501.610	1.476.816
7.4 Milieubeheer	0	-1.933.225	-1.933.225
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	58.598	-239.201	-180.603
Saldo van baten en lasten programma	13.815.303	-23.549.433	-9.734.131
Programma:P4 Een lonend Wassenaar	Begroting 2027	Begroting 2027	Begroting 2027
Saldo van baten en lasten per taakveld	Baten	Lasten	Saldo
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	1.773.171	-5.761.910	-3.988.739
6.3 Inkomensregelingen	7.552.314	-10.568.121	-3.015.807
6.4 WSW en beschut werk	0	-1.195.306	-1.195.306
6.5 Arbeidsparticipatie	0	-1.100.141	-1.100.141
Saldo van baten en lasten programma	9.325.485	-18.625.478	-9.299.993
Programma:P5 Een daadkrachtig Wassenaar	Begroting 2027	Begroting 2027	Begroting 2027
Saldo van baten en lasten per taakveld	Baten	Lasten	Saldo
0.1 Bestuur	2.870	-2.323.725	-2.320.855
0.2 Burgerzaken	966.362	-1.896.379	-930.017
0.4 Overhead	4.736.740	-20.208.246	-15.471.506
0.5 Treasury	777.755	-164.968	612.787
0.61 OZB Woningen	11.186.408	-367.136	10.819.272
0.62 OZB Niet-Woningen	3.960.967	-66.888	3.894.079
0.64 Belastingen overig	490.374	-116.155	374.219
0.7 Alg uitk. & ov. uitk. gemeentefonds	50.623.628	0	50.623.628
0.8 Overige baten en lasten	0	-100.529	-100.529
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	0	-2.880.224	-2.880.224
1.2 Openbare orde en veiligheid	108.452	-2.091.670	-1.983.218
Saldo van baten en lasten programma	72.853.556	-30.215.920	42.637.636
Saldo van baten en lasten alle programma's	99.543.078	-100.851.723	-1.308.646

Reserves	Onttrekking	Toevoeging	Mutaties
P1 Een levendig Wassenaar	367.973	0	367.973
P2 Een gezond Wassenaar	200.000	0	200.000
P3 Een bruisend Wassenaar	190.000	0	190.000
P4 Een Ionend Wassenaar	0	0	0
P5 Een daadkrachtig Wassenaar	1.027.027	-465.000	562.027
Mutaties reserves	1.785.000	-465.000	1.320.000
Geraamde resultaat	Baten	Lasten	Saldo
Geraamde resultaat	101.328.078	-101.316.723	11.354

Totaaloverzicht investeringen

Omschrijving	Totaal beschikbaar gesteld Krediet	Nog te besteden (peildatum 17-8-2026)	Begroot nog niet beschikbaar gesteld t/m 2026	Begroting 2027 beschikbaar te stellen krediet	Meerjarenbeeld			Totale investering
				2027	2028	2029	2030	
Uitbreiding woonwagenstandplaatsen	-	-	1.530.000	-	-	-	-	1.530.000
Subtotaal investeringen Programma 1	-	-	1.530.000	-	-	-	-	1.530.000
Nieuwbouw Stichting Katholiek Onderwijs Wassenaar (SKOW)	950.500	-	11.028.688	-	-	-	-	11.979.188
Renovatie en nieuwbouw Kievitschool	340.469	-941	3.505.441	-	-	-	-	3.845.910
Adelbert College	1.600.000	800.000	-	2.950.000	-	11.990.278	-	16.540.278
Herenwegschoon	-	-	-	444.251	3.998.259	-	-	4.442.510
Nutsschoon	-	-	-	-	254.178	2.287.605	-	2.541.783
St. Bonifaciussohon	-	-	-	-	-	361.007	3.249.060	3.610.067
Montessorischoon	-	-	-	-	-	187.461	-	187.461
Subtotaal investeringen Programma 2	2.890.969	799.059	14.534.129	3.394.251	4.252.437	14.826.350	3.249.060	43.147.196
Investerenngen Bruggen	510.000	415.670	-	1.065.000	175.000	100.000	100.000	1.950.000
Verduurzaming Langstraat 40	210.000	117.318	-	-	-	-	-	210.000
Verduurzaming Kerkehout 6	145.000	131.324	-	-	-	-	-	145.000
Ecologische verbindingszone	634.020	520.216	-	-	-	-	-	634.020
Versterking dorpskern	5.554.000	20.362	-	-	-	-	-	5.554.000
Uitvoeringsmaatregelen Groene zone	171.500	154.721	1.042.000	321.500	-	-	-	1.535.000
Verleiding openbare verlichting (OVL)	760.000	359.552	-	335.000	497.000	359.000	-	1.951.000
Strandvisie inrichting	2.558.750	2.310.476	-	-	-	-	-	2.558.750
Strandvisie vervanging asfalt	2.451.250	2.056.865	-	-	-	-	-	2.451.250
Warenar parkeerterrein	-	-	-	-	-	200.000	-	200.000
Infrastructuur SKOW	-	-	-	276.000	-	-	-	276.000
Water (cyclisch)	160.000	54.142	-	187.000	404.000	100.000	-	851.000
Venstertijden vrachtverkeer	-	-	500.000	-	-	-	-	500.000
Verlagen max. snelheid naar 30 km	-	-	3.750.000	-	-	-	-	3.750.000
De Paauw parkeren	-	-	-	900.000	-	-	-	900.000
Park SKOW	-	-	-	520.000	-	-	-	520.000
Prinsenweg	1.800.000	1.586.199	-	-	-	-	-	1.800.000
Rijksdorp	1.900.000	1.244.497	-	-	-	-	-	1.900.000
Burmanlaan	440.000	-	-	-	-	-	-	440.000
Herenweg/Hoflaan	200.000	969	-	-	-	-	-	200.000

Omschrijving	Totaal beschikbaar gesteld Krediet	Nog te besteden (peildatum 17-8-2026)	Begroot nog niet beschikbaar gesteld t/m 2026	Begroting 2027 beschikbaar te stellen krediet	Meerjarenbeeld			Totale investering
Wassenaar-zuid voetpaden	310.000	2.441	-	-	-	-	-	310.000
Jonkerlaan	200.000	200.000	-	-	-	-	-	200.000
Eikenlaan	140.000	-	-	-	-	-	-	140.000
Jagerslaan Noord	100.000	100.000	-	300.000	-	-	-	400.000
Jaagpad (fietspad)	200.000	174.586	-	440.000	-	-	-	640.000
Wegen cyclisch	300.000	212.196	-	400.000	600.000	700.000	-	2.000.000
Burmanlaan 2e fase	350.000	350.000	-	-	-	-	-	350.000
Oostdorp Dr.Mansveltkade	-	-	-	450.000	300.000	-	-	750.000
Groen van Prinstererlaan	-	-	500.000	-	-	-	-	500.000
Wiegmanweg	-	-	-	110.000	-	-	-	110.000
Binnen Klingen	-	-	-	450.000	-	-	-	450.000
Thorbeckestraat	-	-	-	300.000	-	-	-	300.000
Subtotaal investeringen Programma 3	19.094.520	10.011.535	5.792.000	6.054.500	1.976.000	1.459.000	100.000	34.476.020
Verduurzaming Paauwlaan 12	195.000	180.023	-	-	-	-	-	195.000
2026 VB MFA Kerkehout	170.000	170.000	-	80.000	-	-	-	250.000
Subtotaal investeringen Programma 4	365.000	350.023	-	80.000	-	-	-	445.000
Brug Landgoed De Paauw	235.000	72.171	-	-	-	-	-	235.000
Renovatie Warenar	5.000.000	4.955.407	-	-	-	-	-	5.000.000
Restauratie/verbouwing Raadhuis De Paauw	12.230.000	10.932.775	-	-	-	-	-	12.230.000
Duurzaamheid in eigen panden	1.050.000	974.096	-	175.000	-	-	-	1.225.000
De Paauw interieur	-	-	-	1.300.000	-	-	-	1.300.000
NIS-2 (Network and Information Security)	150.000	42.052	-	-	-	-	-	150.000
Audiovisueel systeem raadszaal	95.000	35.649	-	-	-	-	-	95.000
Werkplekken raadsleden VOO	120.000	120.000	-	-	-	-	-	120.000
Mobiele Werkplekken WAS	25.000	25.000	-	-	-	-	-	25.000
ICT Investerings	180.000	124.471	-	250.000	150.000	150.000	150.000	880.000
ICT-werkplekken	-	-	-	450.000	-	-	-	450.000
ICT Investerings hardware	-	-	-	450.000	-	-	-	450.000
Verbouwing toekomstige gemeentewinkel	-	-	3.750.000	-	-	-	-	3.750.000
Nieuwe gemeentewerf	-	-	5.300.000	-	-	-	-	5.300.000
Grond gemeentewerf	-	-	1.500.000	-	-	-	-	1.500.000
Investerings Tractie	1.547.800	1.309.410	-	241.500	-	-	-	1.789.300
Subtotaal investeringen Programma 5	20.632.800	18.519.732	10.550.000	2.866.500	150.000	150.000	150.000	34.499.300
Totaal investeringen Programma 1-5	42.983.289	29.680.349	32.406.129	12.395.251	6.378.437	16.435.350	3.499.060	114.097.516

Reserves en voorzieningen

Overzicht reserves 2026-2030 per 31 december	Begroting 2026	Vermeerde- ringen 2027	Verminde- ringen 2027	Begroting 2027	Vermeerde- ringen 2028	Verminde- ringen 2028	Begroting 2028	Vermeerde- ringen 2029	Verminde- ringen 2029	Begroting 2029	Vermeerde- ringen 2030	Verminde- ringen 2030	Begroting 2030
Algemene reserves													
Algemene reserve (vrij besteedbaar)	39.614	0	-970	38.644	0	-195	38.449	0	-50	38.399	0	-25	38.374
Algemene reserve weerstandsvermogen	8.000	0	0	8.000	0	0	8.000	0	0	8.000	0	0	8.000
Totaal algemene reserves	47.614	0	-970	46.644	0	-195	46.449	0	-50	46.399	0	-25	46.374
Bestemmingsreserves													
BR Volkshuisvesting en duurzaamheid	1.135	0	-100	1.035	0	-100	935	0	0	935	0	0	935
BR Uitvoering Sociaal domein	935	0	-200	735	0	-200	535	0	0	535	0	0	535
BR Investerings sport	129	0	0	129	0	0	129	0	0	129	0	0	129
BR Egalisatie omgevingsvergunningen	8	0	0	8	0	0	8	0	0	8	0	0	8
BR Grote projecten	-2	465	-140	323	0	-89	234	0	-89	144	0	-89	55
BR Onderhoud Ommedijk	1.675	0	0	1.675	0	0	1.675	0	0	1.675	0	0	1.675
BR Omgevingswet	1.500	0	-375	1.125	0	-375	750	0	-375	375	0	-375	0
Totaal bestemmingsreserves	5.380	465	-815	5.030	0	-764	4.265	0	-464	3.801	0	-464	3.336
Totaal reserves	52.993	465	-1.785	51.673	0	-959	50.714	0	-514	50.199	0	-489	49.710

Overzicht voorzieningen 2026-2030 per 31 december	Begroting 2026	Vermeerde- ringen 2027	Verminde- ringen 2027	Begroting 2027	Vermeerde- ringen 2028	Verminde- ringen 2028	Begroting 2028	Vermeerde- ringen 2029	Verminde- ringen 2029	Begroting 2029	Vermeerde- ringen 2030	Verminde- ringen 2030	Begroting 2030
Voorzieningen verplichtingen, verliezen													
Voorziening wachtgeld+pens. wethouders	1.447	59	0	1.507	59	0	1.566	59	0	1.626	59	0	1.685
Voorziening verlofsparen	328	0	0	328	0	0	328	0	0	328	0	0	328
Voorziening Regeling Vervroegde Uittr.	40	0	0	40	0	0	40	0	0	40	0	0	40
Voorziening bovenwettelijk verlofuren	946	0	0	946	0	0	946	0	0	946	0	0	946
Totaal voorzieningen voor verplichtingen, verliezen	2.761	59	0	2.821	59	0	2.880	59	0	2.940	59	0	2.999
Onderhoudsegalisatievoorzieningen													
Voorziening onderhoud wegen	538	1.178	-1.125	591	1.178	-950	820	1.178	-950	1.048	1.178	-950	1.276
Voorziening onderhoud bruggen	283	120	-70	333	120	-120	332	120	-120	332	120	-120	331
Voorziening onderh.openbare verlichting	505	103	-135	473	103	-135	442	103	-135	410	103	-135	378
Voorziening onderh.verkeersregelinstal.	701	2	0	703	2	-30	675	2	-30	647	2	-30	619
Voorziening onderhoud waterwegen	253	112	-53	312	112	-50	374	112	-50	435	112	-50	497
Voorziening onderhoud speeltoestellen	413	105	-155	363	105	-200	268	105	-200	173	105	-200	78
Voorziening onderh.+aanpass. Gymlokalen	377	57	0	434	57	0	491	57	0	549	57	0	606
Voorziening gevefonds subs. pandeig.	10	0	0	10	0	0	10	0	0	10	0	0	10
Voorziening vastgoed	3.271	1.228	-1.511	2.988	1.228	-2.006	2.210	1.228	-1.663	1.774	1.228	-1.442	1.559
Totaal onderhoudsegalisatievoorzieningen	6.352	2.905	-3.049	6.208	2.904	-3.491	5.621	2.904	-3.148	5.378	2.904	-2.927	5.355
Voorziening toek.verv.inv.heffing													
Spaarvoorziening riolering	7.938	686	-1.054	7.570	686	-588	7.667	686	-588	7.765	686	-588	7.862
Egalisatievoorziening riolering	181	0	0	181	0	0	181	0	0	181	0	0	181
Egalisatievoorziening afval	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal voorziening toek.verv.inv.heffing	8.119	686	-1.054	7.751	686	-588	7.848	686	-588	7.946	686	-588	8.044
Totaal Voorzieningen	17.233	3.649	-4.103	16.779	3.649	-4.079	16.349	3.649	-3.736	16.262	3.650	-3.515	16.397

Overzicht begrotingssubsidies

Toelichting

Een begrotingssubsidie is een subsidie waarvan de subsidieontvanger en het subsidiebedrag expliciet in de begroting zijn opgenomen. Dit instrument wordt toegepast wanneer geen subsidieregeling met verdeelregels nodig is, bijvoorbeeld omdat slechts één of enkele organisaties de betreffende activiteiten kunnen uitvoeren. In deze bijlage is een overzicht opgenomen van de begrotingssubsidies voor 2027. De opgenomen bedragen maken reeds onderdeel uit van de programmabegroting 2027. Voor overige subsidieverstrekingen geldt de Algemene subsidieverordening en/of een specifieke subsidieregeling als grondslag.

Programma	Tenaamstelling	Bedrag 2027
P2 Een Gezond Wassenaar	Het Wassenaars Sportcontact	€ 2.099
P2 Een Gezond Wassenaar	Stichting Hart Veilig Wassenaar	€ 4.726
P2 Een Gezond Wassenaar	Stichting Hospice Wassenaar	€ 8.490
P2 Een Gezond Wassenaar	Stichting Jeugdgezondheidszorg Zuid-Holland West	€ 1.044.845
P2 Een Gezond Wassenaar	Stichting Kanslokaal (Convenant)	€ 535.621
P2 Een Gezond Wassenaar	Stichting Kanslokaal (Voorschoolse educatie)	€ 67.000
P2 Een Gezond Wassenaar	Stichting Slachtofferhulp Nederland	€ 5.643
P2 Een Gezond Wassenaar	W.Z.K. Zwemmen	€ 125.948
P2 Een Gezond Wassenaar	Wassenaarse Reddingsbrigade	€ 23.091
P3 Een Bruisend Wassenaar	Stichting Beheer Warenar	€ 82.315
P3 Een Bruisend Wassenaar	Stichting Centrummanagement Wassenaar	€ 20.991
P3 Een Bruisend Wassenaar	Stichting Community Service Rotary Wassenaar	€ 2.576
P3 Een Bruisend Wassenaar	Stichting Openbare Bibliotheek Voorschoten-Wassenaar	€ 728.996
P4 Een Lonend Wassenaar	Stichting Leergeld Wassenaar	€ 50.552
P4 Een Lonend Wassenaar	Stichting voor Inclusie en Discriminatiebestrijding	€ 20.315
P4 Een Lonend Wassenaar	Stichting Vrijwilligers Centrale Wassenaar	€ 127.375
P4 Een Lonend Wassenaar	Stichting Zorg- en Kinderboerderij Wassenaar	€ 31.487
P5 Een Daadkrachtig Wassenaar	Stichting Fonds Wassenaar	€ 30.510
P5 Een Daadkrachtig Wassenaar	Stichting Halt	€ 11.260
Totaal		€ 2.923.840